

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ,
ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ
У СФЕРІ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

ЗВІТ

ПРО РОБОТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ КОМІСІЇ,
ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ
У СФЕРІ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ
ЗА 2012 РІК

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ,
ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ
У СФЕРІ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

ЗВІТ

ПРО РОБОТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ КОМІСІЇ,
ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ
У СФЕРІ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ
ЗА 2012 РІК

Зміст

Вступне слово Голови НКРЗІ П.П. Яцука.....	4
Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації.....	5
1. Стан сфери зв'язку та інформатизації.....	6
1.1. Загальний стан сфери зв'язку та інформатизації України.....	7
1.2. Стан ринку телекомунікацій та поштового зв'язку.....	8
1.2.1. Загальний стан та тенденції.....	8
1.2.2. Стан ринку фіксованого телефонного зв'язку.....	10
1.2.3. Стан ринку мобільного зв'язку.....	11
1.2.4. Стан ринку широкосмугового доступу.....	12
1.2.5. Стан ринку поштового зв'язку.....	15
1.3. Стан розвитку інформаційного суспільства та сфери інформатизації.....	16
1.3.1. Загальні тенденції розвитку інформаційного суспільства, як пріоритетного напрямку державної політики.....	16
1.3.2. Основні показники стану розвитку інформаційного суспільства та інформатизації.....	17
1.3.3. Основні проблеми розвитку інформаційного суспільства та сфери інформатизації, можливі шляхи їх вирішення.....	25
1.3.4. Ініціативи НКРЗІ в сфері інформатизації.....	26

2.	Основна діяльність НКРЗІ.....	28
2.1.	Нормотворча діяльність НКРЗІ	29
2.1.1.	Законодавчі ініціативи НКРЗІ	31
2.1.2.	Розробка та вдосконалення регуляторних актів у сфері зв'язку.....	33
2.1.3.	Підготовка проектів законодавчих та нормативно-правових актів у сфері інформатизації.....	37
2.2.	Адаптація законодавства України у сфері зв'язку та інформатизації до законодавства Європейського Союзу.....	38
2.2.1.	Доповнення повноважень НКРЗІ.....	38
2.2.2.	Аналіз ринків телекомунікаційних послуг	39
2.2.3.	Проект Твіннінг.....	39
2.3.	Реєстрація і ліцензування	41
2.4.	Використання радіочастотного ресурсу.....	43
2.5.	Використання номерного ресурсу	45
2.6.	Взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж.....	46
2.7.	Тарифне регулювання та взаєморозрахунки	47
2.8.	Консультації з громадськістю.....	50
2.9.	Захист прав споживачів	53
2.10.	Державний нагляд у галузі зв'язку.....	55
2.11.	Міжнародне співробітництво та європейська інтеграція	59
3.	Забезпечення діяльності	62
3.1.	Організаційна структура.....	63
3.2.	Кадрове забезпечення державного регулювання у сфері зв'язку та інформатизації	64
3.3.	Документальне забезпечення і контроль виконавської дисципліни.....	66
3.4.	Витрати діяльності та надходження до бюджету	67
4.	Діяльність Державного підприємства	
	«Український державний центр радіочастот»	68
4.1.	Здійснення присвоєнь радіочастот та видача дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів.....	70
4.2.	Ввезення з-за кордону радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв	72
4.3.	Радіочастотний моніторинг	73
4.4.	Здійснення технічного контролю телекомунікаційних мереж	74
5.	Пріоритетні завдання НКРЗІ на 2013 рік	76

Шановні Пані та Панове!

Голова НКРЗІ
П. П. Яцук

НАЙВАГОМІШОЮ ОЗНАКОЮ СУЧАСНОГО СВІТУ Є БУРЕВІЙ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІНОВАЦІЙ, ЩО ФОРМУЄ НОВИЙ СВІТОГЛЯД СУСПІЛЬСТВА ТА НОВИЙ РІВЕНЬ ЙОГО ІСНУВАННЯ. ЗАРАЗ МИ ЗНАХОДИМОСЯ ЗОВСІМ В ІНШИХ УМОВАХ, НІЖ ДЕСЯТЬ АБО НАВІТЬ П'ЯТЬ РОКІВ ТОМУ. МИ МАЄМО СУСПІЛЬСТВО, ЩО ВЖЕ ВИМАГАЄ ВІД ІНФОКОМУНІКАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ ІНШОГО РІВНЯ ПОСЛУГ ТА ЯКОСТІ МОЖЛИВОСТЕЙ.

В умовах сьогодення зв'язок — це основний комунікатор людини з людиною та із зовнішнім світом, це життєво необхідний елемент забезпечення її базових потреб в охороні здоров'я, безпеці, добробуті тощо. І процеси, що відбуваються в галузі, мають характер глобальних суспільних явищ. Все більше процес взаємодії держави та громадянина відбувається за посередництвом ІКТ і саме від стабільності її функціонування та розвитку галузі залежить суспільне порозуміння в країні та створення передумов для сталого зростання економіки.

Український ринок інфокомунікацій, який формувався в умовах стислого часового терміну, сьогодні є достатньо розвиненим та динамічним для забезпечення нагальних потреб країни. Але його швидке зростання потребує постійного корегування чинного регулятивного середовища та дієвих рішень, що забезпечать становлення сприятливого для подальшого розвитку конкурентного середовища з урахуванням інтересів громадян та держави.

Результати роботи за 2012 рік свідчать, що ринок накопичив значний потенціал. І свою місію НКРЗІ вбачає в тому, щоб скерувати, направити цей потенціал на реалізацію економічних реформ та ініціатив Президента, впровадження загальнодержавних програм, що надасть

нового імпульсу розвитку економіки країни та сприятиме переходу на новий рівень державного управління та розбудові економічної системи на базі інноваційних технологій.

З метою надання імпульсу розвитку сфери зв'язку та інформатизації в Україні НКРЗІ розпочала реалізацію низки стратегічних ініціатив, спрямованих на забезпечення правової основи розвитку цієї сфери, розгалуження інфраструктури та запровадження інноваційних послуг і нових загальнонаціональних проєктів. Діяльність НКРЗІ спрямована на максимальне задоволення потреб українців у якісних послугах зв'язку та інформатизації через механізм запровадження єдиних правил, єдиних умов діяльності для всіх господарюючих суб'єктів ринку, формування конкурентного ринку, в якому саме споживач є барометром якості.

Наша мета: створити умови, за яких до 2020 року кожен громадянин України у будь-якому населеному пункті матиме гарантії отримання якісного та безпечного доступу до широкого спектру послуг, що надаються з використанням сучасних інфокомунікаційних технологій. І сьогодні ми маємо всі підстави та можливості для реалізації цих амбітних планів.

Вашій увазі пропонується звіт про роботу НКРЗІ за 2012 рік.

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації є державним колегіальним органом, підпорядкованим Президенту України і підзвітним Верховній Раді України.

Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (НКРЗІ), створено Указом Президента України від 23 листопада 2011 року №1067/2011 на виконання Закону України «Про телекомунікації». Цим же Указом затверджено Положення про НКРЗІ.

Згідно з Положенням, НКРЗІ є органом державного регулювання у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом та надання послуг поштового зв'язку. У визначеній

сфері НКРЗІ здійснює повноваження органу ліцензування, дозвільного органу, регуляторного органу та органу державного нагляду (контролю).

Головою НКРЗІ згідно з Указом Президента України від 23 листопада 2011 року № 1068/2011 призначено **Яцука Петра Петровича**.

16 грудня 2011 року відповідними указами Президента України членами НКРЗІ були призначені:
Єжова Людмила Михайлівна;
Поліщук Ірина Юріївна;
Речкалов Олександр Павлович;
Сердюк Михайло Сергійович;
Сиротенко Ігор Васильович;
Уласенко Олена Миколаївна.

Речкалов О.П., Уласенко О.М., Яцук П.П., Сиротенко І.В., Поліщук І.Ю., Сердюк М.С., Єжова Л.М.

СТАН СФЕРИ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

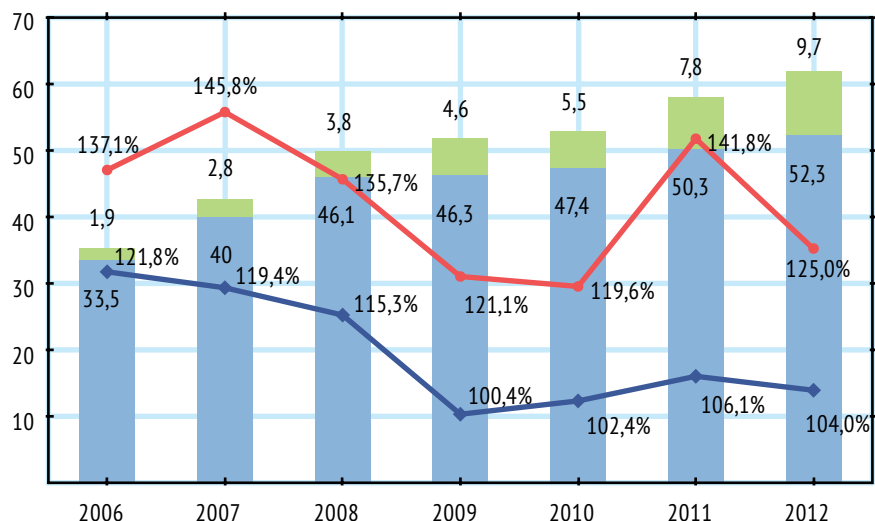
1.1 Загальний стан сфери зв'язку та інформатизації України

Наприкінці 2012 року понад **16,6 тис.** суб'єктів господарювання різних форм власності, на яких працює понад **240 тис.** осіб, здійснювали діяльність у сфері зв'язку та інформатизації. Це **2%** від всього зайнятого населення держави, діяльність яких формує **4,6%** ВВП країни, **3%** загальноукраїнського обсягу інвестицій в основний капітал.

За 2012 рік обсяги доходів від надання послуг сфери зв'язку та інформатизації в загальному обсязі доходів сфери послуг України склали **23%** або близько 62 млрд. грн., і зросли порівняно з 2011 роком на 6,7%.

Сьогоднішній вітчизняний ринок зв'язку та інформатизації – це:

- › **2114** операторів, що мають ліцензії на певний вид діяльності у сфері телекомунікацій;
- › **43,5%** жителів України, що мають доступ до мережі Інтернет;
- › **35%** домогосподарств, які мають широкопasmовий доступ до мережі Інтернет;
- › **1/5** частина українських домогосподарств, що мають доступ до послуг кабельного телебачення;
- › майже повне покриття території країни рухомих (мобільним) зв'язком, рівень проникнення якого за даними операторів телекомунікацій становить **130,3%** від усієї чисельності населення України.

Динаміка доходів від надання послуг у сфері зв'язку та інформатизації у 2006-2012 рр., млрд. грн.

- доходи від надання послуг зв'язку
- доходи від надання послуг інформатизації
- інформатизація, % до минулого року
- ◆— зв'язок, % до минулого року

1.2 Стан ринку телекомунікацій та поштового зв'язку

1.2.1 ЗАГАЛЬНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ:

ДИНАМІКА ДОХОДІВ

В 2012 році продовжила розвиватися стала тенденція останніх років на збільшення доходів в сфері зв'язку. За 2012 рік доходи від реалізації послуг зв'язку склали **52,3 млрд. грн.**, що на **4%**, або на **1990,4 млн. грн.** більше у порівнянні з минулим роком.

РОЗПОДІЛ ОБСЯГІВ ДОХОДІВ

Доходи від надання телекомунікаційних послуг у 2012 році порівняно з 2011 роком збільшилися на 3,8% і склали 48 млрд. грн.. При цьому, доходи від надання послуг поштового зв'язку збільшилися на 6% і склали за 2012 рік 3,3 млрд. грн.

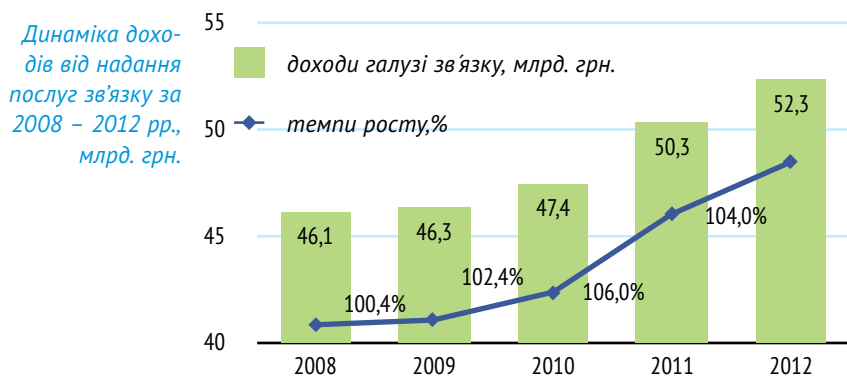
Як видно з діаграм, що демонструють розвиток галузі зв'язку в 2012 р. порівняно з 2011 р. в розрізі окремих послуг, зростання доходів відбулося, в основному, за рахунок зростання доходів від надання телекомунікаційних послуг на 1,8 млрд. грн.

Питома вага доходів телекомунікаційних послуг в загальному обсязі доходів галузі зв'язку практично залишилася на рівні 2011 року – **91,8%**, при цьому питома вага послуг поштового зв'язку складає **6,3%**.

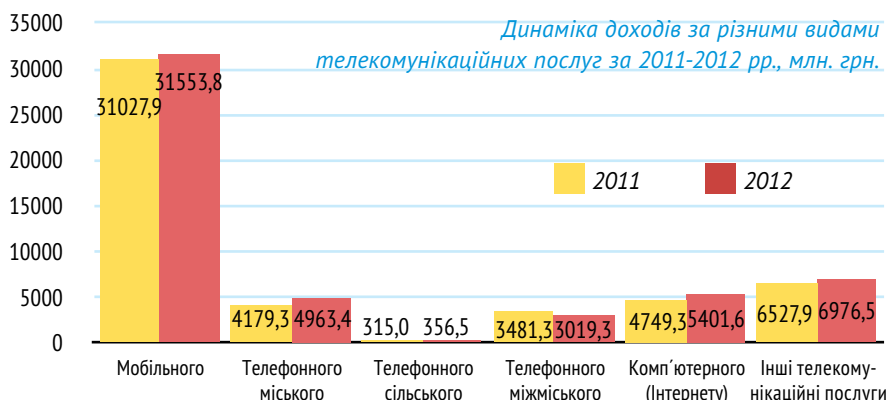
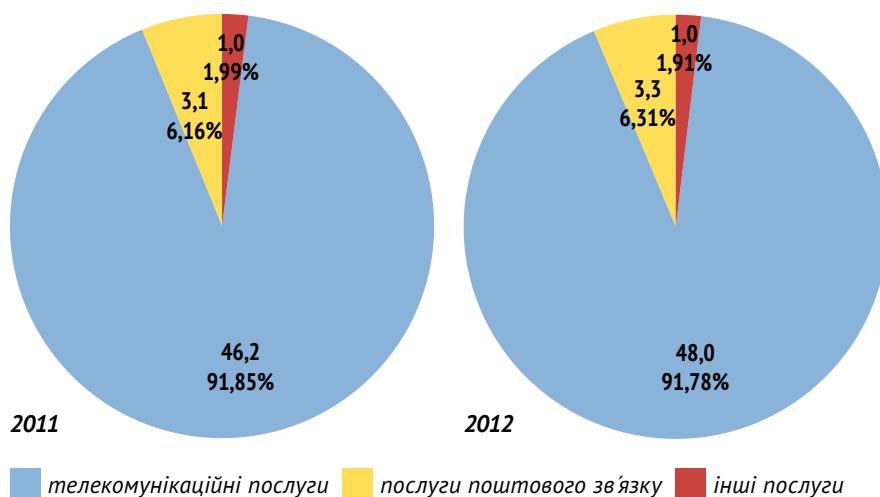
ДИНАМІКА ДОХОДІВ ЗА РІЗНИМИ ВИДАМИ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГ

Аналіз доходів від надання різних видів послуг зв'язку за 2012 рік свідчить про такі тенденції:

- › зростання доходів від надання телекомунікаційних послуг;
- › зростання доходів від надання

*Доходи галузі зв'язку за 2011 та 2012 роки, млрд. грн.
Питома вага доходів послуг зв'язку в загальному обсязі доходів галузі зв'язку за 2011 та 2012 роки, %*

- послуг мобільного зв'язку;
- » зростання доходів від надання послуг широкосмугового доступу в Інтернет;
- » зростання доходів від надання послуг IP-телефонії;
- » зростання доходів від надання послуг передачі і прийому телевізійних та радіопрограм, радіозв'язку;
- » зменшення доходів від надання послуг міжміського та міжнародного телефонного зв'язку;
- » зменшення доходів від надання послуг телеграфного зв'язку та послуг проводового мовлення;
- » зростання доходів від надання послуг поштового зв'язку.

Основними сегментами на ринку телекомунікаційних послуг залишаються мобільний, фіксований та широкосмуговий (комп'ютерний) зв'язок, спільна частка яких в загальних доходах від надання телекомунікаційних послуг за підсумками 2012 року склала **94,4%**.

ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ НА РИНКУ

Попит споживачів в користуванні інформаційними ресурсами активно сприяє в останні роки впровадженню нових технологій в телекомунікаційних мережах України. Насамперед це розвиток широкосмугового абонентського доступу з використанням сучасних технологічних рішень: волоконно-оптичних ліній (оптика до приміщення, оптика до будівлі, оптика до групи будинків), технологіям пасивної оптичної мережі (xPON), радіотехнології доступу Wi-Fi, Wi-Max, технологіям надширокосмугового радіодоступу.

Виходить на новий рівень розвиток сучасних широкосмугових мультисервісних транспортних мереж на базі єдиних IP-протоколів, буде здійснюватись перехід мереж стільникового зв'язку до технологій третього і наступних поколінь в рамках проєктів довгострокового розвитку стільникового зв'язку стандартів CDMA2000/CDMA EV-DO (UMB) і довгострокового розвитку стільникового зв'язку стандартів GSM/UMTS (LTE, Long Term Evolution).

Поява нових стандартів зв'язку вплинула на розвиток телекомунікаційного ринку як в світі, так і в Україні. Завдяки запровадженню нових послуг та доступності мобільного

зв'язку, попит на послуги ринку телекомунікацій постійно зростає, що в той самий час призводить до зростання кількості абонентів широкосмугового доступу та обсягу прибутків, що отримують країни від цього сектору економіки. В Україні через повільну модернізацію існуючого обладнання перехід на нові технології здійснюється повільніше ніж у розвинутих країнах світу, здебільшого через неврегульованість питання доступу операторів, провайдерів телекомунікацій до будинків, споруд різних форм власності для будівництва, реконструкції та експлуатації будинкових розподільчих мереж, а також неефективне ціноутворення послуг операторів та провайдерів, що в свою чергу зменшує їхні прибутки.

У вересні 2012 року були прийняті **зміни до Плану використання радіочастотного ресурсу України**, який затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 9 червня 2006 року № 815. Основа цих змін склали пропозиції НКРЗІ стосовно розвитку та впровадження в Україні сучасних технологій радіозв'язку.

Зокрема, НКРЗІ запропонувало впровадити нову радіотехнологію **«цифровий ультракороткохвильовий радіозв'язок»** у діапазонах частот

150–168,5 МГц, 410–430 МГц та 440–450 МГц за принципом вибору одного із доступних базових стандартів радіотехнології, визначених у Плані використання радіочастотного ресурсу, користувачем радіочастотного ресурсу самостійно. Такий самий підхід вибору базового стандарту було запропоновано і для розвитку радіотехнології **«цифровий транкінговий радіозв'язок»** додатково виділені смуги радіочастот у діапазоні **150–168,5 МГц**.

Зазначені радіотехнології розглядаються, в першу чергу, як перехід користувачів радіочастотного ресурсу від аналогових технологій до сучасних цифрових технологій та сервісів.

Для радіотехнології «радіорелейний зв'язок» виділені **нові смуги радіочастот 70 Гц/80 Гц**, що дозволить операторам телекомунікації будувати радіорелейні системи передавання на короткі відстані (до 5 км) зі швидкостями порядку ГГбіт/с.

В радіотехнології «супутниковий радіозв'язок» покращені регуляторні умови **використання діапазона 14 Гц як для VSAT-терміналів, так і SNG-станціями для збору новин**.

Радіотехнологія	Діапазон частот	Суспільний інтерес
Цифровий ультракороткохвильовий радіозв'язок	150-168,5 МГц, 413-430 МГц, 440-450 МГц	Перехід від аналогової технології до цифрової, принцип вибору базового стандарту, нові сервіси та послуги в рамках однієї радіотехнології
Цифровий транкінговий радіозв'язок	150-168,5 МГц	Перехід від аналогової технології до цифрової, принцип вибору базового стандарту, в усіх смугах радіочастот, нові сервіси та послуги в рамках однієї радіотехнології
Радіорелейний зв'язок	70 Гц/80 Гц	Надвисокошвидкісні радіорелейні лінії передавання прямої видимості для з'єднання базових станцій стільникового зв'язку 3G/4G та заміна в містах повітряних комунікацій
Супутниковий радіозв'язок	20 Гц/30 Гц	Швидкісний супутниковий інтернет в будь-якій точці України
Цифровий стільниковий радіозв'язок GSM-900/1800/UMTS	900 МГц, 1800 МГц, 2100 МГц	Покращення регуляторних умов планування мереж GSM-900/1800. Впровадження для мереж UMTS нових сервісів на основі архітектури Home Node B на основі фемтостільників
Надширокосмуговий радіодоступ	57-66 Гц	Надвисокошвидкісні мережі передавання для особистого та побутового застосування

Крім того, для цієї радіотехнології додатково **виділені Ка-діапазон частот**, який дозволяє забезпечити дешевим доступом до Інтернет користувачів із швидкостями доступу для кінцевого користувача 40 Мбіт/с вхідного каналу і 10 Мбіт/с вихідного у будь-якій точці України. **Експлуатація VSAT-терміналів передбачається без дозволів на експлуатацію.**

В радіотехнології **цифрового стільникового радіозв'язку GSM-900/1800/UMTS визначені умови експлуатації базових станцій Pico BTS**, що дозволить операторам покращити ефективність планувати свої мережі та забезпечити абонентів новими сервісами архітектури Home Node B.

Впроваджується нова **радіотехнологія «надширокопasmовий радіодоступ» у смугах радіочастот 57–66 Гц** для високошвидкісної передачі даних між різними пристроями на короткій відстані у межах приміщень.

Для **радіотехнології «цифровий стільниковий радіозв'язок CDMA-800»**

вилучено строк її припинення (2016 рік).

Також **внесені зміни до радіотехнологій «аматорський радіозв'язок», «аматорський супутниковий радіозв'язок», «радіозв'язок передавання даних».**

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ МЕРЕЖ УКРАЇНИ

Основними тенденціями розвитку телекомунікаційних мереж були:

- › впровадженням операторами фіксованого телефонного зв'язку послуг широкопasmового доступу до мережі Інтернет, як основну альтернативу щодо трансформації власного бізнесу і можливості підвищення ефективності освоєних інвестицій, вкладених у розвиток власних мереж;
- › скороченням кількості абонентів фіксованого телефонного зв'язку, що зумовлено поширенням серед споживачів використання інших телекомунікаційних послуг, зокрема послуг мобільного зв'язку, мереж передачі даних та Інтернет;

- › заміщенням послуг міжміського, міжнародного зв'язку послугами мобільного зв'язку і дзвінками через мережу Інтернет;
- › запровадженням операторами різноманітних привабливих пакетів послуг і тарифних планів;
- › збільшення попиту споживачів мультимедійних конвергентних телекомунікаційних послуг.

Основними проблемами розвитку телекомунікаційних мереж є:

- › Не повне забезпечення населення, підприємств, установ і організацій широкопasmовими телекомунікаційними послугами;
- › Нерівномірність забезпечення телекомунікаційними послугами та обмеженість доступу користувачів до загальнодоступних телекомунікаційних послуг (особливо у сільській, гірській місцевості і депресивних регіонах);
- › Необхідність модернізації телекомунікаційних мереж місцевого зв'язку.

1.2.2 СТАН РИНКУ ФІКСОВАНОГО ТЕЛЕФОННОГО ЗВ'ЯЗКУ

ДИНАМІКА ДОХОДІВ

У 2012 році доходи від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку склали **8339,2 млн. грн.**, що на **4,6%** більше ніж аналогічний показник минулого року.

Разом з тим, доходи від надання послуг місцевого телефонного зв'язку збільшились на **18,4%** і склали **5319,9 млн. грн.**, що відбулося, в основному, за рахунок підвищення

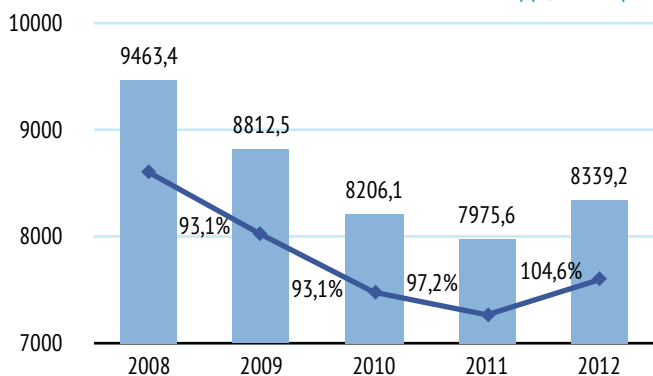
у 2012 році тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги.

Доходи від послуг міжміського та міжнародного зв'язку зменшились у порівнянні з 2011 роком на **13,3%**, в основному за рахунок зменшення обсягів споживання через заміщення послугами мобільного зв'язку та здійснення дзвінків через мережу Інтернет.

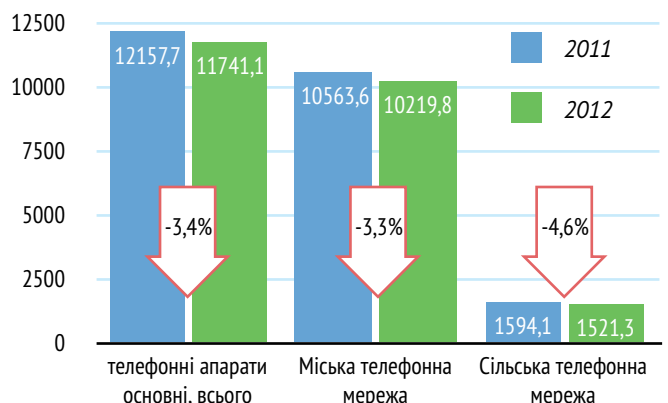
ХАРАКТЕРИСТИКА РИНКУ – КІЛЬКІСТЬ ЛІНІЙ, АБОНЕНТІВ

Кількість основних телефонних апаратів у 2012 році зменшилась на **416,6 тис.** і склала **11741,1 тис.**, в тому числі міської телефонної мережі на **343,8 тис.** і склала **10219,8 тис.**, а сільської – на **72,8 тис.** апаратів і становить **1521,3 тис.**, що, відповідно менше на **3,3%** та **4,6%** у порівнянні з аналогічними даними 2011 року.

Динаміка доходів за різними видами телекомунікаційних послуг за 2011-2012 рр., млн. грн.

Кількість основних телефонних апаратів у 2011-2012 рр., тис.

РІВЕНЬ ПРОНИКНЕННЯ ТА ЩІЛЬНІСТЬ ПО РЕГІОНАМ

Показник щільності мереж фіксованого зв'язку в Україні у 2012 році склав 25,7 на 100 мешканців, у порівнянні з показником – 26,7 на 100 мешканців у 2011 році.

Рівень щільності телефонів у різних регіонах України нерівномірний, що свідчить про нерівні можливості доступу населення різних регіонів України до універсальних телекомунікаційних послуг. Найвищий рівень забезпеченості телефонами в місті Києві – 55,1, а також

в Одеській – 59,9, Запорізькій – 30,1, Дніпропетровській – 29,2 областях, найнижчий – у Закарпатській області – 14,8.

1.2.3 СТАН РИНКУ МОБІЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ**ДИНАМІКА ДОХОДІВ**

У 2012 році доходи від надання послуг мобільного зв'язку зросли на **1,7%** у порівнянні з 2011 роком і склали **31553,8 млн. грн.**, що становить у загальному обсязі доходів сфери телекомунікацій **65,8%**.

ХАРАКТЕРИСТИКА РИНКУ – КІЛЬКІСТЬ АБОНЕНТІВ ТА РІВЕНЬ ПРОНИКНЕННЯ

Станом на 31 грудня 2012 року, абонентська база мобільних операторів нараховувала 59343,7 тис. абонентів, що на 6,8%, більше, ніж станом на кінець 2011 року.

Загальний рівень проникнення мобільного зв'язку в Україні становить 130,3%. Водночас, у трьох регіонах України цей показник нижче 100%, зокрема, у Хмельницькій області – 89,9%, Тернопільській області – 90,9%, та Кіровоградській області – 96,4%.

Склалась така ситуація, коли абонентів мобільних мереж більше, ніж населення в країні. Це пов'язано з тим, що одна людина є власником кількох SIM-карт різних операторів.

Проте в Україні залишаються жителі, які не мають мобільного телефону, це в основному діти та літні люди.

Однією з основних причин купівлі кількох SIM-карт в Україні є відчутна різниця між тарифами на внутрішньомережеві дзвінки та дзвінки на мобільні мережі інших операторів. Це призвело до того, що близько 94% вихідного мобільного трафіка припадає на внутрішньомережеві дзвінки.

Надання безкоштовних або дешевих розмов усередині мережі є досить привабливим інструментом для оператора в боротьбі за збільшення абонентської бази, адже витрат на інтерконект він не несе.

Така ситуація не сприяє розвитку галузі та не стимулює ефективної конкуренції між операторами, оскільки дзвінки абонентів на інші мережі обмежені за рахунок їхньої високої вартості.

ТЕХНОЛОГІЇ НАДАННЯ ПОСЛУГ МОБІЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ

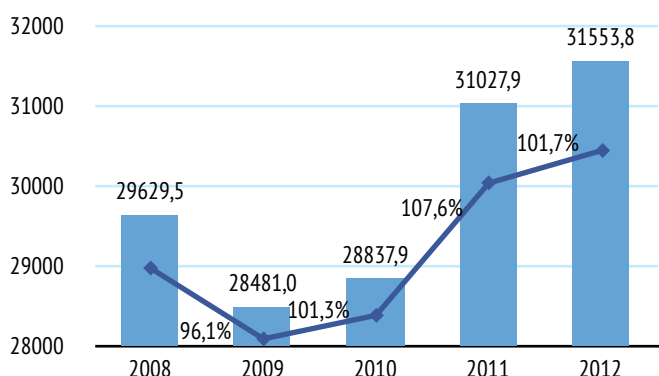
Ринок послуг телекомунікацій з використанням радіотехнологій – один з найбільш інтенсивно розвиваючихся

сегментів галузі зв'язку. Мобільний телефонний зв'язок перейшов в розряд найбільш доступних послуг. І в чималому ступені завдяки меншій – у порівнянні з фіксованим зв'язком – вартістю розгортання та обслуговування телекомунікаційних мереж.

Сьогодні кількість мобільних телефонних терміналів в Україні перевищує кількість стаціонарних телефонів у 2,5 рази, при цьому стрімкими темпами зростає кількість телефонів, які працюють під управлінням операційних систем (смартфонів). Частка власників смартфонів та комунікаторів, що були зареєстровані в телекомунікаційних мережах операторів рухомого (мобільного) зв'язку протягом року, зросла приблизно на 35–40% та перевищила 6 млн. од.

Це в свою чергу створило умови для зростання попиту населення на послуги з використанням вискошвидкісних широкосмугових технологій радіодоступу таких, як UMTS, CDMA, WiMAX та до значного збільшення обсягів мобільного Інтернет-трафіку.

Динаміка доходів від надання послуг мобільного зв'язку за 2008-2012 рр., млн. грн.

Динаміка зміни абонентської бази мобільних операторів та рівня проникнення мобільного зв'язку за 2008-2012 рр., млн.

За допомогою технології стільникового зв'язку третього покоління (3G) UMTS у всіх обласних центрах України стало можливим отримання абонентами послуг передачі даних та доступу до Інтернет на швидкості до 7,2 Мбіт/с. Таким чином, користувачам мережі мобільного зв'язку, які мають високошвидкісний доступ до мережі Інтернет вже доступний широкий перелік мультимедійних послуг (високоякісне відео, ігри, завантаження файлів великих обсягів тощо).

Для операторів, які вже надають послуги в стандарті GSM, перехід на UMTS не створює значних технічних проблем завдяки можливості збереження значної частини попередньої інфраструктури.

Продовжують розгортатись телекомунікаційні мережі, побудовані з використанням технології WiMAX, що забезпечує фіксований та мобільний безпроводовий доступ до Інтернет. Незначне збільшення кількості кінцевих користувачів спостерігається в обласних та районних центрах де працюють регіональні оператори телекомунікацій. Це обумовлено використанням обладнання, яке потребує значних фінансових витрат на розвиток інфраструктури мережі, оскільки передбачає наявність багаточисельних точок доступу. Таким чином, розвиток WiMAX в Україні триває, хоча темпи розвитку не великі.

Протягом року суттєво зросли телекомунікаційні ресурси мереж, які використовують технології CDMA

СУБ'ЄКТИ ГОСПОДАРЮВАННЯ, ЯКІ МАЮТЬ ДІЮЧІ ЛІЦЕНЗІЇ ДЛЯ НАДАННЯ ПОСЛУГ МОБІЛЬНОГО СТІЛЬНИКОВОГО ЗВ'ЯЗКУ

№ з/п	Радіотехнологія (вид зв'язку)	Суб'єкти господарювання
1	Стільниковий радіозв'язок CDMA-800	ТОВ «Інтернаціональні телекомунікації» ТОВ «АСТЕЛІТ» ПрАТ «Сі-Ес-Ті Інвест» ПрАТ «Телесистеми України»
2	Стільниковий радіозв'язок GSM-1800	ПрАТ «Київстар» ТОВ «Голден Телеком» ТОВ «АСТЕЛІТ» ПрАТ «МТСУкраїна»
3	Стільниковий радіозв'язок GSM-900	ПрАТ «Київстар» ПрАТ «МТСУкраїна» ТОВ «АСТЕЛІТ»
4	Стільниковий радіозв'язок E-GSM	ПрАТ «Київстар»
5	Стільниковий радіозв'язок CDMA-450	ПрАТ «МТСУкраїна»
6	Стільниковий радіозв'язок IMT-2000 (UMTS)	ТОВ «ТриМоб» ПАТ «Укртелеком»

EV-DO. Зацікавленість у розвитку зазначеної технології з боку суб'єктів ринку є ознакою подальшого прискореного розвитку цієї технології на ринку телекомунікацій України.

З огляду на постійне зростання частки Інтернет-трафіку порівняно з голосовим, що вимагає принципово нові швидкості мобільного доступу до мережі Інтернет та підготовки операторами власних мереж до задоволення зростаючих потреб споживачів, перспективною технологією

для ринку телекомунікацій України залишається LTE. Зазначена технологія, яка базується на IP-технологіях, передбачає теоретичну пропускну здатність 326,4 Мбіт/с в напрямку до терміналу і 172,8 Мбіт/с – у зворотньому.

У той же час подальше впровадження перспективних радіотехнологій в Україні вимагає додаткового радіочастотного спектра, який на даний момент практично вичерпаний у ринково привабливих смугах частот.

1.2.4 СТАН РИНКУ ШИРОКОСМУГОВОГО ДОСТУПУ

Широкошвидковий доступ (далі – ШСД) – доступ до Інтернету з великою швидкістю. Якщо комутований доступ має обмеження по бітрейт порядку 56 кбіт/с і повністю займає телефонну лінію, то широкошвидковий доступ технології забезпечують швидкий обмін даними і не монополізують телефонну лінію.

Міжнародний союз електрошвидковий (далі – МСЕ) визначив нижню межу швидкості ШСД на рівні 256 кбіт/с. Окрім високої швидкості, широкошвидковий доступ забезпечує безперервне підключення до Інтернету (без необхідності встановлення комутованого з'єднання) і так званий «двостонній» зв'язок, тобто можливість як приймати («завантажувати»),

так і передавати («вивантажувати») інформацію на високих швидкостях.

На жаль, в Україні досі нормативно не визначена мінімальна межа швидкості для ШСД. Як наслідок, при заповненні статистичних форм, кожен з операторів, який подає цю інформацію, самостійно визначає граничну межу швидкості ШСД.

ДИНАМІКА ДОХОДІВ

Обсяги доходів від надання послуг широкошвидкового (комп'ютерного) зв'язку у 2012 році в порівнянні з аналогічним періодом минулого року збільшились на 226,8 млн. грн. і становлять 4180,8 млн.грн. їх питома вага в загальному обсязі доходів

сфери телекомунікацій склала 8,7%.

АБОНЕНТСЬКА БАЗА

Станом на кінець 2012 року, за даними стистичних досліджень компанії iKS-Consulting, кількість абонентів фіксованого широкошвидкового доступу до мережі Інтернет (корпоративних і індивідуальних) в Україні досягла 6,7 млн. абонентів, з яких 5,97 млн. абонентів – домашні користувачі (домогосподарства). Проникнення широкошвидкового доступу в домогосподарства України у 2012 році досягло 35% (за даними Державної служби статистики в Україні на кінець 2012 року налічувалося 16,9 млн. домогосподарств).

У 2012 році порівняно з 2011 роком спостерігалось зростання кількості абонентів фіксованого широкосмугового доступу до Інтернет на 0,7 млн. абонентів, в тому числі домашніх користувачів (домогосподарств) – на 0,67 млн. абонентів.

ЩІЛЬНІСТЬ ПО РЕГІОНАХ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ, ЯКІ НАДАЮТЬ ПОСЛУГИ ШИРОКОСМУГОВОГО ДОСТУПУ ДО ІНТЕРНЕТУ

Протягом 2012 року спостерігається тенденція щодо збільшення кількості операторів, провайдерів, що надають послуги ШСД.

Також відзначається незначний приріст операторів, провайдерів, що надають послуги ШСД з використанням РЧР.

ТЕХНОЛОГІЇ НАДАННЯ ПОСЛУГИ ШСД (ОПТИЧНИЙ, ПРОВОДІВ, БЕЗПРОВОДОВИЙ)

На сьогоднішній день в Україні на мережах доступу послуги ШСД надаються з використанням:

- › волоконно-оптичних ліній зв'язку – FTTx;
- › мідних ліній зв'язку – xDSL;
- › коаксіального (телевізійного) кабелю – DOCSIS;
- › супутникових каналів – VSAT;
- › безпроводового доступу – Wi-Fi, WiMAX, UMTS, CDMA-EVDO RevA (B).

Найбільший рівень доходів спостерігається у разі надання послуги ШСД з використанням волоконно-оптичних ліній зв'язку за технологією FTTx.

Мобільні мережі, запуск яких швидший і менш витратний забезпечують зростання кількості абонентів

мобільного ШСД. Наочним прикладом може слугувати досвід операторів «МТС Україна», «Інтернаціональні телекомунікації», People-net (за допомогою технології CDMA) та «ТриМоб» (за технологією UMTS).

Що стосується технології WIMAX, то в Україні декільком операторам були видані ліцензії на надання послуг WIMAX, серед них:

- › «ММДС-Україна» (діапазон 2,5–2,7 Гц);
- › «Інтелектуальні телекомунікації» (діапазон 2,3 Гц);
- › «Українські новітні технології» (діапазон 3,4–3,6 Гц).

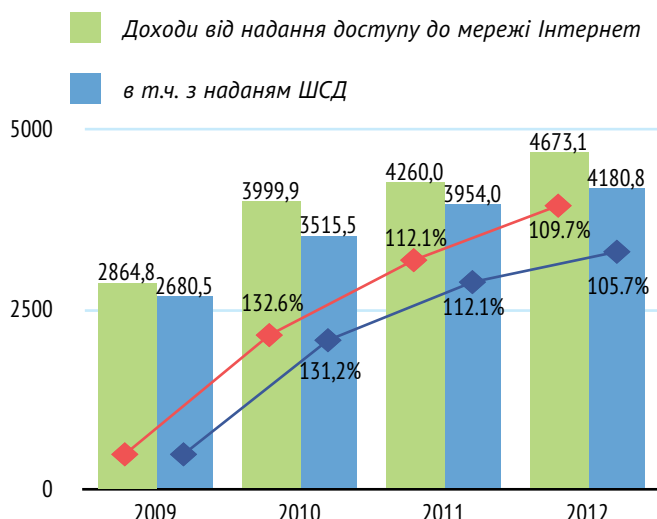
На даний час компанія «Інтелектуальні телекомунікації» запустила в експлуатацію мережу WIMAX в декількох регіонах України. Компанія надає послуги під торговою маркою Giraffe в 16 містах України, у тому числі в 13 обласних центрах. Проте, це лише точкове покриття.

Досить динамічно розвиває мережу ТОВ «Українські новітні технології» (під торговою маркою FreshTel). Зараз FreshTel доступна практично в усьому місті Києві, у багатьох містах Київської області, а також у ряді населених пунктів Житомирської, Львівської, Чернігівської, Чернівецької, Івано-Франківської, Закарпатської, Миколаївської, Донецької, Дніпропетровської, Сумської, Рівненської, Полтавської, Херсонської областях.

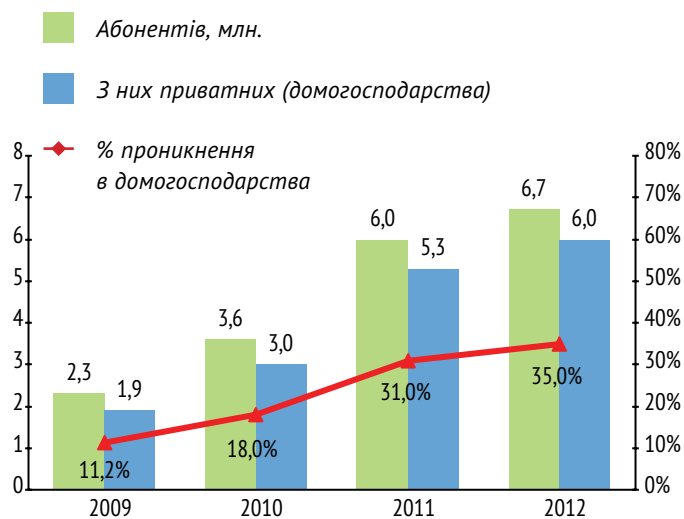
Таким чином, розвиток WIMAX в Україні триває, хоча темпи розвитку не великі.

Оператори, провайдери телекомунікацій			
№ з/п	Вид діяльності	Збільшилося за 2012 рік	Всього на 31.12.2012
1.	Операторів телекомунікацій, з них:	400	2114
	надають послуги Інтернет з використанням РЧР	59	312
	надають послуги Інтернет без використання РЧР	248	358
2.	Провайдерів телекомунікацій, з них:	197	856
	надають послуги Інтернет	195	812

Динаміка доходів від надання послуг доступу до мережі Інтернет та ШСД у 2009-2012 рр., млн.грн.

Динаміка росту абонентів фіксованого широкосмугового доступу у 2009-2012 рр.

Сучасні високошвидкісні мережі організуються поєднанням магістральних ліній з мережами доступу, рішеннями «останньої милі». Перспективними, економічно прийнятними напрямками розвитку фіксованих телекомунікаційних мереж залишається будівництво сучасних волоконно – оптичних ліній зв'язку з використанням технологій DWDM і CWDM, пакетного передавання на рівні транспортної мережі, а також розвиток мереж широкопasmового доступу з використанням оптичних ліній з технологіями FTTH (в тому числі пасивними, PON) та радіотехнологій – як технологій доступу для останніх метрів у місцях високої концентрації користувачів (Wi-Fi), а також фіксованих рішень WiMAX (в перспективі – LTE) – у важкодоступних регіонах, або у випадках, де їх розгортання швидше й дешевше в порівнянні із проводовими лініями.

МІСЦЕ УКРАЇНИ В СВІТІ ЗА ОСНОВНИМИ ПОКАЗНИКАМИ РИНКУ ШСД

У 2011 році Україна увійшла в десятку країн світу, в яких найвища швидкість доступу в Інтернет, і вперше увійшла до рейтингу абонентів галузевої організації FTTH Council Europe. Згідно з останніми показниками цієї організації, оголошеними на Всесвітньому форумі з широкопasmових технологій, який пройшов у Парижі у вересні цього року, Україна посідає 16 місце у світі за розвитком мереж FTTH.

Згідно з даними наведеними МСЕ «Вимірювання інформаційного суспільства 2012» Україна займає

67 місце перемістившись з 65 у 2011 році.

Причинами зниження позиції в рейтингу є:

- › Невелика кількість абонентів мобільного ШСД – 5,5% від загальної кількості населення (незадовільний розвиток та кількість абонентів мереж третього та четвертого покоління);
- › Невелика кількість абонентів фіксованого ШСД – 14,7% від загальної кількості населення та відсутність зацікавленості провайдерів виходити за межі міст, так-як потрібні великі інвестиції на розбудову інфраструктури і низький рівень прибутку з кожного користувача.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РИНКУ ШСД ТА ШЛЯХИ ЇХНЬОГО ВИРІШЕННЯ

Недостатнє проникнення фіксованого ШСД пов'язано в першу чергу з великою територією країни, різним рівнем попиту в сільських і міських регіонах.

До основних проблем розвитку ринку ШСД відносяться:

- › Недостатній рівень розвитку телекомунікаційної інфраструктури в сільських та депресивних регіонах України.
- › Затримка з конкурсом на частоти мобільного зв'язку для мереж 3G.
- › Наявність організаційних бар'єрів, великих фінансових витрат при побудові інфраструктури доступу до мережі Інтернет.
- › Наявність правових бар'єрів при доступі операторів до житлового фонду всіх форм власності при

проведенні будівельних і монтажних робіт зі створення інфраструктури доступу до мережі Інтернет.

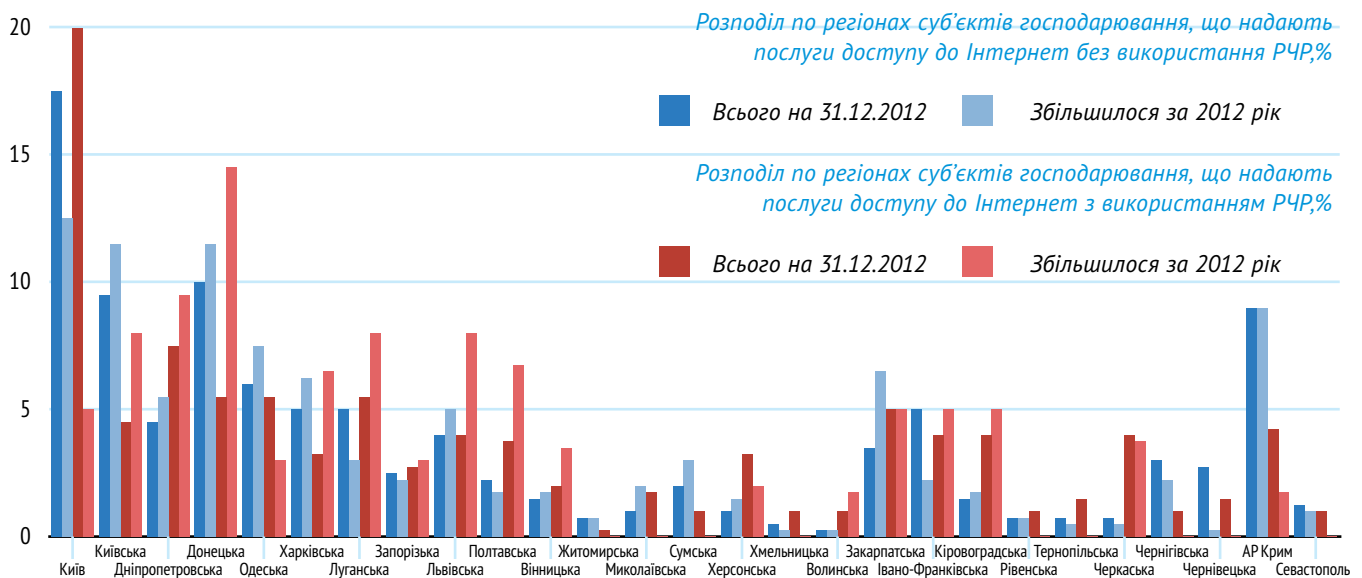
- › Відсутність механізму спільного використання інфраструктури доступу до мережі Інтернет.

Стримуючими факторами розвитку ринку мобільного ШСД є:

- › Несприятлива макроекономічна ситуація в країні, що, в першу чергу, виражається в зниженні рівня купівельної спроможності населення.
- › Відсутність можливості розвитку UMTS-мереж.
- › Перевантаження працюючих мереж у великих містах і зниження якості надання послуги.

Для вирішення зазначених проблем НКРЗІ передбачає:

1. Включення послуги доступу до мережі Інтернет на швидкості 2 Мб/с до переліку загальнодоступних телекомунікаційних послуг.
2. Створення Фонду загальнодоступних телекомунікаційних послуг з метою стимулювання розвитку телекомунікаційних мереж для надання широкопasmового доступу в сільських та багато витратних районах.
3. Розробку та затвердження нормативно-правових актів, які сприяють зниженню адміністративних бар'єрів з розвитку мереж, побудови інфраструктури мереж доступу.
4. Розробку, спільно з ЦОВВ в галузі телекомунікацій, нормативних і нормативно-технічних документів, що стимулюють розвиток інфраструктури ШСД.

1.2.5 СТАН РИНКУ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ

Поштовий сектор України зазнає певних змін під впливом економічної і фінансової ситуації, як в державі так і у світі та характеризується зниженням обсягів письмової кореспонденції та розширенням поля діяльності у таких сегментах, як електронна торгівля, фінансові послуги та розвитку міжнародної логістики.

В той же час, продовжується процес лібералізації ринку, що сприяє постійному збільшенню кількості постачальників послуг поштового і кур'єрського зв'язку та обсягів наданих ними послуг. Сталий розвиток галузі відображається зростанням у 2012 році доходів від надання послуг та відповідно до збільшення частки сектору по відношенню до телекомунікаційних послуг у сфері зв'язку.

ДИНАМІКА ДОХОДІВ

Показником рівня розвитку поштового зв'язку є обсяг доходів підприємств від споживання поштових послуг.

Цей показник регіонально значно диференційований. По доходах від споживання послуг поштового зв'язку виділяються наступні групи регіонів України:

1. з дуже високим рівнем споживання поштових послуг — Київська, Донецька, Харківська, Дніпропетровська, Львівська, Одеська, Луганська області та АР Крим;
2. з високим рівнем споживання поштових послуг — Запорізька, Вінницька, Полтавська, Житомирська, Чернігівська, Черкаська, Хмельницька, Сумська, області;
3. з низьким рівнем споживання послуг поштового зв'язку — Івано-Франківська, Рівненська, Кіровоградська, Тернопільська, Закарпатська, Волинська, Херсонська, Миколаївська та Чернівецька області.

Такий регіональний розподіл можна пояснити чисельністю населення і рівнем соціально-економічного розвитку регіонів.

За 2012 рік доходи від послуг поштового зв'язку склали **3,3 млрд. грн.**, що на **6%** вище ніж у 2011 році.

КІЛЬКІСТЬ ОПЕРАТОРІВ, ЩІЛЬНІСТЬ ПО РЕГІОНАХ

Задекларовані послуги у 2012 році надавалися УДППЗ «Укрпошта» через мережу, яка складається з **14,7 тис.** об'єктів, зокрема, у сільській місцевості їх кількість становить **11 тис.** На підприємстві працюють понад 100 тис. співробітників, з яких близько 44 тис. — листоноші. Загальна протяжність поштових маршрутів становить більше 356,0 тис. км.

УДППЗ «Укрпошта» сформувало і використовує одну з найбільш щільних мереж універсальних поштових послуг у світі. Про це свідчить те, що 88% жителів України мають доступ до відділень зв'язку, розташованих від них на відстані до 3 км, а 99% фізичних осіб отримують пошту за місцем проживання.

УДППЗ «Укрпошта» веде активну діяльність в рамках реалізації Національної програми інформатизації України. Вона пов'язана з створенням у поштових відділеннях інтернет-пунктів з метою забезпечення доступу населення до всесвітньої інформаційної мережі.

Також, в Україні успішно здійснюється діяльність з надання послуг поштового зв'язку спеціального призначення (фельд'єгерського і спеціального зв'язку). Такі послуги окремим категоріям користувачів надають Державна фельд'єгерська служба України та Державне підприємство спеціального зв'язку.

Крім того, послуги поштового зв'язку надають оператори недержавної форми власності, які отримали ліцензії. Наразі в Україні працюють 32 оператори недержавної форми власності.

1.3 Стан розвитку інформаційного суспільства та сфери інформатизації

1.3.1 ЗАГАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА, ЯК ПРІОРИТЕТНОГО НАПРЯМКУ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ

Формування інформаційного суспільства в Україні стає питанням державної ваги, оскільки економічний, політичний та соціальний потенціали країни прямо залежать від інформаційно-інтелектуального потенціалу її населення. Держава повинна регулювати процес формування інформаційного суспільства. І з одного боку, створювати умови для вільного доступу своїх громадян до інформації, з іншого — захищати їх приватне життя від несанкціонованого втручання.

Сфери розвитку інформаційного суспільства та інформатизації регулюються такими базовими законами України: «Про Концепцію Національної програми інформатизації»; «Про Національну програму інформатизації»; «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства України на 2007–2015 роки»; «Про електронні документи та електронний документообіг»; «Про електронний цифровий підпис», «Про захист персональних даних», «Про доступ до публічної інформації».

Забезпечення ефективного розвитку інформаційного суспільства, спрямованого на підвищення національної конкурентоспроможності за рахунок широкого впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, розвитку людського потенціалу, поліпшення життєвого рівня насе-

лення, сприяння становленню відкритого демократичного суспільства є пріоритетним напрямком державної політики, про що зазначено у щорічному Посланні Президента України до Верховної Ради України «Модернізація України — наш стратегічний вибір».

За результатами спільної оцінки відповідних європейських інституцій було відзначено, що Україною у сфері інформаційного суспільства було зроблено значний крок, оскільки НКРЗІ отримала додатковий мандат з регулювання інформатизації.

Першочерговими завданнями задля розвитку інформаційного суспільства в Україні слід вважати:

- › Розробку механізму, який забезпечить здатність державного апарату розглядати процеси формування інформаційного суспільства комплексно, а також сформувати політичну волю в країні для реалізації Національної програми розвитку інформаційного суспільства України. Ширше використовувати у практиці державного управління програмно-цільовий підхід як ефективний механізм реалізації державної інформаційної політики;
- › створення нових спеціалізованих мережних структур і технологій, побудованих на основі міжнародних стандартів;
- › організацію і розгортання широкої суспільно-політичної пропагандистської підтримки процесу переходу країни до інформаційного суспільства;
- › розширення і вдосконалення подання до мережі Інтернет об'єктивної політичної, економічної, правової, екологічної, науково-технічної, культурної та іншої інформації про Україну, зокрема тієї, що формується в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, навчальних закладах, наукових установах та організаціях, архівах, а також бібліотеках, музеях, інших закладах культури;
- › розширення можливості для доступу в установленому порядку до інших національних інформаційних ресурсів;
- › створення в Україні належних умов для розвитку індустрії програмного забезпечення (насамперед йдеться про податкові пільги для підприємств із розробки програмного забезпечення).

1.3.2 ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ СТАНУ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

РЕЙТИНГ УКРАЇНИ ЗА ІНДЕКСАМИ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ (ЗА ДАНИМИ ВЕФ)

За даними Всесвітнього економічного форуму в Давосі (Швейцарія), відповідно до доповіді «Глобальний звіт про розвиток інформаційних технологій 2012: Життя у гіперзв'язаному світі», та за даними станом на вересень 2012 року аналітичної групи Всесвітнього економічного форуму (World Economic Forum), незважаючи на кризові явища в світовій економіці, рейтинг України за індексами, що стосуються інформаційно-комунікаційних технологій в порівнянні із сукупною кількістю країн має позитивну динаміку та становить:

- Глобальний індекс конкурентоспроможності (WEF Global Competitiveness Index) у 2012–2013 роках – 73 місце із 144 країн, у 2011–2012 роках – 82 місце із 142 країн та у 2010–2011 роках – 89 місце із 139 країн;
- Індекс технологічної готовності (WEF Technological Readiness Index) у 2012–2013 роках – 81 місце із 144 країн, у 2011–2012 роках – 82 місце із 142 країн та у 2010–2011 роках – 83 місце із 139 країн;
- Індекс мережевої готовності (WEF Networked Readiness Index) 2011–2012 роках – 75 місце із 142 країн (90 місце у 2010–2011 роках із 138 країн);
- Індекс електронного уряду ООН 2012 (UN e-Government Index) 2011–2012 роках – 68 місце із 193 країн (54 місце у 2010–2011 роках із 192 країн).

На початок 2012 року Україні вдалося поліпшити позиції за такими складовими конкурентоспроможності, як «макроекономічна стабільність» – 112 місце (на 20 пунктів), «стан державних і приватних інститутів» – 131 місце (на 3 пункти), «ефективність фінансових ринків» – 116 місце (на 3 пункти), а також в рейтингу країн світу за Індексом мережевої готовності 2011–2012 рр. Україна зайняла 75-е місце, перемістившись в порівнянні з попереднім рейтингом на 15 позицій вгору. Показник 2012 року є одним з кращих за останні 7 років.

В 2012 році майже всі показники підіндексу технологічної готовності покращилися. Зокрема, такі: «рівень освоєння технологій» (+2 позиції), «іноземні інвестиції та трансфер технологій» (+15 позицій), «Інтернет-користувачі» (+4 позиції).

Аналіз конкурентоспроможності України, проведений Фондом «Ефективне управління» у співпраці зі Всесвітнім Економічним Форумом, показує, що за основними складовими конкурентоспроможності національної економіки, які впливають на розвиток інформаційного суспільства в Україні існує нерівномірність у розвитку ІКТ регіонів.

За результатами аналізу конкурентоспроможності регіонів України за 2012 рік встановлено, що у порівнянні з 2011 роком п'ятірка лідерів не змінилась: Київ продовжує займати позицію лідера у рейтингу, далі йдуть – Харківська, Дніпропетровська, Донецька та Київська області.

Аутсайдерами залишаються Кіровоградська (26 місце) та Херсонська (27 місце) області. Також слід зазначити, що Луганська область погіршила свій рейтинг на 7 позицій і займає 20 місце.

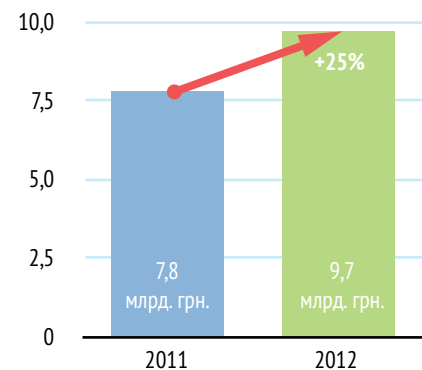
В Україні існує значний розрив між показниками в регіонах за складовою «технологічна готовність». Так, до п'ятірки лідерів увійшли Київ, Харківська, Одеська, Дніпропетровська та Донецька області. Місто Київ значно випереджає інші регіони, особливо за показниками використання ІКТ. Найгірші позиції має Рівненська область.

У регіонах існує значний дисбаланс щодо оцінок за показниками ефективності застосування ІКТ у державному секторі та бізнесі. Однак бізнес із різним ступенем успішності використовує ІКТ для створення нових бізнес- та організаційних моделей і на даний час є локомотивом використання ІКТ в державі.

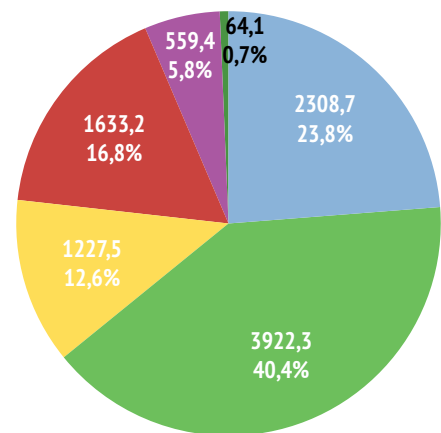
ДИНАМІКА ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ СФЕРИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

За даними Державної служби статистики за 2011 рік частка сфери ІТ у ВВП склала 0,9%, за 9 міс. 2012 року – 1%.

Обсяг послуг, наданих підприємствами в сфері інформатизації

Структура обсягу реалізованих послуг у сфері інформатизації

консультації з питань інформатизації

розробка програмного забезпечення та консультування в цій сфері

обробка даних

діяльність, пов'язана з базами даних

ремонт і технічне обслуговування офісної і електронно-обчислювальної техніки

інша діяльність в сфері інформатизації

За 2012 рік обсяги послуг сфери інформатизації в загальному обсязі сфери послуг склали 3,27% або 9,7 млрд. грн., (збільшення в порівнянні з 2011 роком на 25%).

У структурі обсягу реалізованих послуг 81% становили послуги, а саме:

- › консультування з питань інформатизації (23,8%);
- › з розробки програмного забезпечення та консультування в цій сфері (40,4%);
- › діяльність, пов'язана з базами даних (16,8%).

Інвестиції в основний капітал від діяльності у сфері інформатизації за 9 місяців 2012 року склали 428,5 млн. грн., що становило 126,1% від аналогічного періоду 2011 року і 0,2% від загального обсягу інвестицій.

Освоєно (використано) капітальних інвестицій у програмне забезпечення та бази даних 2,4 млрд. грн., що склало 42,3% від інвестицій у нематеріальні активи та 1,33% від загального обсягу освоєних капітальних інвестицій за видами активів.

За даними Держстату, у 2012 році українські ІТ-підприємства експортували комп'ютерних послуг на суму 794,4 млн. дол. США. Це на 49,3% більше, ніж у минулому році. При цьому, імпорту комп'ютерних послуг за 2012 рік виріс на 22,4%, до 296,7 млн. дол. США. Таким чином, позитивне сальдо склало 497,8 млн. дол. США.

Нові інформаційні технології в даний час відіграють домінуючу роль на ринку інформаційних засобів і продуктів та в багатьох інших сферах бізнесу

і виробництва. Динаміка розвитку нових інформаційних технологій призводить до необхідності постійного оновлення та введення нових стандартів. В іншому випадку відбувається прояв «подвійних стандартів», одні з яких визнані органами стандартизації та існують формально, інші діють фактично, будучи невизнаними як офіційні документи, що є проблемою стану стандартизації сфери ІТ.

На сьогодні в Україні налічується **26990** стандартів, з яких **521** діють в сфері ІТ. Крім того, в сфері ІТ діють **137** ГОСТ колишнього СРСР.

В Україні кількість стандартів ІТ сфери становить 1,93% від загальної кількості державних стандартів, тоді як в інших країнах ця частка перевищує 10% (для порівняння: в минулому році ця частка становила близько 2%; станом на 1998 рік – близько 4%).

У 2011–2012 роках набули чинності 54 ДСТУ у сфері інформаційних технологій, у 2012 році має бути завершено розробку та подано на затвердження 45 ДСТУ.

Основними проблемами стандартизації у сфері ІТ, на думку фахівців Технічного комітету із стандартизації «Інформаційні технології», є: відсутність комплексного охоплення об'єктів стандартизації ІТ; відсутність у державних органів бюджетного фінансування робіт із стандартизації у сфері ІТ; відсутність в планах національної стандартизації, починаючи з 2010 року, об'єкту стандартизації ІТ; довготривалі терміни від розробки стандартів фахівцями Технічних комітетів до їх затвердження та друку

(близько 4-х років), що вкрай неприйнятно для динамічного розвитку сфери ІТ.

Тому, одним із шляхів вирішення цієї проблеми може бути визначення в системі національної стандартизації сфери ІТ як найпріоритетнішої галузі стандартизації.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІТ РИНКУ

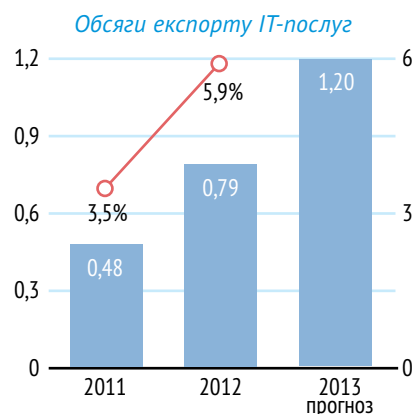
За даними експертів ринку ІТ в Україні (представники компаній «СІТРОНІКС ІТ Україна», De Novo, Інком, RIM2000, SAP Україна, кадрового холдингу АНКОР в Україні) розвиток ринку ІТ-послуг в Україні залежить від численних зовнішніх чинників: економічної кон'юнктури, зовнішніх інвестицій, державної та законодавчої політики в сфері бізнесу та ІТ, стану фінансового сектора, боргового навантаження на державу і корпоративний сектор. Його обсяг у 2013 році респонденти оцінюють на рівні \$ 320 млн. – це трохи менше 9% від усього ІТ-ринку, який складе \$ 3,6 млрд. У нашій країні традиційно лівова частина грошей припадає на апаратні рішення – без малого 79%, на програмне забезпечення – більше 12%.

Можлива зміна обсягу і структури ринку при вирішенні ряду «хворих» питань індустрії: видачі ліцензій на нові стандарти зв'язку (3G або LTE), посилення рівня боротьби з піратським програмним забезпеченням, реалізації відкладених ІТ-проектів держави.

На сьогодні в світі стрімко розвивається технологія «хмарні обчислення». На українському ринку найближчим часом експерти прогнозують розвиток технологій «хмарних обчислень»; систем інформаційної безпеки; передача функцій обслуговування і підтримки на аутсорсинг, збільшення попиту на аутстафінг; системи mobility.

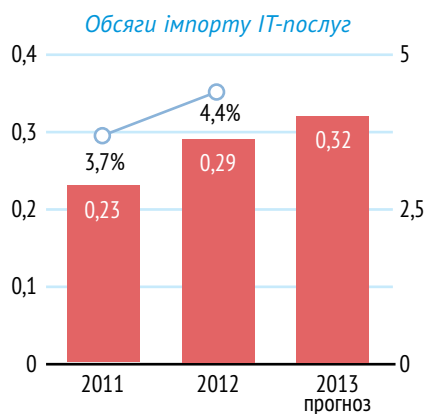
Найбільш перспективними і сприятливими для подальшого розвитку напрямками ІТ будуть послуги, пов'язані з аутсорсингом і системною інтеграцією. В першу чергу це впровадження ERP та CRM-систем, помітна тенденція зростання хостингових сервісів.

Аутсорсинг продемонструє позитивну динаміку. Тенденція зростання в цьому сегменті закріпилася в 2012 році і продовжить впливати на ринок в 2013 році. Поряд з аутсорсингом продовжить розвиватися і аутстафінг.

■ Обсяг експорту ІТ-послуг, млрд. дол. США

○ в т. ч. % до загального обсягу експорту послуг

■ Обсяг імпорту ІТ-послуг, млрд. дол. США

○ в т. ч. % до загального обсягу імпорту послуг

Не менш популярним, ніж раніше, буде ІТ-консалтинг. На ринку затребуваний аудит інформаційних систем і оптимізація процесів всередині ІТ. Як і раніше зберігають актуальність питання інформаційної безпеки.

Також експерти відзначають тренд підвищення інтересу до аутсорсингу внутрішніх функцій ІТ. «Обсяг вакансій зростає у 2011–2012 роках і 2013-й обіцяє не бути винятком. Не виключається збереження тенденції збільшення зацікавленості з боку ІТ-фахівців до трудової міграції в країни Західної Європи, США і Канади. Крім того, очікується збільшення кількості контр-Оффер фахівцям ІТ-сегменту від поточних роботодавців, у разі їх готовності змінити місце роботи.

Як показують дослідження аналітиків компанії IDC, одним із пріоритетів для сучасних компаній є технології в області зберігання та управління даними. Пояснюється це постійним збільшенням обсягу інформації. Одними з головних трендів розвитку ІТ-ринку в корпоративному секторі стануть мобільні і хмарні технології. Мобільні бізнес-програми дозволяють вирішувати важливі завдання та приймати рішення в будь-якій точці земної кулі так само ефективно, як на робочому місці. Хмарна модель допомагає економити на ІТ, знижуючи капітальні витрати і поточні витрати.

У 2013 році очікується сплеск попиту на галузеві додатки PaaS (загальнодоступних платформ – як послуги), вони використовуються в сфері фінансових послуг, в охороні здоров'я та сфері інтелектуальних енергосистем.

Незважаючи на прогнози мінімального застосування «хмарних обчислень» широким колом українських користувачів, їх очевидні переваги стимулюватимуть інтеграторів різних рівнів будувати відповідну інфраструктуру, що забезпечить поступову міграцію існуючих рішень на модель «хмарних-обчислень». Частково пришвидшити відповідні тенденції можливо через створення екосистеми електронного бізнесу, яка дозволить зменшити потребу у паперових документах і відповідного обміну ними.

Динаміка розвитку високопродуктивних систем в Україні і в світі свідчить, що кластерні і грид-технології матимуть в короткостроковій перспективі, а саме у найближчі три роки, зростаючий вплив на загальний розвиток інформаційних технологій в Україні.

За прогнозом компанії IDC за грудень 2012 року об'єм даних, які створюються та споживаються в світі, протягом трьох років зросте приблизно у 2,5 рази. Вартість їх збереження на одиницю об'єму зменшиться принаймні вдвічі, проте загальні інвестиції у збереження даних зростуть на 20%. Незважаючи на повільніший розвиток вітчизняної ІТ-інфраструктури, цей процес напевне не мине й України. Згідно того ж прогнозу приблизно у 2016 році внаслідок прискореного зростання інвестиції країн, що розвиваються, в електронну інфраструктуру доженуть відповідні інвестиції розвинутих країн. Можна очікувати, що навіть в державних органах внаслідок поступового, але незворотного прогресу електронного документообігу з'являться можливість і потреба аналітичної обробки великих об'ємів накопичених даних та інформаційного пошуку. Розв'язування таких задач без паралельних та розподілених обчислень стає неможливим.

СТАН КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Інформаційні технології охоплюють практично всі сфери сучасного суспільства України: органів державного управління, фінансово-кредитної сфери, інформаційного обслуговування підприємницької діяльності, науки, освіти та ін.

За даними Держстату в Україні на 3 співробітника наявний 1 комп'ютер,

86,2% підприємств мають доступ до мережі Інтернет, 17% працівників підприємств регулярно використовують комп'ютер, підключений до мережі Інтернет, 36,4% підприємств мають веб-сайт або домашню сторінку в Інтернет.

Рівень забезпеченості загальноосвітніх навчальних закладів I-III ступенів навчальними комп'ютерними комплексами становить 87,2% (міських – до 91%, сільських – до 73%).

Показник щодо кількості учнів на один комп'ютер у 2011 році становив 27 учнів. На даний час цей показник становить 25 учнів (у Європі та США в середньому 1 персональний комп'ютер на 5–7 учнів).

У професійно-технічних навчальних закладах (ПТНЗ) налічується 28 тисяч одиниць комп'ютерної техніки нового покоління (на один комп'ютер

припадає 13 учнів). До мережі Інтернет підключено 868 професійно-технічних навчальних закладів, що складає 99 відсотків від загальної кількості ПТНЗ. 80 відсотків ПТНЗ мають власні веб-сайти, 50 відсотків ПТНЗ активно використовують локальні мережі як у навчально-виробничому, так і у адміністративно-управлінському процесі.

За даними МОНмолодьспорту, загальнодержавний показник оволодіння педагогічними працівниками ІКТ становить 99,6%, в 19 регіонах він складає 100%

СТАН УКРАЇНСЬКОГО СЕГМЕНТУ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Стан розвитку Українського сегменту Інтернет характеризується такими показниками:

- › чисельність користувачів мережі Інтернет;
- › ступень використання широко-смугового доступу до Інтернету;
- › об'єм ринка та його зростання.

За даними Інтернет Асоціації України на кінець 2012 року в Україні налічувалось до 19,7 мільйонів регулярних користувачів мережі Інтернет серед населення віком старше 15 років. За оцінками компанії in Mind Factum group рівень проникнення Інтернет в Україні на кінець 2012 року складає 43,5%.

Рівень проникнення ШСД в домогосподарства України у 2012 році досяг 35%. При цьому, загальноєвропейський показник широкосмугового доступу населення до мережі Інтернет становить близько 65% (до 2020 року має становити 75%).

За даними статистичних досліджень компанії iKS-Consulting кількість абонентів мобільного Інтернету в Україні складає 14,1 млн. осіб. Тобто, рівень проникнення мобільного Інтернету можна вважати задовільною.

За типом населеного пункту 52% користувачів мережі проживають у містах з населенням понад 100 тис. чол., у містах з населенням до 100 тис. чол. – 6%, у містах з населенням до 50 тис. чол. – 23%, у селах – 19%.

У регіональному розрізі за даними Державної служби статистики за 9 місяців 2012 року найбільша кількість абонентів мережі Інтернет припадає на м. Київ (32,7%), Одеську обл. (17,6%), Донецьку обл. (6,7%),

Дніпропетровську обл. (4,8%), Львівську обл. (4,3%) та Харківську обл. (3,4%). Аутсайдерами у розвитку Інтернет (менше 1%) залишаються Рівненська обл., Житомирська обл., Закарпатська обл., Чернівецька обл., Кіровоградська обл., м. Севастополь, інші регіони (менше 3%), що мають найнижчу кількість абонентів у порівнянні з рештою областей.

Разом з тим, дані експертів дослідницьких компаній в ІТ сфері щодо користувачів мережі Інтернет в розрізі регіонів України станом грудень 2012 року свідчить про суттєвий перекося у розподілі Інтернет – аудиторії на користь великих міст, наприклад, Київ (41,8%), Дніпропетровськ (16,1%), Донецьк (6,7%), Харків (6,0%), Львів (5,2%).

За даними Українського державного підприємства поштового зв'язку «Укрпошта» у 2012 році кількість поштових відділень, підключених до мережі Інтернет, становила 2110, що склало 15% від загальної кількості поштових відділень та у порівнянні до 2011 року збільшилась на 1%. Кількість пунктів колективного

доступу до мережі Інтернет у поштових відділеннях у 2012 році склала 30 (0,22% від загальної кількості), що у порівнянні з 2011 роком зменшилось на 4 одиниці.

Основними цілями користування мережею Інтернет регулярними користувачами в 3 кварталі 2012 року були: соціальні мережі – 56% користувачів, електронна пошта – 52%, завантаження фільмів і музики – 41%, пошук інформації – 36%, новинні сайти, читання газет – 29%, онлайн – відео – 23% та ін.

Українці досі переважно користуються інтернетом за допомогою домашніх стаціонарних комп'ютерів (62% власників стаціонарних комп'ютерів). На другому місці знаходяться домашні ноутбуки (29%), на третьому – мобільні телефони та смартфони (з їх допомогою в інтернет виходить 13% користувачів).

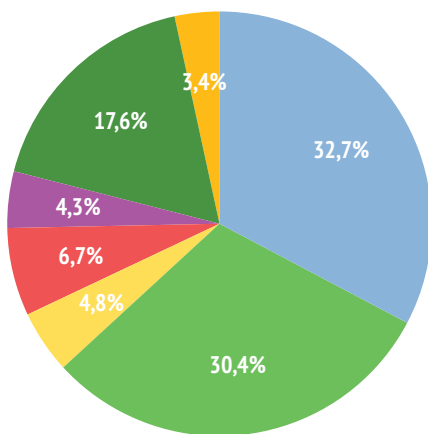
ДИНАМІКА ПОКАЗНИКІВ РИНКУ ПРАЦІ У СФЕРІ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ, ВИРОБНИЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ СФЕРИ ІКТ

Інформаційні технології – ключова область на ринку праці в Україні. Програмісти, розробники, системні адміністратори на сьогодні найбільш затребувані фахівці. За деякими спеціальностями на одного фахівця може припадати до 5 відкритих вакансій.

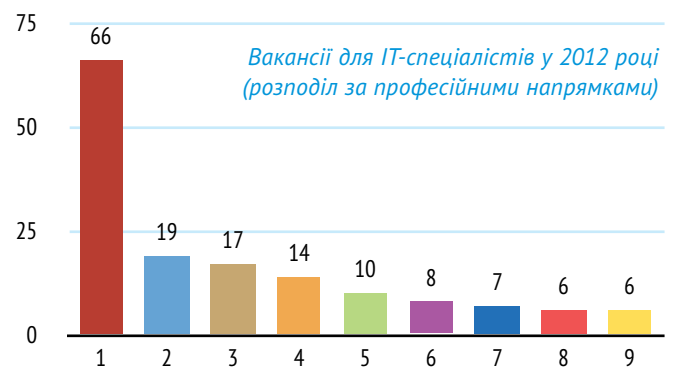
За 2012 рік на сайті Міжнародного кадрового порталу hh.ua в Україні у галузі «Інформаційні технології/ Інтернет/Телеком» було розміщено **15 396** вакансій, з них для фахівців з розробки, тестування та підтримки програмного забезпечення разом було запропоновано **11 964** вакансій (77,7%).

Більшість вакансій стосуються розробників програмного забезпечення, вони є найбільш затребуваними кандидатами не лише в даній профобласті, але і на ринку праці загалом. У галузі ІТ також спостерігається найменший рівень активності кандидатів.

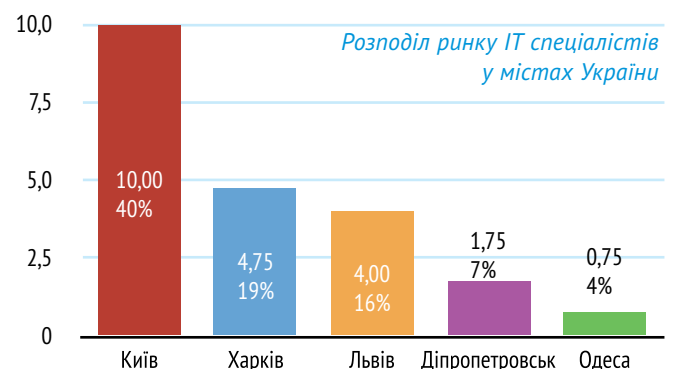
Абоненти мережі Інтернет за регіонами

- м. Київ
- інші (менше 3%)
- Дніпропетровська область
- Донецька область
- Львівська область
- Одеська область
- Харківська область

- програмування, розробка
- інтернет
- web-майстер
- web-інженер
- тестування
- консультанти для ERP-систем
- адміністратор бази даних
- банківське ПО
- ігрове ПО

Найбільша нестача ІТ-фахівців відчувалася на початку року, до кінця року ситуація дещо покращилася.

За інформацією Мінсоцполітики кількість вакансій в сфері ІТ, заявлених роботодавцями службі зайнятості за І півріччя 2012 року становила 2126 одиниць, що склало 0,3% від загальної кількості незайнятих громадян та у порівнянні до аналогічного періоду 2011 року не змінився. Серед найбільш популярних професій у І півріччі 2012 року, заявлених роботодавцями, відповідно до Національного класифікатора професій, були такі, як інженер-програміст (39%), адміністратор системи (17%), інженер з комп'ютерних систем (14%), програміст системний (9%) тощо (в аналогічному періоді 2011 року на такі професії також був найвищий попит).

Серед найбільш популярних професій у І півріччі 2012 року, за якими шукали роботу, відповідно до Національного класифікатора професій, були такі, як інженер-програміст (27%), технік-програміст (17%), інженер з комп'ютерних систем (18%), адміністратор системи (14%), програміст системний (7%) тощо.

За даними обстеження Exploring Ukraine IT Outsourcing Industry 2012 Україна займає 4-е місце в світі за кількістю ІТ-спеціалістів після США, Росії та Індії. Щорічно українські вузи випускають біля 16 тис. спеціалістів в сфері ІТ, але лише 4–5 тис. з них працевлаштовуються за спеціальністю. 40% усіх ІТ-спеціалістів (біля 10 тис.) працюють в Києві, 4,75 тис. (19%) – в Харкові, 4 тис. (16%) – у Львові, 1,75 тис. (7%) – в Дніпропетровську, 0,75 тис. – в Одесі (4%).

За даними МОНмолодьспорту підготовка кадрів для ІТ сфери здійснюється у 148 вищих навчальних закладах. 46967 осіб складають загальний ліцензований обсяг студентів, який реалізується вищими навчальними закладами в середньому на 33%. Всього зараховано в 2010–2011 н.р. за ІТ-напрямами 15557 осіб.

Перепідготовку фахівців здійснюють 17 навчальних центрів.

СТАН РЕАЛІЗАЦІЇ ПРІОРИТЕТНИХ ДЕРЖАВНИХ ПРОЕКТІВ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ, ЯК СКЛАДОВИХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

У сучасному світі сфера ІКТ гармонійно поєднує телекомунікаційні й інформаційні послуги, виробництво засобів інформаційних технологій і телекомунікацій, програмних засобів, електронних інформаційних ресурсів, що робить її чимось більшим, ніж просто однією з інфраструктур і галузей економіки.

ІКТ дедалі активніше застосовуються в екологічній, медичній, військовій, політико-адміністративній, медіано-комунікаційній, культурній, науково-освітній сферах, видозмінюючи їх і надаючи соціальному та людському розвитку нових якостей, сенсів і вимірів.

Електронна освіта

З метою прискорення процесу реформування освітньої галузі на виконання Програми економічних реформ на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» на урядовому рівні прийнято низку надзвичайно важливих для освіти державних цільових програм, серед яких, впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій «Сто відсотків» на період до 2015 року, основними завданнями якої є: удосконалення нормативно-правової бази; оснащення загальноосвітніх навчальних закладів засобами ІКТ; створення відкритої мережі освітніх ресурсів; оновлення змісту, форм і методів навчання інформатики; підготовка та підвищення рівня кваліфікації вчителів.

У 2012 році комп'ютерними класами було забезпечено 2666 шкіл, що дозволило виконати заплановані показники програми «Сто відсотків».

Пріоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві.

Наказом МОНмолодьспорту від 1 жовтня 2012 року № 1060 затверджено Положення про електронні освітні ресурси, метою створення електронних освітніх ресурсів є модернізація освіти, змістове наповнення освітнього простору, забезпечення рівного доступу учасників навчально-виховного процесу до якісних навчальних та методичних матеріалів незалежно від місця їх проживання та форми навчання, створених на основі інформаційно-комунікаційних технологій.

За інформацією Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України триває національний проект «Відкритий світ» – створення інформаційно-комунікаційної освітньої мережі національного рівня на базі технологій зв'язку четвертого покоління 4G, який планується повністю реалізувати до 2017 року в усіх регіонах України. На теперішній час завершено пілотний проект у 704 школах України, з яких 225 – сільських (32%), 95 – селищ міського типу (13%), 259 – районних центрів (37%), 126 – обласних та м. Києва (18%). З електронно-освітніми ресурсами працювало 5,5 тис. вчителів і 14 тис. учнів. Також за сприяння Міністерства освіти і науки України, компанією «Intel» проведені навчання близько 3,5 тис. вчителів.

З метою самостійного підвищення кваліфікації вчителів впроваджено навчальну програму «Учителі в онлайн», розроблену компанією ТОВ «Майкрософт Україна», а також навчальний курс «Основи безпечної роботи з ІКТ в навчальному закладі» від програми «Онляндія – безпека дітей в Інтернеті».

За інформацією МОНмолодьспорту з метою надання батькам і педагогам допомоги з питань захисту дітей від впливу шкідливої інформації розроблено ряд посібників і складено перелік рекомендованих для дітей онлайн-ресурсів, які допоможуть відкрити дітям цікавий, корисний і, головне, безпечний Інтернет.

Електронна охорона здоров'я

На сьогодні інформатизація охорони здоров'я України насамперед означає використання інформаційних технологій, за допомогою яких можливе швидке та цільове отримання необхідної інформації медичними працівниками.

Останнім часом в Україні проведена значна робота з формування теоретичних основ та практичного застосування в охороні здоров'я новітніх комп'ютерних технологій. Розроблена та успішно втілюється в життя концепція державної політики інформатизації охорони здоров'я України.

Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 2 липня 2012 року № 471 створено Координаційну раду Міністерства охорони здоров'я України з питань інформатизації сфери охорони здоров'я, якій поставлені завдання щодо оцінки пріоритетних напрямів розвитку та реалізації проектів, державних цільових програм, а також реконструкції наявних або впровадження нових апаратно-програмних комплексів та інших інформаційних систем, пов'язаних з розвитком інформатизації сфери охорони здоров'я України.

Основою подальшої інформатизації охорони здоров'я має стати створення єдиного медичного інформаційного простору України. Велике значення для ефективного управління лікувально-профілактичним закладом, підвищення рівня якості й об'єктивності діагностики має впровадження медичних інформаційних систем в охорону здоров'я України. Важливими наслідками автоматизації є зменшення кількості діагностичних помилок за рахунок інформаційного контролю діагностичного процесу, зменшення часу на оформлення медичних документів, звітності тощо.

Для забезпечення технічної бази інформатизації сьогодні створюється галузева медична комп'ютерна мережа «УкрМедНет», структура якої передбачає наявність низки опорних регіональних ланок.

За інформацією Американської торгівельної палати в Україні у галузі телемедицини у процесі формування перебуває єдина національна телемедична мережа, а саме реалізується проект «Мобільна медицина», спрямований на розвиток телемедицини в Україні шляхом об'єднання передового медичного досвіду та сучасних телекомунікаційних технологій. Цей проект реалізується компанією МТС під патронатом Міністерства охорони здоров'я України та Національної академії медичних наук України.

Завданням проекту «Мобільна медицина» є будівництво телемедичної мережі та її використання

для передачі даних між учасниками проекту. Компанія МТС Україна буде національну телемедичну мережу з 2009 року. На кінець I півріччя 2012 року телемедична мережа об'єднувала дев'ятнадцять медичних установ, в числі яких Міністерство охорони здоров'я України, Державний клінічний науково-практичний центр телемедицини в Києві, Національний інститут серцево-судинної хірургії ім. Н. М. Амосова, Інститут педіатрії, акушерства і гінекології, Інститут нейрохірургії ім. академіка А. П. Ромоданова, Національна дитяча спеціалізована лікарня «ОХМАТДИТ», а також інші клініки Києва, Львова, Рівне, Ужгорода, Сімферополя, Івано-Франківської області, Донецька та Донецької області.

У 2012 році до телемедичної мережі було підключено ще десять медичних установ Києва, Львова, Дніпропетровська, Івано-Франківська та Донецької і Дніпропетровської областей.

На виконання пунктів 28.2, 28.3 Національного плану дій на 2012 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» Кабінетом Міністрів України затверджено Положення про електронний реєстр пацієнтів (постанова від 6 червня 2012 року № 546) та План заходів щодо створення електронного реєстру пацієнтів щодо створення електронного реєстру пацієнтів Вінницької, Дніпропетровської, Донецької областей та м. Києва (розпорядження від 6 червня 2012 року № 368-р).

Наказом МОЗ України від 30 серпня 2012 року № 666, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 13 вересня 2012 року за № 1579/21891, затверджено Порядок ведення електронного реєстру пацієнтів Вінницької, Дніпропетровської, Донецької областей та м. Києва, яким передбачено формування баз даних цього реєстру на основі комп'ютерних програм «УкрМедСофт: Стаціонар» та «УкрМедСофт: Поліклініка».

Здійснюється реалізація національного проекту «Вчасна допомога» — утворення єдиних регіональних оперативного-диспетчерських служб з використанням сучасних GPS-технологій для зменшення часу прибуття бригаад швидкої медичної допомоги до пацієнта.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2012 року № 899-р затверджено попереднє техніко-економічне обґрунтування зазначеного проекту.

Електронна культура

З 2009 року за підтримки фонду Білла і Мелінди Гейтс реалізується програма «Бібліоміст» — це партнерська робота Ради міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX), Агентства США з міжнародного розвитку (USAID), Міністерства культури України та Української бібліотечної асоціації, на підтримку якої Фонд Білла і Мелінди Гейтс надав грант на суму \$ 25 млн. Партнер програми, корпорація Microsoft, безкоштовно передає публічним бібліотекам України програмне забезпечення на суму близько \$ 9 млн.

Ця ініціатива спрямована на розширення доступу до інформації та сучасних технологій шляхом обладнання публічних бібліотек комп'ютерною технікою, навчання бібліотечарів роботі з новітніми технологіями та підвищення рівня комп'ютерної грамотності населення у бібліотеках-учасницях по всій країні

Завдяки програмі «Бібліоміст», на сьогодні безкоштовний доступ до мережі Інтернет в бібліотеках мають жителі 75% районів України, де є технічна можливість підключення до всесвітньої мережі. Термін функціонування програми в Україні продовжено до 31 жовтня 2014 року.

У бібліотеках 157 населених пунктів у різних регіонах України до кінця 2013 року запрацюють центри вільного доступу до мережі Інтернет і навчання комп'ютерної грамотності.

На сьогоднішній день програма повністю виконала зобов'язання щодо міжнародної технічної допомоги Україні, обладнавши комп'ютерною технікою 1578 бібліотек (встановлено 5175 комп'ютерів) у всіх регіонах України, включаючи віддалені сільські місцевості. Ще 237 бібліотек обладнані завдяки підтримці органів центральної та місцевої влади. До кінця 2013 року планується забезпечити доступ до мережі Інтернет та обладнати комп'ютерами більше 1900 публічних бібліотек.

За даними Мінкультури на теперішній час у бібліотечній галузі головною увагою приділяється створенню

Електронної бібліотеки та збереженню мережі бібліотек, створенню умов для зміцнення їх матеріально-технічної бази.

Так, у 2012 році створено новий інтегрований ресурс – електронна бібліотека «Культура України», яка орієнтована на широкі кола громадськості. Адмініструє проект Національна парламентська бібліотека України. Планується, що ця Електронна Бібліотека стане складовою Національної електронної бібліотеки. Станом на початок 2013 р. в електронній бібліотеці «Культура України» представлено понад 2 тис. документів.

За інформацією Статистичного збірника «Бібліотечна Україна в цифрах» на початок 2012 року в Україні налічувалось 37 268 бібліотек. Найбільше бібліотек в сфері впливу Мінкультури: 18 080, 2 901 з них обладнані 12 483 комп'ютерами, 377 бібліотек ведуть електронний каталог та лише 2 206 мають доступ до Інтернет (усього підключено 9 441 комп'ютерів), з них 1 912 мають електронну пошту.

За даними Мінкультури інформатизація музейної справи здійснюється за наступними напрямками: створення електронних систем обліку експонатів; переведення музейних фондів у електронну форму; розміщення сайтів музеїв у мережі Інтернет; створення на сайтах музеїв віртуальних експозицій, виставок, екскурсій.

Віртуальні експозиції є найбільш перспективними, так як надають можливість доступу до ресурсів музеїв незалежно від місця їх знаходження і часу роботи. Таку роботу в музеях України тільки започатковано і віртуальні експозиції є лише в найбільших музеях, наприклад, у Національному музеї історії України, Національному музеї Тараса Шевченка, Національному художньо-музеї України.

Основною проблемою інформатизації сфери культури протягом тривалого часу залишається недостатнє бюджетне фінансування, яке гальмує впровадження ІКТ у бібліотечну та музейну справу.

Електронна звітність

За даними Державної податкової служби України у 2012 році за січень-вересень кількість платників,

які надсилають звітність з ПДВ в електронному вигляді, сягнула 98%. Порівняно з минулим роком через централізовану систему прийнято у 6,6 разів більше документів. За словами аналітиків податкової, такому зростанню значно посприяла можливість безкоштовного отримання платниками ключів електронного цифрового підпису.

У 2012 році послугами акредитованого Центру сертифікації електронних ключів, що працює при Державній податковій службі України, скористалися 148 тис. абонентів, яким видано 260,1 тис. посиленних сертифікатів відкритих ключів. Найбільш популярні послуги електронного цифрового підпису серед платників-фізичних осіб, яких зареєструвалося близько 100 тис. осіб. Їм видано 131,4 тис. ключів. Юридичних осіб було зареєстровано 48,8 тис., які отримали 128,7 тис. сертифікатів.

На сьогодні фахівці Державної податкової служби України працюють над розширенням можливостей цього сервісу. До кінця 2012 р. платники, які отримали електронний цифровий підпис та посилені сертифікати ключів, мають змогу також подавати звітність в електронному вигляді до Пенсійного фонду та Державного комітету статистики України.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 5 грудня

2012 року № 1007-р було схвалено Концепцію створення електронного сервісу «Електронний кабінет платника податків» та План заходів щодо її реалізації.

За даними Держмитслужби запроваджено процедуру електронного декларування, яка є доступною для всіх бажаючих підприємств, що перебувають на обліку в митних органах і мають електронний цифровий підпис. Використання такої процедури є можливим у всіх митних режимах. Так у 2012 році показник відсоткового співвідношення кількості оформлених електронних декларацій до загальної кількості оформлених митних декларацій склав 30%.

На даний час для обміну інформацією Держмитслужби з ДПС створено єдиний інформаційний простір в рамках побудови багатофункціональної комплексної системи «Електронна митниця», який діє шляхом передачі

інформаційних масивів електронних копій митних декларацій до підрозділів ДПС.

Продовжуються роботи щодо розвитку багатофункціональної комплексної системи «Електронна митниця». У 2012 р. було виділено 100 млн. грн. бюджетних коштів, які спрямовано на побудову нового центру обробки даних Держмитслужби, розвитку відомчої телекомунікаційної мережі, закупівлю програмного забезпечення, сканерів штрих коду для процедури TIR EPD.

Розвиток електронного урядування

Згідно з опублікованими ООН дослідженнями та рейтингу рівня розвитку електронного уряду в світі «E-Government Survey 2012: E-Government for the People», які оцінюють готовність і можливість держорганів в 193 країнах для використання ІКТ у наданні держпослуг, Україна опустилась за рік на 14 позицій і займає 68 місце. Негативна динаміка рейтингу України вказує на відставання темпів розвитку технологій електронного урядування у порівнянні з іншими країнами світу.

Заходи щодо електронного урядування передбачені Національним планом дій на 2012 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава».

На даний час впровадження електронного урядування здійснюється на виконання Концепції розвитку електронного урядування в Україні, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2010 року № 2250-р, Плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку електронного урядування в Україні, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2011 року № 1014-р, Плану дій з впровадження в Україні Ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд», затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2012 року № 220-р, та Плану заходів з впровадження Ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд», затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 липня 2012 року № 514-р.

На виконання завдань Концепції розвитку електронного урядування

в Україні Мінекономрозвитку забезпечено ведення Реєстру адміністративних послуг відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 30 січня 2013 року № 57 року «Про затвердження порядку ведення Реєстру адміністративних послуг», який є єдиною інформаційною комп'ютерною базою даних про адміністративні послуги, що надаються відповідно до Закону України «Про адміністративні послуги» суб'єктами надання адміністративних послуг.

Цим Законом передбачено функціонування Єдиного державного порталу адміністративних послуг, що є офіційним джерелом інформації про надання адміністративних послуг в Україні. На даний час Мінекономрозвитку створено пілотну версію Єдиного державного порталу адміністративних послуг, функціональні можливості якої передбачають доступ до інформації про адміністративні послуги, суб'єктів надання таких послуг, нормативно-правові акти, що регулюють питання надання адміністративних послуг у відповідній сфері суспільних відносин, Реєстр адміністративних послуг тощо. Постановою Кабінету Міністрів України від 3 січня 2013 року № 13 затверджено Порядок ведення Єдиного державного порталу адміністративних послуг. На сьогодні Єдиний державний портал адміністративних послуг (<http://poslugu.gov.ua>) перебуває у стадії розробки і працює у режимі тестування.

У 2012 році на виконання Плану заходів щодо удосконалення електронної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, затвердженого наказом Державної реєстраційної служби України від 19 квітня 2012 року № 641, введено в пілотну експлуатацію програмне забезпечення «Реєстраційний портал», що дозволяє формувати та подавати пакет документів в електронному вигляді для проведення державної реєстрації юридичної особи та фізичної особи – підприємця у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців.

В умовах сталого розвитку ринку ІКТ у регіонах відбувається активне впровадження сучасних технологічних рішень електронного урядування, систем електронного документообігу, різноманітних елементів інформаційно-комунікаційної інфраструктури, як основи для створення електронної демократії в державному управлінні,

забезпечення споживачів, бізнесу, державних інституцій якісними та доступними послугами.

Наприклад, у Дніпропетровській області реалізується пілотний проект «Електронний регіон» та напрацьовано портфель у обсязі 53-х підпроектів електронного урядування; у Донецькій області (м.Донецьк) створено регіональний центр з надання послуг «Відкрита влада»; у Вінницькій області (м.Вінниця) розгорнуто мережу центрів з надання послуг «Прозорий офіс»; в Харківській області відбувається розвиток складових інформаційної системи «Електронна Харківщина»; у Одеській області реалізується проект з надання послуг на основі інформаційної системи «Електронний регіон»; у Львівському регіоні (м.Львів) створено інформаційні веб-портали, відкрито єдиний центр надання інформаційно-консультативної допомоги населенню, запроваджено телемедичну мережу та інформаційно-аналітичну систему «Е-лікарня»; у Полтавській області (м.Кременчук) реалізовано ряд проектів на основі сучасних геоінформаційних технологій; у місті Києві відкрито регіональні центри послуг «Електронна столиця»; в Луганській області (м.Луганськ), АР Крим (м.Алушта, м.Феодосія) створено веб-сайти з надання послуг; в Івано-Франківській області (м.Івано-Франківськ) запроваджено веб-портал послуг та розпочато створення регіонального проекту «Універсам послуг»; в Чернівецькій області ініційовано реалізацію пілотного проекту зі створення інформаційно-аналітичної системи регіонального управління тощо.

На обласному рівні практично всі місцеві державні адміністрації, міські ради через власні веб-сайти та портали у мережі Інтернет надають населенню широкий спектр інформаційних послуг, забезпечують можливість електронного звернення громадян до державних органів через Інтернет-приймальні, здійснюють проведення різноманітних інтерактивних on-line консультацій та опитувань. Разом з тим, існують регіони, в яких на районному рівні місцеві органи влади не мають навіть власних веб-сайтів.

Поряд з позитивною динамікою розвитку сучасних ІКТ відбувається уповільнення процесів впровадження нових інформаційних технологій

у регіонах через обмежене фінансування деяких регіональних програм, нескоординованість дій центральних, місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування, нестачу кадрових ресурсів.

Окремі регіони України характеризуються нерівномірним розвитком інформаційної інфраструктури (електронних інформаційних ресурсів, реєстрів, баз даних, інформаційно-аналітичних систем), відсутністю єдиної цілісної системи міжвідомчого обміну даними в електронній формі (доступ до відомостей в державних ІАС іншим місцевим органам влади, органів місцевого самоврядування для їх використання практично відсутній).

Електронна торгівля

За даними Держстату продаж товарів через Інтернет підприємствами роздрібною торгівлі за 2012 рік складає 681,4 млн. грн або 0,2% від усього роздрібною товарообороту.

Найбільша частка продажу товарів через Інтернет у розрізі регіонів в Україні припадає на м. Київ і становить 468,2 млн. грн. або 68,7% від загального продажу товарів через Інтернет.

Слід також відзначити на нерівномірність продажу товарів через Інтернет в Україні, так на Донецьку, Київську, Дніпропетровську область та м. Київ припадає 88,4% або 602,4 млн. грн. від всього продажу таких товарів.

Незважаючи на невеликий відсоток у структурі роздрібною товарообороту Інтернет-торгівля динамічно розвивається. Її успішному розвитку сприяє високий рівень проникнення Інтернету у життя населення та більш низькі ціни у порівнянні зі звичайними магазинами. Найбільш ємним в Україні є сектор продажу через Інтернет товарів побутової техніки та електроніки. Найменшим попитом серед споживачів користуються Інтернет-продажі одягу та продовольчих товарів.

За дослідженнями Лабораторії Каперського користувачі активніше освоюють закупівлю товарів за допомогою Інтернет і частіше користуються системами онлайн-банкінгу. Так, 55% українських Інтернет-користувачів здійснюють покупки онлайн, близько 39% опитаних щодня

працюють з банківським рахунком на ПК, а 29% і 17% відповідно здійснюють платежі через планшети і смартфони.

Обіг інтернет-магазинів, підключених до системи прийому платіжних карт в інтернеті eCommerceConnect Українського процесингового центру (UPC), в 2012 році збільшився на 57% у порівнянні з 2011 роком.

Кількість операцій, здійснених держателями карток в цих магазинах, зросла на 81%. Середня сума

транзакції в 2012 році становила 260 грн. У 2012 році до системи підключилося 406 нових сайтів, що займаються інтернет-торгівлею. Всього на даний момент до системи підключено 2048 інтернет-магазинів.

Перспективним напрямком впровадження електронної торгівлі є створення електронних бірж. На виконання Національного плану дій на 2012 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна

економіка, ефективна держава» Мінекономрозвитку видано наказ від 19 червня 2012 року № 723 «Про затвердження Конкурсних вимог щодо відбору товарних бірж (електронних біржових майданчиків) для організації та проведення електронних біржових торгів з купівлі-продажу вугільної продукції», метою якого є забезпечення здійснення купівлі-продажу вугілля в Україні на електронних біржових майданчиках – товарних біржах.

1.3.3 ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ТА СФЕРИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ, МОЖЛИВІ ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ І

Прагнення до інформаційного суспільства Україна зафіксовано в національному Законодавстві та задеклароване в розділі 13 Програми інтеграції України в Європейський Союз. Відповідно до цієї Програми розвиток інформаційного простору в нашій країні визначається як станом інформаційних технологій (програмно-технічні засоби доступу до інформації, телекомунікаційна складова тощо), так і кількісним та якісним складом доступних на ринку інформаційних продуктів.

Характерною особливістю існуючої інформаційно-комунікаційного середовища (далі – ІКС) органів державної влади є низька ефективність спільного використання ресурсів. А саме, неузгодженість дій щодо

створення ІКС, кількість відомчих дата-центрів у державі постійно зростає, як і кошти на їх створення/оновлення/супроводження, те ж саме, на відомчі комунікаційні мережі, постійно збільшується, що потребує, сумарно, значних матеріальних затрат з бюджету. У той же час, доступність, якість та комплексність електронних послуг на даний час є досить мінімальними, у порівнянні із тими величезними ресурсами, що сумарно витрачаються на це державою, громадянами та компаніями із власних бюджетів.

На сьогодні проекти з інформатизації розробляються та впроваджуються відомствами не узгоджено між собою, переважно для власних потреб. Також, не вирішеним є питання

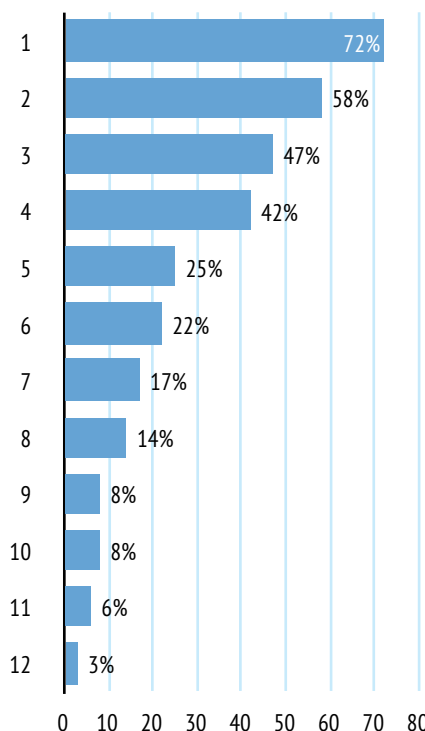
вироблення єдиних принципів та моделей взаємодії інформаційних систем органів державної влади, не визначена базова архітектура, модель функціонування, протоколи та стандарти взаємодії інформаційно-комунікаційних систем органів державної влади.

Основною проблемою щодо розвитку мережі Інтернет, та збільшення показників підключених до фіксованого широкоплатного доступу до мережі Інтернет домогосподарств, є небажання провайдерів Інтернет реалізовувати проекти з підключення невеликих населених пунктів за допомогою волоконно-оптичних ліній зв'язку. Такий підхід зумовлено значними витратами на реалізацію проектів та великим строком їх окупності.

Дублювання інформації у державних реєстрах (кадастрах)*

* За результатами аналізу 36 державних реєстрів (кадастрів)

- 1 – територіальне місцезнаходження;
- 2 – загальна інформація про юридичну особу;
- 3 – загальні дані про фізичну особу;
- 4 – код ЄДРПУ юридичної особи, контактні дані;
- 5 – відомості про земельні ділянки;
- 6 – відомості про свідоцтво державної реєстрації;
- 7 – вид діяльності, форма власності;
- 8 – відомості про ліцензію;
- 9 – цільове призначення земельної ділянки, географічні координати;
- 10 – ідентифікаційний код фізичної особи, банківські реквізити (МФО);
- 11 – місце роботи;
- 12 – орган державної податкової служби

Враховуючи динамічні процеси конвергенції (зближення) сфер інформатизації та сучасних телекомунікаційних технологій, державна політика в цих сферах як політика підвищення конкурентоспроможності національної економіки та матеріального добробуту громадян, потребує вироблення нових ефективних підходів та засад для розвитку ринку електронних комунікацій та інформаційних технологій.

З метою усунення міжрегіональних диспропорцій, підвищення конкурентоспроможності регіонів та прискорення розбудови інформаційного суспільства пропонуються шляхи вирішення щодо:

- › посилення міжрегіональної координації місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування під час виконання програм (проектів) інформатизації;

- › підвищення ефективності взаємодії центральних, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань розвитку інформаційно-комунікаційної інфраструктури у регіонах;
 - › державної підтримки менш розвинених регіонів через застосування інструментів фінансового стимулювання;
 - › підвищення пріоритетності фінансування статей місцевих бюджетів, що спрямовуються на розвиток інформатизації;
 - › стимулювання суб'єктів інформаційно-телекомунікаційних послуг до інвестування в регіональні проекти інформатизації;
 - › створення фонду/депозитарію найкращих регіональних проектів, поширення кращих практик з електронного урядування по всім регіонам країни з урахуванням світових тенденцій.
- › розпорошення функцій щодо формування та реалізації державної політики у сфері інформатизації та розвитку інформаційного суспільства;
 - › низький рівень загальнодержавної координації та міжвідомчої взаємодії при реалізації національних проектів інформатизації, які мають масштабне і визначальне значення для держави (відсутність дієвої координації, нагляду та контролю);
 - › відсутність системного аналізу сфери інформатизації та визначення її пріоритетних напрямів, зокрема, відсутність Національної системи індикаторів оцінки процесів розвитку інформаційного суспільства. На даний час з метою запровадження цієї системи постановою Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2012 року № 1134 затверджено перелік індикаторів розвитку інформаційного суспільства та доручено МОНмолодьспорту затвердити у чотиримісячний строк методу формування індикаторів розвитку інформаційного суспільства;
 - › нерівномірність забезпечення доступу населення до ІКТ.

Аналіз системи органів державного управління, які на сьогодні здійснюють закріплені за ними повноваження у сфері телекомунікацій, інформатизації та розвитку інформаційного суспільства, з позицій системного підходу, дає змогу зробити висновок щодо неоднозначності трактування засад єдиної державної політики у сфері телекомунікацій, інформатизації та розвитку інформаційного суспільства та наявності неузгодженості функцій, визначених положеннями про них, що призводить до загострення існуючих на сьогодні проблем в сфері інформатизації, серед яких:

Проблеми, що існують на сьогодні, носять комплексний характер, їх вирішення потребує здійснення системних кроків переходу на якісно новий рівень державного управління, що має на меті забезпечити перетворення сфери інформатизації із моделі споживання на модель виробництва.

Вирішення цих проблем потребує здійснення системних кроків переходу на якісно новий рівень державного управління, а саме:

- › утворення при Президентові України Національної ради з розвитку інформаційного суспільства в Україні як консультативно-дорадчого органу;
- › визначення (утворення) державного органу, головним призначенням якого є формування та забезпечення реалізації послідовної державної політики у сфері електронних комунікацій та інформаційних технологій;
- › забезпечення реалізації проекту щодо розбудови Національної інформаційно-комунікаційної інфраструктури України, який задовольнить попит держави та суспільства щодо якісних та доступних інформаційних послуг та забезпечить сталий розвиток ІКТ;
- › забезпечення реалізації проекту зі створення Єдиної інформаційно-комунікаційної платформи, який має стати дієвим інструментом забезпечення реалізації адміністративної реформи та модернізації системи державного управління;
- › створення системи технічного аудиту проектів інформатизації для гарантування їх високої якості, через відповідність їх нормам національних стандартів, гармонізованих із міжнародними.

1.3.4 ІНІЦІАТИВИ НКРЗІ В СФЕРІ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

НАЦІОНАЛЬНА ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНА ІНФРАСТРУКТУРА

З урахуванням розвитку в Україні електронного ринку (електронних товарів та послуг), інструментарій якого повністю визначається рівнем розвитку інформаційно-комунікаційної інфраструктури держави та використовуваними на її основі інформаційно-комунікаційними технологіями, НКРЗІ ініційовано розробку Концепції національної інформаційно-комунікаційної інфраструктури (далі — НІКІ), що забезпечить основні засади розбудови та регулювання цивілізованого електронного ринку (електронних товарів та послуг) в Україні за допомогою нормативного визна-

чення загальних цілей, встановлення правил та регламентів взаємодії суб'єктів електронного ринку, об'єктів координації та державного нагляду.

Метою цієї концепції є визначення принципів та напрямів створення, функціонування і розвитку національної інформаційно-комунікаційної інфраструктури України, встановлення відповідної системи принципів і методів державного регулювання у зазначеній сфері, а також визначення шляхів реалізації та очікуваних результатів.

Основними складовими НІКІ є територіально розподілені державні, регіональні, муніципальні чи інші корпоративні інформаційно-ко-

мунікаційні системи (ІКС), кожна з яких забезпечує надання інформаційно-комунікаційних послуг у відповідності зі специфікою сфери життєдіяльності суспільства, яку вона обслуговує.

Основою національного рівня НІКІ є широкосмугова мультисервісна транспортна мережа, яка об'єднує регіональні та відомчі вузли інформаційно-комунікаційної інфраструктури, оснащені програмно-апаратними комплексами (програмно-апаратними комплексами — ПАП), що забезпечують виконання інфраструктуро-рїй технологічних функцій і доставку інформаційних послуг до користувачів через широкосмугові мережі доступу.

Кожна з програмно-апаратних платформ (ПАП) повинна мати свою конфігурацію і виконувати функції відповідно до призначення (ПАП «Державне управління», ПАП «Своєчасна допомога», ПАП «Освіта», ПАП «Охорона здоров'я та медичне обслуговування», ПАП «Торгівля», ПАП «Культура і дозвілля», ПАП «Управління національної інформаційно-комунікаційної інфраструктурою», тощо).

НІКІ має забезпечити:

- › функціонування єдиної системи загальнодержавного управління, в тому числі управління державою, регіоном, містом;
- › надання широкого спектру різноманітних інформаційно-комунікаційних послуг установам, організаціям, підприємствам та населенню на безкоштовній і комерційній основі.

Реалізація Концепції дозволить:

- › забезпечити нормативно-правової та нормативно-технічної базу процеси створення, розвитку та функціонування національної інформаційно-комунікаційної інфраструктури України, гармонізацію її з європейським законодавством;
- › сформувати єдиний інформаційний простір суспільства, в тому числі для вирішення задач економічного розвитку, соціального захисту, медичного обслуговування, підвищення якості освіти, рівня культури, здійснення охорони навколишнього середовища, забезпечення потреб державного управління, правопорядку, оборони України та національної безпеки;
- › забезпечити інтеграцію національної інформаційно-комунікаційної інфраструктури до глобальної інформаційної інфраструктури;
- › забезпечити інформаційну безпеку в інформаційному просторі держави;
- › забезпечити усіх суб'єктів інформаційного суспільства сучасними високоякісними інформаційними і комунікаційними послугами, у тому числі можливістю вільного доступу до регіонального, державного і світового інформаційних фондів.
- › забезпечити розвиток конкуренції та підприємництва, забезпечення рівних умов діяльності суб'єктів ринку інформаційно-комунікаційних технологій;

ЄДИНА ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНА ПЛАТФОРМА

З метою забезпечення організації ефективної інформаційної взаємодії органів державної влади Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації розроблено та схвалено концепцію створення (побудови) єдиної інформаційно-комунікаційної платформи. Основною ціллю Концепції є визначення правил, технологічної платформи та порядку побудови єдиного інформаційного середовища для забезпечення автоматичної інформаційної взаємодії інформаційних систем органів державної влади.

Побудова такої інформаційно-комунікаційної платформи має забезпечити:

- › автоматизовану інформаційну взаємодію відомчих інформаційних систем, включаючи прямий автоматичний обмін інформацією і її взаємне узгодження між логічно взаємопов'язаними та інформаційно залежними реєстрами;
- › автоматизовану міжвідомчу взаємодію при роботі з фізичними та юридичними особами на єдиній, достовірній та непротивірчній інформаційній основі;
- › автоматизовану юридично значущу взаємодію з державними органами та електронне обслуговування фізичних та юридичних осіб у форматі «єдиного вікна» з використанням електронного цифрового підпису;
- › консолідацію інформації, що зберігається в різних відомчих і державних реєстрах, базах даних, і інформаційних системах для інформаційно-аналітичних систем;
- › безпеку інформації відповідно до вимог законодавства про захист інформації та персональних даних.

Реалізація Концепції сприятиме підвищенню ефективності державного управління, відкритості та прозорості діяльності Уряду, а також забезпечить:

- › створення умов для ефективного використання загальнодержавних інформаційно-аналітичних систем та інформаційних ресурсів, забезпечення високої якості надання інформаційно-комунікаційних послуг користувачам;
- › зниження витрат на

обслуговування електронних послуг, на обслуговування, підтримку, модернізації та адміністрування апаратного та програмного забезпечення;

- › підвищення ефективності діяльності державних органів за рахунок поліпшення інформаційної та інформаційно-аналітичної підтримки при вирішенні стратегічних і оперативних завдань соціально-економічного та науково-технологічного розвитку країни;
- › сприяння розвитку галузей економіки, безпосередньо пов'язаних з розробкою, застосуванням та використанням інформаційно-комунікаційних технологій;
- › забезпечення керівництва держави оперативною та достовірною інформацією про стан економіки і хід здійснення реформ;
- › підвищення ефективності використання бюджетних коштів за рахунок запобігання дублюванню робіт при створенні, впровадженні та модернізації засобів інформатизації, уніфікації та стандартизації технічних і технологічних рішень в нових проектах і сумісності в проектах модернізації;
- › розвиток конкуренції і підприємництва, рівні умов діяльності суб'єктів ринку інформаційно-комунікаційних технологій.

Єдина інформаційно-комунікаційна платформа має стати базисом для формування та форматування ринку електронних товарів та послуг.

2

ОСНОВНА ДІЯЛЬНІСТЬ НКРЗІ

2.1 Нормотворча діяльність НКРЗІ

У 2012 році НКРЗІ продовжувала роботу по вдосконаленню законодавчої та нормативно-правової бази у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом та надання послуг поштового зв'язку, спрямовану на подальше покращення стану ринку телекомунікаційних послуг, створення сприятливих умов діяльності суб'єктів господарювання, ефективного використання обмежених ресурсів, підвищення якості телекомунікаційних послуг, здійснення державного нагляду, розвитку інформаційного суспільства України, створення та забезпечення функціонування систем електронного урядування, адаптації законодавства України до законодавства Європейського союзу.

Протягом року було розроблено понад 30 нормативно-правових актів, з них:

- › проектів Законів України – 6;
- › проектів Указу Президента України – 1;
- › проектів розпоряджень та постанов Кабінету Міністрів України – 3;
- › нормативно-правових актів, що затверджуються рішенням НКРЗІ – 27.

15 рішень НКРЗІ, якими протягом 2012 року затверджено нормативно-правові акти, зареєстровано в Міністерстві юстиції України, у тому числі **3** з них у 2013 році.

Так, у 2012 році у Міністерстві юстиції України було зареєстровано 13 рішень НКРЗІ, основними з яких є: рішення НКРЗІ від 23 серпня 2012 року № 428 «Про затвердження Правил надання в користування кабельної каналізації електровз'язку, та визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗІ від 23 липня 2009 року № 1607», яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 12 вересня 2012 року за № 1571/21883; рішення НКРЗІ від 25 жовтня 2012 року № 540 «Про затвердження Порядку регулювання тарифів на надання в користування кабельної каналізації електровз'язку операторів телекомунікацій», яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 12 листопада 2012 року за № 1901/22213; рішення НКРЗІ від 5 липня 2012 року № 324 «Про затвердження Порядку маршрутизації трафіка в телекомунікаційній мережі загального користування України», яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 25 липня 2012 року за

№ 1252/21564; рішення НКРЗІ від 1 листопада 2012 року № 560 «Про затвердження Порядку ведення реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій та визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗІ від 11 листопада 2010 року № 514», яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 22 листопада 2012 року за № 1958/22270; рішення НКРЗІ від 29 листопада 2012 року № 620 «Про затвердження Граничних тарифів на надання в користування кабельної каналізації електрозв'язку операторів телекомунікацій», яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 17 грудня 2012 року за № 2093/22405; рішення НКРЗІ від 21 червня 2012 року № 308 «Про затвердження Граничних тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги», яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 22 червня 2012 року за № 1031/21343, рішення НКРЗІ від 1 листопада 2012 року № 559 «Про затвердження Порядку надання висновків щодо електромагнітної сумісності та дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів і випромінювальних пристроїв та визнання такими, що втратили чинність, деяких рішень НКРЗІ», яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 3 січня 2013 року за № 57/22589, рішення НКРЗІ від 29 листопада 2012 року № 624 «Про затвердження Основних вимог до договору про надання телекомунікаційних послуг та визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗІ від 26 березня 2009 року № 1420», яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 24 грудня 2012 року за № 2150/22462, та інші.

Постановою Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2012 року № 295 затверджено Правила надання та отримання телекомунікаційних послуг (нова редакція).

Схвалено на засіданні Уряду проект Указу Президента України Про внесення змін до деяких Указів Президента України щодо розмежування повноважень органів державної влади у сфері інформатизації.

Також, рішеннями НКРЗІ взято за основу та надано до громадського обговорення 8 проектів нормативно-правових актів, серед яких: проект рішення НКРЗІ «Про затвердження Положення про надання послуг із перенесення абонентських номерів та використання персональ-

них номерів», проекти рішень НКРЗІ «Про затвердження Ліцензійних умов здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку: місцевого, міжміського, міжнародного та визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗІ від 10 грудня 2009 року № 1789», «Про затвердження Ліцензійних умов здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг рухомого (мобільного) телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку», «Про затвердження Ліцензійних умов здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з використанням безпроводового доступу до телекомунікаційної мережі з правом технічного обслуговування і надання в користування каналів електрозв'язку» та проект рішення НКРЗІ «Про затвердження Ліцензійних умов користування радіочастотним ресурсом України».

Крім того, рішеннями НКРЗІ було схвалено та подано, в установленому порядку, на розгляд Кабінету Міністрів України проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства України на 2007–2015 роки» та проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження Плану заходів щодо створення та забезпечення функціонування систем електронного урядування».

Здійснювалося погодження з заінтересованими державними органами та доопрацювання за результатами розгляду та громадського обговорення 12 нормативно-правових актів у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом, а також здійснення державного нагляду, зокрема проектів Законів України «Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку зі створенням Фонду загальнодоступних телекомунікаційних послуг», «Про спільне використання інфраструктури телекомунікаційних мереж», «Про внесення змін до Закону України «Про телекомунікації» щодо визначення та аналізу

відповідних ринків послуг галузі електронних комунікацій, які є потенційним предметом очікуваного регулювання та створення ефективних механізмів» та інших актів.

З проекти регуляторних актів протягом 2012 року на розгляд Комісії не виносились, зокрема:

- › рішення НКРЗІ «Про затвердження Положення про державне регулювання номерного ресурсу ТМЗК України», оскільки необхідним є повторний розгляд Верховною Радою України та набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання в галузі зв'язку» (реєстр. № 9747);
- › рішення НКРЗІ «Про затвердження Порядку здійснення державного нагляду за ринком послуг поштового зв'язку», з огляду на необхідність внесення змін до Закону України «Про поштовий зв'язок»;
- › рішення НКРЗІ «Про затвердження Ліцензійних умов здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг з технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж, мереж ефірного теле- та радіомовлення, проводового радіомовлення та телемереж».

2.1.1 ЗАКОНОДАВЧІ ІНІЦІАТИВИ НКРЗІ

ПРОЕКТ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ДЕЯКИХ ЗАКОНІВ УКРАЇНИ У ЗВ'ЯЗКУ ЗІ СТВОРЕННЯМ ФОНДУ ЗАГАЛЬНОДОСТУПНИХ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГ»

З метою вирішення питання щодо забезпечення універсального доступу споживачів до телекомунікаційних мереж загального користування та надання загальнодоступних телекомунікаційних послуг нормованої якості на всій території України за регульованими державою тарифами розроблений проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку зі створенням Фонду загальнодоступних телекомунікаційних послуг».

Законопроект передбачає узгодження законодавства України щодо універсального доступу та універсальних послуг з законодавством Європейського Союзу, зокрема, враховуються положення Директиви 2002/22/ЄС від 7 березня 2002 року (Директива про універсальні послуги), яка вимагає забезпечення доступності телекомунікаційних послуг визначеної якості для всіх користувачів на всій території, незалежно від географічного розташування, за доступною ціною та передбачає можливість створення в країні відповідного фонду, встановлення прозорих механізмів його наповнення і розподілу перерахованих коштів.

Запропоновані зміни до Закону «Про телекомунікації» передбачають вирішення проблеми забезпечення доступу населення України до загальнодоступних телекомунікаційних послуг шляхом утворення Фонду загальнодоступних телекомунікаційних послуг як спеціального фонду у складі Державного бюджету України.

Також нормами законопроекту передбачається внесення змін до статті 62 Закону України «Про телекомунікації» в частині доповнення загальнодоступних телекомунікаційних послуг послугами фіксованого доступу до мережі Інтернет на швидкості до 2 Мбіт/с включно.

Кошти Фонду дозволять:

- › ліквідувати нерівномірність забезпечення телекомунікаційними послугами та обмеженість доступу користувачів до загальнодоступних телекомунікаційних послуг (особливо у сільській, гірській місцевості і депресивних регіонах);
- › підвищити рівень забезпечення споживачів широкосмуговими телекомунікаційними послугами та стимулювати розвиток широкосмугового доступу в сільській, гірській місцевості і депресивних регіонах.

Частина коштів Фонду передбачається для тимчасової компенсації витрат операторам телекомунікацій за надання загальнодоступних телекомунікаційних послуг, інша частина – для часткової компенсації витрат на розбудову мереж ШСД в сільській місцевості.

Прийняття законопроекту надасть прискорення розвитку ринку телекомунікацій та забезпечить можливість у короткий термін подолати дисбаланс, що спостерігається між рівнем ІКТ у великих містах і в сільській місцевості.

ПРОЕКТ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО СПІЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ МЕРЕЖ»

З метою реалізації завдань визначених пунктами 1 і 2 доручення Президента України від 21 березня 2012 року № 1–1/645 щодо запровадження новітніх технологій у сфері телекомунікацій, які відповідають міжнародним стандартам, забезпечення права вільного доступу громадян до мережі Інтернет (далі – доручення Президента України) і НКРЗІ розроблено проект Закону.

Розробленим проектом Закону встановлені засади спільного використання інфраструктури телекомунікаційних мереж з метою розвитку телекомунікаційної мережі загального користування України та задоволення потреб споживачів телекомунікаційних послуг, у тому числі доступу до мережі Інтернет.

Проект Закону визначає повноваження державних органів та органів місцевого самоврядування, права та обов'язки суб'єктів господарювання та інших осіб, у власності (володінні) яких перебувають елементи інфраструктури телекомунікаційних мереж, щодо створення умов для спільного використання цієї інфраструктури.

Проект Закону, доопрацьований з урахуванням висновків правової експертизи, проведеної Міністерством Юстиції України, схвалений рішенням НКРЗІ від 13 грудня 2012 року № 650 та знаходиться в стані доопрацювання, з метою врегулювання розбіжностей при погодженні його з заінтересованими центральними органами виконавчої влади, що визначені Кабінетом Міністрів

**ЗАКОНОПРОЕКТИ СТОСОВНО
КОРИСТУВАННЯ РЧР**

З метою забезпечення ефективності використання радіочастотного ресурсу України, стимулювання надходження інвестицій у розвиток сфери телекомунікацій та інформаційних технологій, оперативного і безперешкодного впровадження суб'єктами підприємництва на ринку телекомунікацій сучасних технологій зв'язку і збільшення обсягів телекомунікаційних послуг, розроблено **проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України»**.

Законопроектом передбачено значне спрощення умов користування радіочастотним ресурсом шляхом зменшення кількості дозвільних документів та скорочення термінів проходження процедур для отримання права на користування радіочастотним ресурсом. Законопроектом пропонується залишити технічні документи: висновок щодо електромагнітної сумісності радіоелектронного засобу або випромінювального пристрою; технічний висновок щодо експлуатації радіоелектронного засобу або випромінювального пристрою; технічний висновок щодо ввезення з-за кордону радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв.

Дана законодавча ініціатива відповідає сучасній державній політиці щодо дерегуляції господарської діяльності і одночасного збереження необхідних регуляторних механізмів щодо забезпечення електромагнітної сумісності та ефективного використання радіочастотного ресурсу.

**ЗАКОНОПРОЕКТИ СТОСОВНО
ПИТАНЬ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ**

Відповідно до пункту 3 Положення «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації» одним із завдань НКРЗІ є здійснення державного нагляду у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом, надання послуг поштового зв'язку.

НКРЗІ, відповідно до повноважень, розроблено законопроекти щодо необхідних змін до законодавства, що стосуються державного нагляду, а саме, внесення змін до КУпАП, що, зокрема, передбачають адміністративну відповідальність за порушення законодавства про телекомунікації при здійсненні діяльності з видів, що не підлягають ліцензуванню, за здійснення діяльності з надання телекомунікаційних послуг без включення до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій.

НКРЗІ надано пропозиції щодо необхідних змін до законодавства, що стосуються державного ринкового нагляду:

- › внесення змін до Закону України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції» щодо визначення органу державного ринкового нагляду не тільки як центрального виконавчого органу, але і як колегіального органу (НКРЗІ);
- › внесення змін до КУпАП, що уповноважують розглядати справи про адміністративні порушення, що стосуються ринкового нагляду, Голову, Членів НКРЗІ та уповноважених НКРЗІ посадових осіб.

Прийняття зазначених змін обумовлено необхідністю врегулювання на законодавчому рівні механізму застосування санкцій адміністративного впливу за результатами проведених заходів державного нагляду та державного ринкового нагляду.

2.1.2 РОЗРОБКА ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ РЕГУЛЯТОРНИХ АКТИВ У СФЕРІ ЗВ'ЯЗКУ

ПРАВИЛА НАДАННЯ ТА ОТРИМАННЯ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГ (НОВА РЕДАКЦІЯ)

Вищезазначений документ прийнято на засіданні Кабінету Міністрів України 11 квітня 2012 року № 295.

Правила всебічно враховують стан ринку телекомунікаційних послуг та визначають загальні вимоги до надання та отримання всіх видів послуг. При цьому в Правилах конкретизовано вимоги для загальнодоступних (універсальних) послуг, що дозволило встановити уніфіковані вимоги, які не залежать від виду послуг і способу їхнього надання.

Підходи до надання та отримання телекомунікаційних послуг, які застосовано у новій редакції Правил, у першу чергу спрямовані на захист інтересів споживачів, їхнього часу та гаманців. Правила регламентують, яким чином телекомунікаційні послуги повинні споживатися відповідно до якісних показників, характеру тарифікації і багатьох інших нюансів.

ПРАВИЛА НАДАННЯ В КОРИСТУВАННЯ КАБЕЛЬНОЇ КАНАЛІЗАЦІЇ ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ» ТА «ПОРЯДОК РЕГУЛЮВАННЯ ТАРИФІВ НА НАДАННЯ В КОРИСТУВАННЯ КАБЕЛЬНОЇ КАНАЛІЗАЦІЇ ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ

У зв'язку з розвитком операторами телекомунікацій власних мереж та зростанням конкуренції, гостро стала проблема оптимізації порядку використання ККЕ, що належить операторам телекомунікацій різних форм власності. За таких обставин виникла необхідність запровадження державного регулювання у використанні даного сегменту телекомунікаційних ресурсів.

Рішенням НКРЗІ від 23 серпня 2012 року № 428 затверджено Правила надання в користування кабельної каналізації електрозв'язку, які зареєстровано в Міністерстві юстиції України 12 вересня 2012 року за № 1571/21883 (далі – Правила). Ці Правила визначають умови надання в користування ККЕ операторів, провайдерів телекомунікацій іншим суб'єктам господарювання для власних потреб або надання телекомунікаційних послуг.

Запровадження Правил надання

в користування кабельної каналізації електрозв'язку передбачає увесь технологічний ланцюг надання послуги, конкретизує порядок користування кабельної каналізації електрозв'язку та взаємовідносини суб'єктів господарювання при проектуванні, укладанні договорів та використанні ККЕ.

Згідно з пунктом 4 статті 66 Закону України «Про телекомунікації» державному регулюванню підлягають, зокрема, тарифи на надання в користування кабельної каналізації електрозв'язку операторів телекомунікацій.

Експлуатацію та будівництво трас ККЕ оператори телекомунікацій здійснюють для власних потреб, а в разі наявного вільного місця в каналах надають його в користування іншим суб'єктам господарювання. До впровадження державного регулювання тарифів на цей вид послуг таке надання здійснювалось за самостійно встановленими власниками ККЕ тарифами відповідно до укладеного договору.

Розділом VI Правил визначено, що за надання в користування ККЕ замовник здійснює оплату постачальнику згідно з договором про надання в користування ККЕ виключно за такі послуги: розробка та видача технічних умов, погодження робочого проекту, технічний нагляд постачальником ККЕ, бронювання місця в ККЕ, надання місця в каналі ККЕ та використання ККЕ.

Враховуючи викладене та керуючись вимогами статей 18 та 66 Закону України «Про телекомунікації», з метою подальшої розробки тарифів на надання в користування ККЕ операторів телекомунікацій, НКРЗІ розроблено проект Порядку регулювання тарифів на надання в користування кабельної каналізації електрозв'язку операторів телекомунікацій (далі – Порядок).

Зважаючи на важливість питання створення справедливого механізму визначення вартості послуг з надання в користування ККЕ, до роботи над розробкою проекту Порядку НКРЗІ було залучено учасників ринку – операторів та провайдерів телекомунікацій, які володіють або користуються ККЕ.

12 листопада 2012 року Міністерством юстиції України

за № 1901/22213 зареєстровано Порядок регулювання тарифів на надання в користування кабельної каналізації електрозв'язку операторів телекомунікацій, який було затверджено рішенням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації від 25 жовтня 2012 року № 540.

Набрання чинності актом удосконалило нормативно-правову базу у відповідній сфері, дозволило встановити єдині засади формування тарифів на надання в користування ККЕ операторів телекомунікацій для всіх суб'єктів господарювання та надало можливість НКРЗІ та іншим повноважним органам застосувати необхідні важелі впливу для вирішення нагальних проблемних питань використання ККЕ, у чому зацікавлені всі учасники ринку телекомунікацій, розвитку добросовісної конкуренції на цьому ринку, інтенсифікації використання обмежених ресурсів (земель телекомунікацій), стимулювання впровадження новітніх технологій у сфері телекомунікацій.

ПОРЯДОК МАРШРУТИЗАЦІЇ ТРАФІКА В ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНІЙ МЕРЕЖІ ЗАГАЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Порядок маршрутизації трафіка в телекомунікаційній мережі загального користування України визначає загальні положення та організаційні вимоги щодо порядку маршрутизації трафіка голосової телефонії в ТМЗК, а також порядок маршрутизації трафіка всіх видів голосової телефонії в ТМЗК та порядок маршрутизації при використанні скорочених номерів. Зазначеним документом встановлено порядок контролю з боку НКРЗІ за дотриманням операторами телекомунікацій маршрутизації трафіка.

Порядок маршрутизації трафіка в телекомунікаційній мережі загального користування України, який затверджено Рішенням НКРЗІ від 5 липня 2012 року № 324. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 25 липня 2012 р. за № 1252/21564

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ДОГОВОРУ ПРО НАДАННЯ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГ

З метою виконання вимог статті 63 Закону України «Про телекомунікації» в частині встановлення НКРЗІ основних вимог до договору про

надання телекомунікаційних послуг та враховуючи зміни до законодавства, зокрема прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо національних комісій, що здійснюють державне регулювання природних монополій, у сфері зв'язку та інформатизації, ринків цінних паперів і фінансових послуг» та Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2012 року № 295, НКРЗІ розроблено проект Основних вимог до договору про надання телекомунікаційних послуг.

Основні вимоги до договору про надання телекомунікаційних послуг затверджено рішенням НКРЗІ від 29 листопада 2012 року № 624, та зареєстровано в Міністерстві юстиції України 24 грудня 2012 року № 2150/22462, спрямованні на забезпечення балансу інтересів між операторами, провайдерами телекомунікацій та споживачами телекомунікаційних послуг, а також на забезпечення реалізації прав споживачів телекомунікаційних послуг, передбачених статтею 32 Закону України «Про телекомунікації», зокрема, щодо державного захисту їх прав, своєчасного і якісного одержання телекомунікаційних послуг, безоплатного отримання від оператора, провайдера телекомунікацій вичерпної інформації щодо змісту, якості, вартості та порядку надання телекомунікаційних послуг.

ПРАВИЛА ДОСТУПУ ОПЕРАТОРІВ, ПРОВАЙДЕРІВ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ ДО ЖИТЛОВОГО ФОНДУ ВСІХ ФОРМ ВЛАСНОСТІ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ВІДПОВІДНИХ РОБІТ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ СПОЖИВАЧІВ ДО МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Метою прийняття постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Правил доступу операторів, провайдерів телекомунікацій до житлового фонду всіх форм власності для організації та проведення відповідних робіт для забезпечення доступу споживачів до мережі Інтернет» є врегулювання відносин між суб'єктами ринку телекомунікацій, власниками майнових комплексів, місцевими органами самоврядування під час проведення відповідних робіт для забезпечення доступу споживачів до мережі Інтернет та експлуатації будинкових розподільних мереж, які є важливою складовою

телекомунікаційних мереж.

Проект Правил визначає умови доступу операторів, провайдерів телекомунікацій до будинків і споруд для проведення відповідних робіт та експлуатації будинкових розподільних мереж з метою надання телекомунікаційних послуг споживачам.

Зазначений проект Постанови подано до Міністерства юстиції України для проведення правової експертизи.

ПРАВИЛА ЗДІЙСНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ (ДІЯЛЬНІСТЬ З НАДАННЯ ПОСЛУГ ДОСТУПУ ДО ІНТЕРНЕТ)

З метою забезпечення ефективності здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (діяльність з надання послуг доступу до мережі Інтернет та/або послуг у мережі Інтернет) та створення рівних умов виходу на ринок телекомунікацій для всіх суб'єктів господарювання та для приведення норм діючого нормативно-правового акту у відповідність до вимог Закону України «Про телекомунікації», фахівцями Департаменту разом з представниками інших структурних підрозділів НКРЗІ розроблений проект Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (діяльність з надання послуг доступу до Інтернет). Зазначений проект після прийняття за основу та громадського обговорення був схвалений рішенням НКРЗІ 12 липня 2012 року № 346 та направлений на погодження до заінтересованих органів виконавчої влади. До кінця 2012 року тривала Державною службою України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва громадські обговорення проекту з представниками ринку.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО НАДАННЯ ПОСЛУГ ІЗ ПЕРЕНЕСЕННЯ АБОНЕНТСЬКИХ НОМЕРІВ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПЕРСОНАЛЬНИХ НОМЕРІВ

На виконання вимог Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про телекомунікації» щодо збільшення переліку послуг» рішенням НКРЗІ від 29.11.2012 № 619 схвалено проект нормативно-правового акта «Про прийняття за основу проекту рішення НКРЗІ «Про затвердження Положення про надання послуг із перенесення абонентських номерів та використання персональних номерів» (далі — Положення).

Завершення розробки зазначеного Положення та впровадження послуги із перенесення абонентських номерів відповідно вищенаведеного Рішення НКРЗІ планується: на мережах рухомого (мобільного) зв'язку — з 1 грудня 2013 року та на мережах фіксованого місцевого телефонного зв'язку — з 1 січня 2015 року за наявності відповідної технічної можливості комутацийних станцій та вузлів.

Питаннях перенесення номерів і використання персональних номерів полягає у тому, щоб завдяки впровадженню досі недоступних сервісів із перенесення номерів та користування персональним номером надати кожному абоненту можливість вільно обирати постачальника послуги. Як показує європейська практика, за таких обставин оператори намагалися створювати переваги для обслуговування і залучення нових абонентів, забезпечувати їм найкращі умови для спілкування у телекомунікаційних мережах.

Перенесення абонентських номерів допускається між мережами мобільного зв'язку, в мережах фіксованого зв'язку перенесення абонентського номера здійснюється в межах однієї і тієї самої зони нумерації. Під час реалізації послуг має забезпечуватися можливість передачі і отримання викликів міжнародного, міжміського, місцевого телефонного зв'язку і в мережах, в яких це передбачено, обміну SMS і MMS, а встановлення з'єднання з перенесеним абонентським номером і персональним номером має здійснюватися у реальному часі.

ГРАНИЧНІ ТАРИФИ НА ЗАГАЛЬНОДОСТУПНІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНІ ПОСЛУГИ

Однією із засад формування тарифів є орієнтація на собівартість та встановлення реального рівня тарифів, який є умовою для досягнення балансу інтересів операторів телекомунікацій і споживачів, зменшення цінових диспропорцій у рівнях тарифів на телекомунікаційні послуги, зокрема, перехресного субсидування одних видів послуг за рахунок інших та між категоріями споживачів, недопущення встановлення демпінгових або дискримінаційних цін та підтримка надання збиткових послуг. Тобто, собівартість послуг постійно зростає внаслідок інфляційних процесів, зокрема в частині витрат на паливо, матеріали та енергозабезпечення, а споживання зменшується, послуги фіксованого (місцевого)

телефонного зв'язку, насамперед сільського, упродовж останніх років є збитковими для операторів телекомунікацій, що їх надають.

У зв'язку з цим, НКРЗІ були підготовлені пропозиції стосовно зміни тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги, які обговорені з представниками Спільного представницького органу профспілок та Спільного представницького органу роботодавців в рамках Робочої групи (трестороннього дорадчого органу) з розробки та удосконалення Граничних тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги (наказ НКРЗІ від 4 травня 2012 року № 52 «Про затвердження переліку та складу Робочих груп НКРЗІ») та погоджені з Міністерством економічного розвитку і торгівлі України.

За результатами роботи отримано погодження стосовно перегляду тарифів у межах, що відповідають запланованому розміру, закладеному у розрахунках основних прогнозних макроекономічних показників економічного і соціального розвитку України на 2012 рік (10%).

Тому, з метою наближення тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги до рівня їх собівартості за умов збереження доступності послуг для користувачів, НКРЗІ прийнято Рішення від 21 червня 2012 року № 308 «Про затвердження Граничних тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги», яке зареєстроване у Міністерстві юстиції України 22 червня 2012 року за № 1031/21343, та набрало чинності з 1 липня 2012 року.

ЯКІСТЬ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГ

Рішенням НКРЗІ від 27 квітня 2012 року № 221 було схвалено орієнтовні переліки показників якості, рівні яких підлягатимуть обов'язковому оприлюдненню операторами телекомунікацій у 2014 році.

Вищезазначеним рішенням вирішено провести апробацію відповідних методик (методів) випробувань показників якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку, які увійшли до орієнтовного переліку, шляхом практичних випробувань під час проведення чемпіонату Європи з футболу та протягом місяця після закінчення чемпіонату.

Відповідно до рішення від 14 вересня 2012 року № 465 НКРЗІ опрацьовує результати роботи щодо вимірювання показників якості телекомунікаційних послуг рухомого (мобільного) зв'язку, які надані УДЦР, за результатами яких буде винесено рішення стосовно внесення змін до нормативних документів щодо показників якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку.

З метою отримання від операторів телекомунікацій інформації, необхідної для виконання НКРЗІ своїх повноважень та забезпечення всебічного і періодичного інформування споживачів про рівні якості телекомунікаційних послуг, які надаються операторами телекомунікацій, НКРЗІ рішенням № 670 від 20 грудня 2012 року затвердила Перелік показників якості послуг фіксованого телефонного зв'язку та рухомого (мобільного) зв'язку, рівні яких підлягають обов'язковому оприлюдненню операторами телекомунікацій у 2014 році.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ СТОСОВНО ЛІЦЕНЗУВАННЯ, РЕЄСТРАЦІЇ, ВИКОРИСТАННЯ І ЕКСПЛУАТАЦІЇ РЕЗ ТА ВП

З урахування більш ніж трирічного досвіду застосування Положення про надання дозволів на ввезення з-за кордону в Україну радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, затвердженим рішенням НКРЗІ від 5 лютого 2009 року № 1338, зареєстрованим у встановленому порядку Міністерством юстиції України та для приведення у відповідність норм чинного нормативно-правового акта до статті 29 Закону України «Про радіочастотний ресурс України», фахівцями НКРЗІ разом з представниками УДЦР було розроблено **Порядок ввезення та надання дозволів на ввезення з-за кордону в Україну радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв**, який прийнято за основу рішенням НКРЗІ від 4 жовтня 2012 року № 497. На сьогоднішній день проводяться додаткові консультації з громадськими організаціями що надіслали свої зауваження та пропозиції до проекту.

Рішенням НКРЗІ від 1 листопада 2012 року № 559 було затверджено **Порядок надання висновків щодо електромагнітної сумісності та дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів і випромінювальних пристроїв**, яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 03.01.2013 № 57/22589. Зазначений порядком вдосконалено надання

висновків щодо ЕМС та дозволів на експлуатацію, встановлено особливості надання дозволів на експлуатацію абонентських РЕЗ та РЕЗ стаціонарного розташування, для яких не потрібно отримувати висновки щодо ЕМС РЕЗ

Основні напрямки удосконалення порядку спрямовано на досягнення максимально можливих позитивних результатів за рахунок мінімально необхідних витрат ресурсів користувачів радіочастотного ресурсу України, а саме:

1. виключення з форм заяв даних, які безпосередньо не пов'язані з розрахунками електромагнітної сумісності та питанням використання радіочастотного ресурсу України;
2. для перевірки даних про суб'єкта господарювання використовуються відомості з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців (www.irc.gov.ua);
3. з бланку висновку та дозволу виключається голографічний захисний елемент, виключена норма щодо бланку суворої звітності;
4. удосконалюється порядок отримання дозволів на експлуатацію абонентських радіоелектронних засобів;
5. у форму дозволу на експлуатацію вносяться параметри, необхідні користувачу радіочастотного ресурсу України для розрахунку суми щомісячного збору за користування радіочастотним ресурсом України відповідно до статті 321 Податкового кодексу України;

Порядком запроваджується перелік радіоелектронних засобів стаціонарного розташування (із зазначенням умов їх встановлення та технічних характеристик), для яких не потрібно оформлення висновку щодо електромагнітної сумісності.

Врахувавши досвід застосування діючих Ліцензійних умов здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку: місцевого, міжміського, міжнародного, затверджених рішенням НКРЗІ від 10 грудня 2009 року № 1789 та зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 13 січня 2010 за № 19/17314, з метою зменшення регуляторного тиску на суб'єктів господарювання та для приведення норм діючого нормативно-правового акту у відповідність

до вимог Закону України «Про телекомунікації», НКРЗІ було розроблено проект **Ліцензійних умов здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку**, який прийнято за основу рішенням НКРЗІ від 22 листопада 2012 року № 607, проект Ліцензійних умов здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг рухомого (мобільного) телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку, прийнятий за основу рішенням НКРЗІ від 13 грудня 2012 року № 651 та проект **Ліцензійних умов здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з використанням безпроводового доступу до телекомунікаційної мережі з правом технічного обслуговування і надання в користування каналів електрозв'язку**, прийнятий за основу рішенням від 27 грудня 2012 року № 683.

Ліцензійні умови визначають перелік організаційних, кваліфікаційних та інших спеціальних вимог, обов'язкових для виконання суб'єктами господарювання під час здійснення діяльності у сфері телекомунікацій.

Документи розміщено на офіційному веб-сайті НКРЗІ з метою громадського обговорення.

Відповідно до статей 14, 36 Закону України «Про радіочастотний ресурс України» рішенням від 20 грудня 2012 року № 666 прийнято за основу проект рішення НКРЗІ **«Про затверджен радіочастотним ресурсом України»**.

Ліцензійні умови є нормативно-правовим актом, що містить перелік організаційних, кваліфікаційних та інших спеціальних вимог, обов'язкових для виконання у разі провадження господарської діяльності, яка передбачає користування РЧР для надання телекомунікаційних послуг, за винятком розповсюдження телерадіограм в радіомовній радіослужбі.

Проект рішення оприлюднено на офіційній сторінці НКРЗІ в мережі Інтернет із метою одержання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їхніх об'єднань.

З метою зменшення регуляторного тиску на суб'єктів господарювання та для приведення норм чинного нормативно-правового акта у відповідність до вимог Закону України «Про телекомунікації» рішенням НКРЗІ від 1 листопада 2012 року № 560 затверджено Порядок ведення реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій та визнано таким, що втратило чинність, рішення НКРЗІ від 11 листопада 2012 року № 514. Вказане рішення зареєстроване у Міністерстві юстиції України 22 листопада 2012 року за № 1958/22270.

З метою створення рівних умов виходу на ринок телекомунікацій для всіх суб'єктів господарювання, та для приведення норм чинного нормативно-правового акта у відповідність до вимог Закону України «Про телекомунікації», фахівцями НКРЗІ розроблений проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 16 червня 2004 р. № 773 **Про розміри та порядок зарахування плати за видачу, переоформлення, видачу дубліката, копії ліцензії на провадження діяльності у сфері телекомунікацій і продовження строку її дії**». Зазначений проект після прийняття за основу та громадського обговорення був схвалений рішенням НКРЗІ 23 лютого 2012 року № 93 та направлений на погодження до заінтересованих органів виконавчої влади. На сьогоднішній день ведеться листування з Міністерством фінансів України щодо уточнень окремих позицій.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ З ПИТАНЬ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ

Внаслідок внесення Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо національних комісій, що здійснюють державне регулювання природних монополій, у сфері зв'язку та інформатизації, ринків цінних паперів і фінансових послуг» змін до Закону України «Про телекомунікації», Закону України «Про радіочастотний ресурс України» та утворення НКРЗІ, до повноважень якої віднесено забезпечення державного нагляду за додержанням суб'єктами ринку законодавства про телекомунікації, користуванням радіочастотним ресурсом України у смугах радіочастот загального користування виникла необхідність у розробці нормативно-правових актів з питань державного нагляду.

На виконання цього завдання НКРЗІ було розроблено **проект Порядку здійснення державного нагляду у сфері телекомунікацій**, який визначає механізм державного нагляду за ринком телекомунікацій, права та обов'язки осіб, уповноважених на здійснення державного нагляду за дотриманням законодавства про телекомунікацій, а також права та обов'язків суб'єктів господарювання, що перевіряються, підстави для проведення планових та позапланових перевірок, порядок та наслідки їх проведення. Порядок затверджений рішенням НКРЗІ від 13 грудня 2012 року № 649 та зареєстрований в Міністерстві юстиції України 10 січня 2013 року за № 92/22624.

Також НКРЗІ розроблено **проект Порядку здійснення державного нагляду за користуванням радіочастотним ресурсом України у смугах радіочастот загального користування**, який визначає механізм державного нагляду за користуванням радіочастотним ресурсом у смугах радіочастот загального користування, порядок проведення планових та позапланових перевірок та наслідки їх проведення, права та обов'язки уповноважених посадових осіб, а також права та обов'язків суб'єктів господарювання, що перевіряються. Порядок затверджений рішенням НКРЗІ від 27 грудня 2012 року № 684 та зареєстрований в Міністерстві юстиції України 22 січня 2013 року за № 175/22707.

З метою визначення порядку у взаємовідносинах між суб'єктами ринку телекомунікацій та НКРЗІ стосовно проведення вимірювань параметрів телекомунікаційних мереж при проведенні заходів з контролю за якістю телекомунікаційних послуг, функціонування та експлуатації телекомунікаційних мереж, дотримання операторами телекомунікацій порядку маршрутизації трафіку на телекомунікаційних мережах загального користування та створення умов для забезпечення впровадження ефективного державного контролю технічними засобами за дотриманням суб'єктами ринку вимог законодавства про телекомунікації НКРЗІ розроблено **проект Положення про вимірювання параметрів телекомунікаційних мереж з метою здійснення державного нагляду у сфері телекомунікацій**, який схвалений рішенням НКРЗІ від 22 листопада 2012 року № 608.

2.1.3 ПІДГОТОВКА ПРОЕКТІВ ЗАКОНОДАВЧИХ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ У СФЕРІ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

У 2012 році на виконання доручення Президента України від 3 липня 2012 року № 1–1/1759 щодо забезпечення впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у всіх сферах суспільного життя, реалізації в Україні Ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд» щодо розбудови електронного урядування та відповідних доручень Уряду НКРЗІ було розроблено та в установленому порядку подано на розгляд Кабінету Міністрів України **проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства України на 2007–2015 роки».**

Метою прийняття проекту Закону є підвищення якості життя громадян, створення широких можливостей для задоволення потреб і вільного розвитку особистості, забезпечення конкурентоспроможності України, розвиток економічної, соціально-політичної, культурної і духовної сфер життя суспільства, вдосконалення системи державного управління на основі використання ІКТ, попередження загроз, що виникають в інформаційному суспільстві.

Запропоновані зміни передбачають, зокрема:

- › коригування основних стратегічних цілей, механізмів та нормативного забезпечення розвитку інформаційного суспільства в Україні на період до 2020 року, виходячи із сучасного стану його розвитку;
- › необхідність удосконалення національної системи показників оцінювання розвитку інформаційного суспільства та відповідних механізмів його моніторингу з урахуванням загальноєвропейських показників, визначених європейською стратегією економічного розвитку «Європа 2020: стратегія розумного, сталого і всеосяжного зростання»;
- › введення нових принципів розвитку інформаційного суспільства, з урахуванням формування моделей споживання та виробництва шляхом визначення та підвищення питомої ваги ІКТ у структурі засобів виробництва;
- › визначення інституційного забезпечення координації діяльності державних органів з питань розвитку інформаційного суспільства;
- › необхідності

створення національної системи кібербезпеки;

Крім того, у 2012 році розроблено:

- › **проект Закону України «Про внесення змін до законодавчих актів у сфері інформатизації України»,** метою якого є забезпечення стабільної реалізації державної політики в сфері інформатизації, спрямованої на координацію впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в державне управління та в усі сфери суспільного життя, забезпечення системного розвитку та запровадження технологій електронного урядування, а також підвищення інституційного статусу Генерального державного замовника Національної програми інформатизації. Зокрема, передбачено внесення змін до Закону України «Про Національну програму інформатизації» та частини першої статті 48 Бюджетного кодексу України в частині визначення державного органу, на який покладаються функції Генерального державного замовника Національної програми інформатизації
- › **проект Указу Президента України «Про внесення змін до деяких Указів Президента України»,** метою якого є розмежування повноважень органів державної влади у сфері інформатизації відповідно до Закону «Про Концепцію Національної програми інформатизації» та підвищення ефективності виконання Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, своїх функцій, шляхом внесення змін до положень про Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, про Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України, про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, а також до Указу Президента України від 9 грудня 2011 року № 1085 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади».

З метою забезпечення виконання заходів, направлених на розвиток електронного урядування в Україні, Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, на виконання доручення Першого

віце-прем'єр-міністра України від 12 липня 2012 року № 27289/1/1–12 до доручення Президента України від 3 липня 2012 року № 1/1–1759 стосовно забезпечення впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у всіх сферах суспільного життя, реалізації в Україні Ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд» щодо розбудови електронного урядування було розроблено **проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження Плану заходів щодо створення та забезпечення функціонування систем електронного урядування»** (далі – План заходів).

План заходів направлено на розвиток електронної демократії задля досягнення європейських стандартів якості електронних державних послуг, відкритості та прозорості влади для громадян, громадських організацій, бізнесу, а також створення фундаменту для участі громадян у прийнятті державних рішень, посилення впливу на формування і реалізацію державної політики, вирішення питань державного та місцевого значення, посилення прозорості та підзвітності органів державної влади громадянам та забезпечення виконання завдань і заходів, передбачених Указом Президента України від 12 березня 2012 року № 187/2012 «Про Національний план дій на 2012 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава».

Першим кроком на шляху до упорядкування Українського простору ідентифікаторів є розроблений НКРЗІ **проект Положення про порядок формування простору ідентифікаційних кодів об'єктів Українського сегменту світового простору ідентифікаторів об'єктів.** Метою розробки цього документу є упорядкування процесу формування простору ідентифікаційних кодів об'єктів Української гілки світового простору ідентифікаторів об'єктів, визначення функцій Національного реєструючого органу, опис процедур отримання та реєстрації і обліку ідентифікаторів об'єкту.

2.2 Адаптація законодавства України у сфері зв'язку та інформатизації до законодавства Європейського Союзу

З МЕТОЮ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА В ГАЛУЗІ ЗВ'ЯЗКУ, СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ ЗАДОВОЛЕННЯ ПОПИТУ СПОЖИВАЧІВ В СУЧАСНИХ ТА ЯКІСНИХ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГАХ, В МЕЖАХ СВОЄЇ КОМПЕТЕНЦІЇ, НКРЗІ ЗДІЙСНЮЄ ЗАХОДИ ЩОДО ПРИВЕДЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В СФЕРІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ У ВІДПОВІДНІСТЬ ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.

2.2.1 ДОПОВНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ НКРЗІ

На виконання пункту 9 розділу I Плану заходів щодо виконання у 2012 році Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 березня 2012 року № 156-р (далі – План заходів), та з метою сприяння розвитку відкритого і справедливого конкурентного ринку телекомунікацій на основі збалансування інтересів держави, операторів, провайдерів телекомунікацій і споживачів телекомунікаційних послуг шляхом встановлення правил діяльності на ринках, розроблено проект **Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про телекомунікації» щодо визначення та аналізу відповідних ринків послуг галузі електронних комунікацій, які є потенційним предметом очікуваного регулювання та створення ефективних механізмів»**.

Зазначений проект Закону України уточнює повноваження НКРЗІ щодо розробки Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг, накладення, зміни, скасування або залишення чинними регуляторних зобов'язань для операторів, провайдерів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринку певних телекомунікаційних послуг, надання роз'яснень щодо застосування

законодавства з питань державного регулювання у сфері телекомунікацій, регламентує аналіз ринків телекомунікаційних послуг та його етапи, розширює підстави щодо проведення позапланової перевірки, визначає регуляторні зобов'язання для операторів, провайдерів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринку певних телекомунікаційних послуг, підсилює значення ліцензії через закріплення неможливості її отримання протягом встановленого строку суб'єктом господарювання, ліцензю якого анульовано з окремо визначених підстав, терміни розгляду НКРЗІ тарифів (тарифних планів) на надання телекомунікаційних послуг споживачам, представлені на погодження операторами, провайдерами телекомунікацій, які мають істотну ринкову перевагу на ринках певних телекомунікаційних послуг тощо.

Вказаний законопроект враховує положення Директиви 2002/21/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року про спільні правові рамки для електронних комунікаційних мереж та послуг, яка регламентує, у тому числі діяльності регуляторних органів щодо аналізу ринків телекомунікаційних послуг та засади застосування регуляторних зобов'язань.

Рішенням НКРЗІ від 27 грудня

2012 року № 685 було схвалено доопрацьований проект Закону України «Про внесення змін та доповнень до Закону України «Про телекомунікації» щодо визначення та аналізу відповідних ринків послуг галузі електронних комунікацій, які є потенційним предметом очікуваного регулювання та створення ефективних механізмів» з урахуванням отриманих зауважень та направлено в установленому порядку листом від 28 грудня 2012 року № 01–8535/14 на розгляд Кабінету Міністрів України.

На виконання пункту 11 розділу II Плану заходів НКРЗІ здійснює заходи щодо супроводження у Верховній Раді України проекту **Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання в галузі зв'язку»**, реєстраційний № 9747 від 24 січня 2012 року. 5 серпня 2012 року вказаний законопроект прийнято у другому читанні та в цілому, як Закон. 4 вересня 2012 року Президент України надав пропозиції до Закону, які у Верховній Раді України VII скликання зареєстровано 12 грудня 2012 року за № 0991

2.2.2 АНАЛІЗ РИНКІВ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГ

Згідно з встановленими законодавством повноваженнями одним із основних завдань НКРЗІ у сфері телекомунікацій є проведення аналізу ринків телекомунікаційних послуг, за результатами якого встановлюється, чи є відповідний ринок ефективно конкурентним. Якщо буде встановлено, що на ринку неефективна конкуренція, то визначаються оператори зі значною ринковою перевагою і приймаються обґрунтовані рішення щодо застосування до них регуляторних дій для забезпечення ефективної конкуренції.

Аналіз ринків телекомунікаційних послуг здійснюється НКРЗІ за принципом попереднього (очікуваного) регулювання (ex-ante), що передбачає оцінку майбутнього розвитку ринку з урахуванням його стану під час здійснення аналізу.

Регулювання ex-ante дозволяє запобігти використанню ринкової влади в майбутньому операторами з істотною ринковою перевагою на ринку шляхом накладення на них відповідних регуляторних обов'язків.

З урахуванням норм національного законодавства та директивних документів ЄС, фахівцями НКРЗІ проводиться робота з розробки проекту **Порядку аналізу ринків певних телекомунікаційних послуг та визначення операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою** (далі – Порядок).

Метою прийняття Порядку є удосконалення нормативно-правової бази в сфері телекомунікацій в частині встановлення організаційних засад та чіткого та прозорого механізму проведення аналізу ринків телекомунікаційних послуг, в тому числі визначення ринків, оцінки стану конкуренції на певних ринках телекомунікаційних послуг, визначення операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках, де відсутня економічна конкуренція, та накладення на таких операторів відповідних регуляторних зобов'язань для покращення умов конкуренції.

Для проведення аналізу ринків необхідна своєчасна, об'єктивна і достовірна інформаційна база про стан та розвиток ринку певних телекомунікаційних послуг.

Зважаючи на це, фахівцями НКРЗІ, відповідно до Законів України «Про телекомунікації» і «Про інформацію» та з урахуванням директивних документів ЄС, розроблено проект **Порядку надання операторами та провайдерами телекомунікацій звітності та іншої інформації щодо показників діяльності** (далі – Порядок).

Метою прийняття цього Порядку є удосконалення механізму надання звітності та інформації щодо показників діяльності операторів, провайдерів, що здійснюють діяльність на ринках певних телекомунікаційних послуг, а також встановлення форм такої звітності.

Проект Порядку взято за основу рішенням НКРЗІ від 27 грудня 2012 року № 686 і оприлюднено на офіційному веб-сайті НКРЗІ для проведення публічного громадського обговорення і отримання зауважень та пропозицій від учасників ринку телекомунікацій.

Одночасно проект Порядку проходить експертизу фахівцями Комісії з питань телекомунікаційних ринків (СМТ) в рамках проекту Twinning.

2.2.3 ПРОЕКТ ТВІННІНГ

З березня 2012 року НКРЗІ розпочала реалізацію проекту Твіннінг «Підтримка посилення регуляторної та юридичної спроможності НКРЗІ щодо регулювання сектору комунікацій».

Загальною метою проекту визначено удосконалення регулювання сектору телекомунікацій в Україні відповідно до досвіду ЄС, кращої практики та відповідних acquis ЄС. А безпосередньо проект направлений на подальший розвиток ефективного регулювання наближеного до стандартів ЄС 2009, додаткове посилення можливостей НКРЗІ щодо регулювання ринку телекомунікацій відповідно до правил та найкращих практик, що застосовуються в незалежних регуляторних органах країн ЄС.

Проект розрахований на 21 місяць, і має завершитись наприкінці 2013 року.

Згідно з Контрактом в проекті партнерами НКРЗІ є незалежні регуляторні органи в сфері електронних комунікацій Іспанії, Латвії та Швеції, а саме: Комісія з питань телекомунікаційних ринків Іспанії, яка є старшим партнером, та молодші партнери Комісія з питань суспільних комунікацій Латвії та Агентство з питань пошти та телекомунікацій Швеції.

Забезпечуючи внутрішньодержавну процедуру щодо укладання договорів на отримання міжнародної технічної допомоги, було здійснено реєстрацію проекту в Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України. З початку проекту вже були здійснені заміна бенефіціара з НКРЗ на НКРЗІ та постійного радника проекту.

Зважаючи на плани щодо сектору телекомунікацій в рамках євроінтеграційних прагнень України, в проект було включено такі три компоненти: наближення законодавства, запровадження стимулюючого регулювання та організаційний розвиток і розвиток людських ресурсів.

В ході реалізації першого компонента проведено оцінку існуючої нормативно-правової бази України в секторі електронних комунікацій на її відповідність *acquis communautaire* ЄС, та за результатами цієї роботи підготувати пропозиції щодо внесення змін та доповнень до національного секторального законодавства.

За другим напрямком НКРЗІ отримує підтримку стосовно визначення ринків телекомунікацій, здійснення їх аналізу, визначення операторів з істотною ринковою перевагою та накладання на них відповідних регуляторних зобов'язань, а також формування цін та розрахунку собівартості взаємоз'єднання, визначення і впровадження роздільного обліку.

З метою вдосконалення аспектів організаційної та кардової роботи НКРЗІ, в рамках третього компонента, має бути розроблений відповідний організаційний план Комісії, включаючи питання навчання і розвитку персоналу. Увагу також приділялося підвищенню ефективності співпраці НКРЗІ з іншими державними органами, установами та громадянами.

ОЦІНКА ІНОЗЕМНИМИ ЕКСПЕРТАМИ ІСНУЮЧОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В СФЕРІ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

В рамках реалізації Проекту було отримано Звіт про виявлені розбіжності між нормативно-правовими базами України та країн-членів ЄС в секторі

електронних комунікацій. В документі проаналізовано функціональні аспекти діяльності регуляторного органу України, зокрема застосування регуляторних заходів, забезпечення фінансової незалежності; існуючий дозвільний режим, забезпечення доступу, захист споживачів та питання нейтральності мереж, управління питаннями радіочастотного спектру.

Крім порівняльного аналізу законодавства України та ЄС, в звіті представлені рекомендації з розробки необхідних змін і доповнень до існуючого законодавства, які відповідатимуть *acquis communautaire* ЄС та полягатимуть в посиленні відповідальності НКРЗІ (з відповідним наданням додаткових повноважень) в сфері регулювання вищезазначених напрямів.

ПРОМІЖНІ РЕЗУЛЬТАТИ ПРОЕКТУ ТВІННІНГ

Основним результатом в рамках Компоненту 1 проекту Твіннінг є робочий варіант Звіту про виявлені розбіжності між нормативно-правовими базами Україною та ЄС в секторі електронних комунікацій, який був наданий латвійськими експертами та, на кінець звітної періоду, находився в стадії доопрацювання.

Крім того, в жовтні було здійснено навчальну поїздку експертів НКРЗІ до Комісії з питань суспільних комунікацій (Латвія, м. Рига).

Стосовно Компоненту 2 отримано від іспанських експертів рекомендації щодо регулювання роздрібних цін, визначення бізнес-ринків, надання універсальної послуги та сегментації географічних ринків. На завершальному етапі знаходиться опрацювання проекту Порядку здійснення аналізу ринків телекомунікацій та отримання відповідних рекомендацій щодо його

удосконалення. Отримано проект звіту щодо вимог по збору даних для аналізу ринків телекомунікацій. Проведено I навчальний візит до Комісії з питань телекомунікаційних ринків Іспанії, під час якого отримано детальні пропозиції та рекомендації щодо збору та опрацювання даних з ринку, здійснення аналізу визначених пріоритетними ринків телекомунікацій.

По Компоненту 3 відповідно до графіку роботи було розроблено проект Організаційного плану НКРЗІ. В грудні 2012 року проведено навчальний візит в Швецію.

ПЛАНИ ПОДАЛЬШИЙ ДІЙ

Відповідно до плану роботи проекту Твіннінг в рамках Компоненту 1 на основі Звіту розбіжностей має бути розроблена Дорожня карта подальшого удосконалення законодавства України, яка стане підґрунтям для розробки змін та доповнень до нормативно-правового поля в сфері регулювання електронних комунікацій України відповідно до *acquis communautaire* ЄС.

Обов'язковими результатами для Компоненту 2, які мають бути досягнуті за результатами виконання проекту Твіннінг, є перегляд переліку ринків телекомунікацій для попереднього регулювання, здійснення регуляторного аналізу визначених пріоритетними ринків, і відповідно визначення на них операторів з істотною ринковою перевагою та накладання на них регуляторних зобов'язань, перегляд та розробка відповідних регуляторних актів. Також розпочнеться робота за напрямками розрахунку собівартості та визначення і впровадження роздільного обліку.

В рамках Компоненту 3 проекту Твіннінг планується здійснити порівняльну оцінку існуючої організації НКРЗІ, розвитку людських ресурсів та кар'єрного росту, а також розробити основу для формування проекту плану підвищення професійної підготовки та розвитку людських ресурсів в НКРЗІ.

2.3 Реєстрація і ліцензування

Відповідно до частини першої статті 42 Закону України «Про телекомунікації» НКРЗІ здійснює реєстрацію суб'єктів господарювання у сфері телекомунікацій, веде Реєстр операторів, провайдерів телекомунікацій.

Відповідно до Закону України «Про телекомунікації» НКРЗІ здійснює ліцензування таких видів діяльності у сфері телекомунікацій:

1. надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку (місцевого, міжміського, міжнародного);
2. надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з використанням безпроводового доступу до телекомунікаційної мережі з правом технічного обслуговування і надання в користування каналів електрозв'язку (місцевого, міжміського, міжнародного);
3. надання послуг рухомого (мобільного) телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку;
4. надання послуг з технічного обслуговування і експлуатації телекомунікаційних мереж, мереж ефірного теле- та радіомовлення, проводового радіомовлення та телемереж.

Відповідно до Закону України «Про радіочастотний ресурс України» НКРЗІ здійснює ліцензування користування радіочастотним ресурсом України.

В ході ліцензування НКРЗІ керується Законами України «Про телекомунікації», «Про радіочастотний ресурс України» та наступними нормативними документами:

1. Ліцензійні умови здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг фіксованого міжнародного, міжміського, місцевого телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку, затверджені рішенням НКРЗІ від 10 грудня 2009 року № 1789, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 13 січня 2010 року за № 19/17314;
2. Ліцензійні умови здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з використанням безпроводового доступу до телекомунікаційної мережі з правом технічного обслуговування і надання в користування каналів електрозв'язку: місцевого, міжміського, міжнародного, затверджені рішенням НКРЗІ від 29 липня 2010 року № 348, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 16 серпня 2010 року за № 688/17983;
3. Ліцензійні умови здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг рухомого (мобільного) телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку, затверджені рішенням НКРЗІ від 26 січня 2006 року № 179, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 17 лютого 2006 року за № 145/12019;

4. Ліцензійні умови здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг технічного обслуговування і експлуатації телекомунікаційних мереж, мереж ефірного теле- та радіомовлення, проводового радіомовлення та телемереж, затверджені рішенням НКРЗ від 11 листопада 2010 року № 513, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 30 листопада 2010 року за № 1200/18495.
5. Ліцензійні умови користування радіочастотним ресурсом України затверджені рішенням НКРЗ від 19 серпня 2005 року № 53, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 20 жовтня 2005 року за № 1237/11517.

ЛІЦЕНЗУВАННЯ КОРИСТУВАННЯ РАДІОЧАСТОТНИМ РЕСУРСОМ УКРАЇНИ ТА НАДХОДЖЕННЯ ДО ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Користування радіочастотним ресурсом здійснюється на підставі ліцензій на користування радіочастотним ресурсом та надає право суб'єкту господарювання на провадження діяльності, яка передбачає користування РЧР для надання телекомунікаційних послуг.

Інші загальні користувачі користуються радіочастотним ресурсом на підставі ліцензій на канали мовлення, виданих Національною радою з питань телебачення та радіомовлення, та/або дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів, виданих Українським державним центром радіочастот.

За 2012 рік зареєстровано та опрацьовано 582 заяви суб'єктів господарювання на отримання ліцензії на користування РЧР. У звітному періоді НКРЗІ було прийнято 47 рішень стосовно видічі ліцензій на користування РЧР. Було видано **389 ліцензій** на користування РЧР. Надходження до державного бюджету склали **175 037,391 тис. грн.**

Станом на 31 грудня 2012 року в Україні існує **536 операторів**, які здійснюють діяльність у сфері телекомунікацій з використанням радіочастотного ресурсу.

На разі практично весь радіочастотний ресурс, виділений для впровадження цифрового стільникового радіозв'язку стандартів GSM та CDMA, вичерпано. Тому надходження коштів до Державного бюджету України за видачу ліцензій на користування РЧР у 2009, 2010 та 2011 роках поступово зменшувалося. У 2012 році значне надходження до бюджету виникло завдяки продовженню термінів дії ліцензій на цифровий стільниковий радіозв'язку стандартів GSM та CDMA. В той же час постійно зростають надходження до державного бюджету за користування радіочастотним ресурсом.

РЕЄСТРАЦІЯ ТА ЛІЦЕНЗУВАННЯ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ І НАДХОДЖЕННЯ ДО ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

За 2012 рік НКРЗІ видано, преоформлено та продовжено строк дії **448 ліцензій** на здійснення діяльності у сфері телекомунікацій. З них НКРЗІ видала **286 ліцензій** на види

діяльності у сфері телекомунікацій на **7 668,70**. Преоформлено **84 ліцензії** на **13,94 тис. грн.**, видано **179 копій ліцензій** на **30,43 тис. грн.**, продовжено термін дії **78 ліцензій** на **2 161,48 тис. грн.**

Загальні надходження до Держбюджету від сплати за видачу, преоформлення, видачу дублікатів, копії ліцензій на здійснення діяльності у сфері телекомунікацій і продовження строку їх дії протягом 2012 року склали **9 874,55 тис. грн.**

Протягом 2012 року до Реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій включено **597** суб'єктів господарювання, з них **400** операторів та **197** провайдерів. Реєстр операторів і провайдерів телекомунікацій розміщений на веб-сайті НКРЗ.

Станом на кінець 2012 року в Україні існує **1769 оператори**, які здійснюють діяльність у сфері телекомунікацій на підставі ліцензій на види діяльності.

Оператори, провайдери телекомунікацій			
№ з/п	Вид діяльності	Збільшилося за 2012 рік	Всього на 31.12.2012
1	Видано, преоформлено та продовжено строк дії ліцензій на види діяльності, з них:	448	2199
	<i>Місцевий телефонний зв'язок</i>	110	647
	<i>Міжміський телефонний зв'язок</i>	6	30
	<i>Міжнародний телефонний зв'язок</i>	1	8
	<i>Міжнародний та міжміський телефонний зв'язок</i>	1	6
	<i>Телефонний зв'язок з використанням безпроводового доступу</i>	8	27
	<i>Рухомий (мобільний) телеф. зв'язок</i>	0	20
	<i>Тех. обслуговування та експлуатація телекомунікаційних мереж</i>	322	1432
2	Внесено до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій, з них:	597	2970
	Операторів телекомунікацій, з них:	400	2114
	<i>надають послуги Інтернет з використанням РЧР</i>	59	312
	<i>надають послуги Інтернет без використання РЧР</i>	248	358
	<i>надають інші послуги</i>	93	1444
	Провайдерів телекомунікацій, з них:	197	856
	<i>надають послуги Інтернет</i>	195	812
	<i>не надають послуги Інтернет</i>	2	44
3	Внесено до реєстру операторів поштового зв'язку		35

2.4 Використання радіочастотного ресурсу

ЗАСТОСУВАННЯ РАДІОЕЛЕКТРОННИХ ЗАСОБІВ ТА ВИПРОМІНЮВАЛЬНИХ ПРИСТРОЇВ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

З 15 січня 2012 року впроваджений новий Порядок ведення Реєстру радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, що можуть застосовуватися на території України в смугах радіочастот загального користування.

Новий порядок наближує законодавство України до основних принципів, які визначені у Директивах Європейського Парламенту та Ради 1999/5/ЕС про радіообладнання і телекомунікаційне термінальне обладнання та взаємне визнання їх відповідності, 2000/299/ЕС про створення первинної класифікації радіообладнання і телекомунікаційного термінального обладнання та пов'язані з ними ідентифікатори, з урахуванням вимог Технічного регламенту радіообладнання і телекомунікаційного кінцевого (термінального) обладнання, який затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 24 червня 2009 року № 679.

Удосконалена форма ведення Реєстру, з урахуванням необхідності впровадження електронного документообігу та електронного ведення Реєстру, можливості обміну інформацією з автоматизованими системами зацікавлених центральних органів виконавчої влади, узагальнення та аналітична обробка даних тощо. Реєстр за новою формою затверджений рішенням НКРЗІ від 15 лютого 2012 року № 68.

Удосконалюється і сам порядок ведення Реєстру, а також спрощені форми заявочних документів, які необхідно подавати для отримання відповідних рішень НКРЗІ, зокрема, форми заяв щодо визначення можливості застосування нового типу РЕЗ або ВП на території України, щодо внесення до Реєстру нового типу РЕЗ або ВП до Реєстру, щодо внесення змін до Реєстру, форми Картки тактико-технічних даних РЕЗ або ВП.

Рішенням НКРЗІ від 12 січня 2012 року № 18 (зі змінами) схвалено 49 узагальнених умов застосування, через що скоротилася кількість звернень до НКРЗІ стосовно отримання індивідуальних рішень НКРЗІ про визначення можливості застосування РЕЗ. Виробники використовують ці узагальнені умови застосування, які опубліковані на веб-сайті НКРЗІ, для того, щоб зрозуміти, які регуляторні вимоги до РЕЗ висуваються в Україні, а користувачам значно полегшується розуміння умов експлуатації цих РЕЗ на території України. При тому, якщо РЕЗ відповідає цим узагальненим умовам застосування, заявнику не потрібно звертатися до НКРЗІ за отриманням окремого рішення або будь-яким чином отримувати в НКРЗІ підтвердження про можливість застосування РЕЗ на території України, а достатньо посилатися на ці умови.

Узагальнені умови застосування або окремі рішення НКРЗІ необхідні заявнику для підтвердження відповідності РЕЗ у сфері використання радіочастотного ресурсу через сертифікацію, а з 2013 року – шляхом декларування відповідності вимогам Технічного регламенту радіообладнання і телекомунікаційного обладнання, який затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 24.06.2009 № 679.

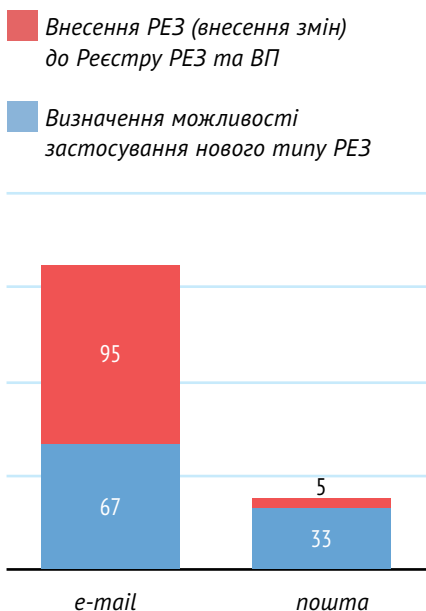
Кількість прийнятих рішень за окремими заявами про визначення можливості або неможливості застосування заявлених РЕЗ або ВП:

- › 3 рішення щодо визначення можливим застосування радіоелектронних засобів (261 нових типи) на території України;
- › 2 рішення щодо визначення неможливим застосування радіоелектронних засобів (11 типи) на території України.

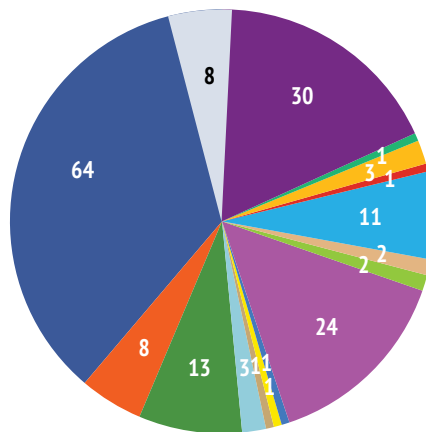
За 2012 рік до Реєстру внесено 997 нових типи РЕЗ та ВП.

Новий порядок ведення Реєстру також передбачає замовлення отримувачем адміністративної послуги способу отримання повідомлення про прийняті рішення НКРЗІ – на електронну пошту та/або на поштову адресу у межах України.

Кількість повідомлень, які замовлено отримувачами адміністративних послуг для отримання на електронну пошту або на поштову адресу

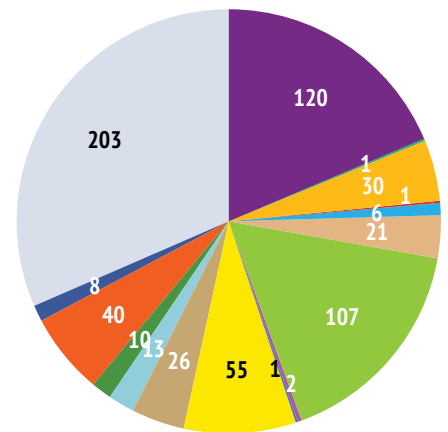

Кількість РЕЗ за радіотехнологіями, визначення можливості застосування яких проводилось у 2012 році

- Аналоговий УКХ радіотелефонний зв'язок
- Аналоговий КХ радіотелефонний зв'язок
- Безпосередній аналоговий УКХ радіотелефонний зв'язок
- Цифровий транкінговий зв'язок
- Радіометрія охоронних і пожежних систем
- Мультисервісний радіодоступ
- Радіозв'язок передавання даних
- Радіорелейний зв'язок
- Радіочастотні пристрої ідентифікації рухомого складу на залізниці
- Радіометрія та радіодистанційне керування
- Супутниковий радіозв'язок
- Цифровий радіозв'язок IMT-2000 (UMTS)
- Цифровий стільниковий радіозв'язок E-GSM, GSM-900, GSM-1800
- Цифровий стільниковий радіозв'язок CDMA-800, CDMA-450
- Широкосмуговий радіодоступ та Мультисервісний радіодоступ
- Аналогове звукове мовлення

Розподіл внесених до Реєстру нових типів РЕЗ (продукції з функціями РЕЗ) за видами

- Стільниковий радіозв'язок
- КХ радіозв'язок
- УКХ радіозв'язок
- Транкінговий радіозв'язок
- Безпосередній УКХ радіозв'язок
- Цифрова безпроводова телефонія
- Широкосмуговий радіодоступ
- Багатоканальні системи розподільного типу
- Рухомий супутниковий радіозв'язок
- РРЛ системи передавання прямої видимості
- Телеметрія, телеуправління і передача даних
- Короткого радіусу дії системи ідентифікації і розпізнавання
- Радіомікрофонне і допоміжне слухове радіообладнання
- Радіообладнання безпроводових персональних звукових систем
- Контроль безпеки руху дорожнього транспорту і трафіка
- Комбінована продукція

2.5 Використання номерного ресурсу

Основними напрямками діяльності НКРЗІ з питань використання номерного ресурсу є:

- › підвищення ефективності використання виділеного операторам номерного ресурсу;
- › систематизація та регламентування скорочених номерів мереж мобільного зв'язку;
- › подальше спрощення дозвільної системи використання номерного ресурсу в порядку, визначеному законодавством.

НКРЗІ у 2012 році було зареєстровано та опрацьовано 875 заяв операторів проти 8435 заяв та 1017 заяв у 2011 і 2010 роках відповідно. З них за виділенням номерного ресурсу надійшло 74 заяви від 50 операторів.

На засіданнях НКРЗІ протягом 2012 року прийнято 818 рішень стосовно номерного ресурсу на підставі яких було видано операторам 487 дозвільних документа, які необхідні для здійснення діяльності з надання телекомунікаційних послуг з використанням номерного ресурсу. Так, рішеннями НКРЗІ операторам виділено 25 600 номерів місцевих телефонних мереж, 41 код пунктів сигналізації мережі СКС-7, п'ять скорочених номерів та один національний ідентифікаційний код мережі призначення фіксованого зв'язку з абонентською ємністю до 800 000 номерів (код «897» виділений ПрАТ «Київстар»).

Надходження до загального фонду Державного бюджету за виділення номерного ресурсу за звітний період склали 1 175,2 тис. грн.

Враховуючи, що протягом року законодавство щодо державного регулювання номерного ресурсу не змінювалось, в операторів зменшилась кількість підстав для звернення до НКРЗІ з метою переоформлення дозвільних документів щодо використання номерного ресурсу порівняно 2011 роком з 8220 до 573 заяв. У 2012 році було переоформлено дозволів на використання 7 601,7 тис. номерів місцевих телефонних мереж, 159 кодів пунктів сигналізації мережі СКС-7, 6 кодів операторів глобальних телекомунікаційних послуг та 5 національних ідентифікаційних кодів мереж призначення фіксованого зв'язку.

Також, до НКРЗІ надійшло 164 заяв про повернення номерного ресурсу. Кількість операторів, які повернули номерний ресурс протягом року склала 35, з них 15 операторів повернули номерний ресурс ємністю 612,8 тис. номерів у зв'язку із прийняттям ними рішень про припинення діяльності з надання телекомунікаційних послуг споживачам.

З метою захисту прав споживачів та недопущення припинення надання їм телекомунікаційних послуг НКРЗІ спланувала та здійснила в межах законодавства України необхідний комплекс заходів спрямованих на врегулювання зазначеної проблеми. Так, протягом 2012 року НКРЗІ було проведено ряд консультацій, узгоджувальних нарад та переговорів для визначення операторів, які продовжать надавати телекомунікаційні послуги споживачам операторів, що прийняли рішення про припинення діяльності з надання послуг, із використанням раніше виділеного номерного ресурсу.

Вжиті НКРЗІ заходи дозволили забезпечити своєчасне інформування споживачів у термін не пізніше ніж за три місяці до дати припинення надання їм телекомунікаційних послуг та прийняти відповідні рішення, якими були визначені оператори здатні організаційно та технічно забезпечити подальше надання послуг споживачам із збереженням раніше розподілених абонентам номерів.

2.6 Взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж

Регулювання взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж за період з 1 січня по 31 грудня 2012 року здійснювалося відповідно до Закону України «Про телекомунікації» та Правил взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загального користування, затверджених рішенням Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 8 грудня 2005 року № 155, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 27 січня 2006 року за № 71/11945 (зі змінами).

Відповідними рішеннями НКРЗІ опрацьовано та затверджено **281** пропозиція загальною пропускною спроможністю **2071** потік E1 (з них 28 додаткові, за рахунок незаявленого взаємоз'єднання, пропускною спроможністю 184 потоки E1).

Пропозиції надійшли від операторів телекомунікацій таких, що визначені НКРЗІ операторами з істотною ринковою перевагою на відповідних ринках.

Зазначені пропозиції внесені до Каталогу пропозицій на 2012 рік та установленим порядком розміщено на сайті НКРЗІ.

За звітний період в НКРЗІ проведено 12 нарад та переговорів з операторами, надано 57 роз'яснень, прийнято 14 рішень щодо регулювання взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж.

Надано 74 письмові відповіді на звернення операторів, провайдерів телекомунікацій та інших суб'єктів господарської діяльності щодо надання роз'яснень стосовно взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж.

За звітний період за досудовим врегулюванням спорів при взаємоз'єднанні телекомунікаційних мереж до НКРЗІ звертались оператори телекомунікацій: ТОВ «Астеліт», ПАТ «Укртелеком» та ТОВ «ТриМоб».

За врегулюванням відносин з ПАТ «Укртелеком» щодо розірвання договору про взаємоз'єднання до НКРЗІ звернувся оператор телекомунікацій ТОВ ВК «Кримтел». За зверненням оператора, НКРЗІ було прийнято ряд рішень щодо захисту прав споживачів зазначеного оператора.

2.7 Тарифне регулювання та взаєморозрахунки

ТАРИФНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ

Відповідно до Закону України «Про телекомунікації» органом державного регулювання у сфері телекомунікацій є національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації.

У межах своїх повноважень НКРЗІ здійснює тарифне регулювання у сфері телекомунікацій шляхом встановлення граничних або фіксованих тарифів на:

- › загальнодоступні телекомунікаційні послуги;
- › надання в користування каналів електрозв'язку операторів телекомунікацій, які займають монопольне (домінуюче) становище на ринку цих послуг;
- › розрахункові такси за послуги пропуску трафіка до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на певному ринку послуг пропуску трафіка або операторів телекомунікацій, що займають монопольне (домінуюче) становище на ринку телекомунікацій;
- › надання в користування кабельної каналізації електрозв'язку операторів телекомунікацій.

ТАРИФИ НА ЗАГАЛЬНОДОСТУПНІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНІ ПОСЛУГИ

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, відповідно до повноважень визначених Законом України «Про телекомунікації» здійснює тарифне регулювання загальнодоступних телекомунікаційних послуг.

Незважаючи на підвищення у 2011 році тарифів на послуги місцевого зв'язку, вони залишились збитковими для операторів телекомунікацій. Особливо це стосувалось послуг сільського телефонного зв'язку, підвищення тарифів на які відповідно до зростання витрат штучно стримувалось протягом останніх 10 років.

Так, тарифи на користування одним телефоном для абонента сільської місцевості компенсують лише 30% витрат з їх надання. Збитковість послуг за такою підгалуззю як сільський телефонний зв'язок оператори телекомунікацій й на сьогодні змушені компенсувати, підтримуючи високі показники рентабельності інших послуг, які внаслідок такої тарифної політики перерозподіляються до тих операторів, які не мають подібного тягаря. Внаслідок нестачі коштів погіршується якість зв'язку та спостерігається зменшення кількості телефонів у селі через відмову споживачів від користування ними.

Враховуючи, що собівартість загальнодоступних послуг постійно зростає внаслідок інфляційних процесів, зокрема в частині витрат на паливо, матеріали та енергозабезпечення, а споживання зменшується, послуги фіксованого (місцевого) телефонного зв'язку, насамперед сільського, упродовж останніх років є збитковими для операторів телекомунікацій, що їх надають.

У зв'язку з цим, НКРЗІ були підготовлені пропозиції стосовно зміни тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги, які обговорені з представниками Спільного представницького органу профспілок та Спільного представницького органу роботодавців в рамках Робочої групи (трестороннього дорадчого органу) з розробки та удосконалення Граничних тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги (наказ НКРЗІ від 4 травня 2012 року № 52 «Про затвердження переліку та складу Робочих груп НКРЗІ»).

З метою наближення тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги до рівня їх собівартості за умов збереження доступності послуг для користувачів НКРЗІ прийняла рішення від 21 червня 2012 року № 308 «Про затвердження Граничних тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги», зареєстроване у Міністерстві юстиції України 22 червня 2012 року за № 1031/21343, яке набрало чинності з 1 липня 2012 року.

Результатом зміни Граничних тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги є поетапне приведення їх у відповідність до принципів тарифного регулювання, визначених Законом України «Про телекомунікації», тобто наближення тарифів на ці послуги до рівня їх собівартості за умов збереження доступності послуг для користувачів, а також збільшення надходжень до Державного бюджету України і покращення результатів фінансово-господарської діяльності операторів телекомунікацій.

ТАРИФИ НА НАДАННЯ В КОРИСТУВАННЯ КАБЕЛЬНОЇ КАНАЛІЗАЦІЇ ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ ОПЕРАТОРІВ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ.

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, відповідно до повноважень визначених Законом України «Про телекомунікації» здійснює тарифне регулювання тарифів на надання в користування кабельної каналізації електрозв'язку операторів телекомунікацій.

В НКРЗІ проведено розрахунок тарифів на послуги з надання в користування кабельної каналізації електрозв'язку операторів телекомунікацій з урахуванням вимог Порядку регулювання тарифів на надання в користування кабельної каналізації електрозв'язку операторів телекомунікацій, який було затверджено рішенням НКРЗІ від 25 жовтня 2012 року № 540, та зареєстровано у Міністерстві юстиції України 12 листопада 2012 року за № 1901/22213.

29 листопада 2012 року рішенням НКРЗІ № 620 затверджено Граничні тарифи на надання в користування кабельної каналізації електрозв'язку операторів телекомунікацій, які зареєстровані Міністерством юстиції України 17 грудня 2012 року за № 2093/22405 і набрали чинності з 1 січня 2013 року.

ТАРИФНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ РАДІОЧАСТОТНОГО РЕСУРСУ

Законом України «Про радіочастотний ресурс України» (далі – Закон) до повноважень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, віднесено встановлення тарифів на роботи (послуги) Державного підприємства «Український державний центр радіочастот» (далі – УДЦР).

УДЦР згідно з законодавством здійснює забезпечення ефективного користування радіочастотним ресурсом України в інтересах усіх категорій та груп користувачів, створення умов для впровадження в Україні та подальшого розвитку телекомунікаційних технологій з використанням радіочастотного ресурсу, забезпечення електромагнітної сумісності радіоелектронних засобів будь-якого призначення, що експлуатується в смугах частот загального користування, а також спеціального призначення.

З метою дотримання вимог законодавства щодо порядку встановлення тарифів НКРЗІ рішенням від 29 березня 2012 року № 169 затверджено Порядок регулювання Тарифів на роботи (послуги) Державного підприємства «УДЦР» (далі – Порядок), зареєстрований у Міністерстві юстиції України 20 квітня 2012 року за № 588/20901.

Порядок визначає механізм формування та встановлення тарифів на роботи (послуги) УДЦР, підстави для перегляду та порядок зміни тарифів на зазначені роботи (послуги).

На сьогодні чинними є тарифи на роботи (послуги) Державного підприємства «Український державний центр радіочастот», пов'язані з користуванням радіочастотним ресурсом України та виділенням номерного ресурсу, затверджені рішенням Національної комісії з питань регулювання зв'язку України (далі – НКРЗІ) від 11 грудня 2008 року № 1256 та зареєстровані у Міністерстві юстиції України 25 грудня 2008 року за № 1238/15929 (із змінами та доповненнями).

Водночас, до статті 24 Закону внесені зміни щодо повноважень Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення (далі – Національна рада), а саме: згідно з пунктом 4 цієї статті Закону Національна рада замовляє розроблення висновків щодо можливості та умов користування радіочастотним ресурсом України для потреб телерадіомовлення.

Враховуючи наведене, та зважаючи на те, що чинними Тарифами не передбачено конкретних статей для визначення вартості з розроблення (надання) висновків щодо можливості та умов користування радіочастотним ресурсом України для потреб телерадіомовлення, а також розрахунку теоретичної зони впевненого прийому радіоелектронного засобу телерадіомовлення, НКРЗІ прийняла рішення від 7 червня 2012 року № 281 «Про затвердження Тарифів на роботи (послуги) Державного підприємства «Український державний центр радіочастот», пов'язані з розробленням висновків щодо можливості та умов користування радіочастотним ресурсом України для потреб телерадіомовлення», зареєстроване у Міністерстві юстиції України 26 червня 2012 року за № 1070/21282.

Формування запропонованих Тарифів проведено УДЦР згідно з Порядком регулювання тарифів на роботи (послуги) Державного підприємства «Український державний центр радіочастот».

ТАРИФНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ

НКРЗІ відповідно до повноважень, визначених Законом України «Про поштовий зв'язок», здійснює формування цінової політики та регулювання тарифів на універсальні послуги поштового зв'язку.

До універсальних послуг поштового зв'язку відносяться послуги з пересилання поштових карток, листів, бандеролей, секограм — простих та рекомендованих; посилок без оголошеної цінності масою до 10 кг.

Надання на всій території України універсальних послуг поштового зв'язку за тарифами, що регулюються державою, забезпечує національний оператор, функції якого згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10 січня 2002 року № 10-р покладено на Українське державне підприємство поштового зв'язку «Укрпошта».

Востаннє Граничні тарифи на універсальні послуги поштового зв'язку переглядалися у жовтні 2011 року і рішенням НКРЗІ від 6 жовтня 2011 року № 540 були затверджені. Зміни до Граничних тарифів на універсальні послуги поштового зв'язку, зареєстровані у Міністерстві юстиції України 12 жовтня 2011 року за № 1178/19916. З урахуванням сучасної економічної ситуації питання перегляду у 2012 році тарифів на універсальні послуги поштового зв'язку не виникало.

ВЗАЄМОРОЗРАХУНКИ

Одним із основних питань регулювання взаємодії між операторами телекомунікацій є створення взаємовигідних, рівноправних, прозорих умов діяльності у сфері телекомунікацій; забезпечення надання послуг доступу та взаємоз'єднання з дотриманням принципів економічної ефективності, привабливості інвестицій та інновацій, а також максимальної вигоди для кінцевих користувачів, забезпечення покриття витрат операторів на надання відповідних послуг.

Протягом тривалого часу на ринку телекомунікацій неодноразово виникали спірні питання щодо економічних умов взаємодії операторів телекомунікацій, за результатами яких не підписувались договори між операторами телекомунікацій, ними не проводились взаєморозрахунки, постійно виникала загроза роз'єднання телекомунікаційної мережі загального користування, що могло суттєво вплинути на якість телекомунікаційних послуг та порушення прав споживачів.

З метою налагодження стосунків між операторами телекомунікацій було прийнято Закон України від 2 грудня 2010 року № 2751-VI «Про внесення змін до Закону України «Про телекомунікації» щодо ринку телекомунікаційних послуг пропуску трафіка», яким визначено ринок послуг пропуску трафіка, передбачено удосконалення нормативно-правової бази у сфері телекомунікацій. Разом з тим, Комісія отримала повноваження здійснювати організаційно-правове забезпечення послуг пропуску трафіка, а також визначати ринки телекомунікаційних послуг пропуску трафіка, здійснювати їх аналіз, визначати операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою, встановлювати розрахункові такси за послуги пропуску трафіка до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках послуг пропуску трафіка або операторів телекомунікацій, що займають монопольне (домінуюче) становище на ринку телекомунікацій.

Для забезпечення стабільності на ринку телекомунікацій України під час взаємоз'єднання мереж різних операторів, Комісією був розроблений Порядок аналізу ринків послуг пропуску трафіка та визначення операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою, який затверджено її рішенням від 25 серпня 2011 року № 444, зареєстровано Міністерством юстиції України 13 вересня 2011 року за № 1078/19816. Згідно з вимогами зазначеного Порядку НКРЗІ провела аналіз ринків послуг термінації трафіка та визначила операторів з істотною ринковою перевагою на ринках послуг термінації трафіка на мережах фіксованого та рухомого (мобільного) зв'язку.

З урахуванням отриманих від операторів телекомунікацій даних стосовно поточної собівартості послуг взаємоз'єднання НКРЗІ прийняла Розрахункові такси за послуги пропуску трафіка до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках послуг пропуску, які затверджені рішенням НКРЗІ від 1 грудня 2011 року № 687 та зареєстровані в Міністерстві юстиції 16 грудня 2011 року за № 1462/20200, які були запроваджені у дію з 1 січня 2012 року.

Крім того, у відповідність до зміненого Закону України «Про телекомунікації» був приведений Порядок взаєморозрахунків між операторами телекомунікацій (рішення НКРЗІ від 9 липня 2009 року № 1586, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 21 вересня 2009 року за № 880/16896 із змінами, внесеними рішенням від 1 грудня 2011 року № 686, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 16 грудня 2011 року за № 1461/20199).

Завдяки проведеній регулятором роботи в частині встановлення розрахункових такс за послуги пропуску трафіка протягом 2012 року економічні умови взаємодії не створювали проблем, тому оператори телекомунікацій укладали договори про взаємоз'єднання самостійно без втручання НКРЗІ.

2.8 Консультації з громадськістю

У 2012 році НКРЗІ велику увагу приділяла забезпеченню прозорості і відкритості своєї діяльності. Відповідно до Положення про НКРЗІ, затвердженого Указом Президента України від 23 листопада 2011 року № 1067/2011, та Регламенту НКРЗІ з метою забезпечення ефективної роботи Комісії та залучення інститутів громадянського суспільства до проведення регулярних консультацій з питань регулювання сфери інфокомунікацій рішенням № 30 було визначено необхідність створення консультативних і дорадчих органів НКРЗІ, а саме: Науково-технічної ради, Науково-експертної ради та Громадської ради.

Метою діяльності консультативних і дорадчих органів НКРЗІ є забезпечення ефективного діалогу Комісії з представниками бізнесових кіл, користувачами послуг, громадськими об'єднаннями, науковцями, засобами масової інформації тощо та запровадження дієвого зворотного зв'язку. Рішенням від 13 грудня 2012 року № 656 Комісія затвердила склад та керівництво Громадської ради НКРЗІ. Відповідні пропозиції Голові НКРЗІ надійшли від ініціативної групи, яка надала їх згідно з Положенням про Громадську раду та за результатами

рішення загальних зборів представників громадськості, що відбулися 7 грудня 2012 року.

Рішенням від 27 грудня 2012 року № 689 Комісія, керуючись відповідними положеннями, затвердила склад та керівництво Науково-технічної ради НКРЗІ та Науково-експертної ради НКРЗІ. Персональний склад Науково-технічної ради НКРЗІ сформовано із висококваліфікованих представників наукових установ, вищих навчальних закладів та інших установ, підприємств і організацій, діяльність яких пов'язана зі сферою телекомунікацій. Науково-експертна рада НКРЗІ об'єднала вчених та експертів, що мають багаторічний досвід роботи у телекомунікаційній галузі та міцні зв'язки із представниками світової спільноти. Ці дорадчі органи створено для консультаційної, наукової та експертної підтримки в разі вирішення проблемних питань, які виникають під час регулювання сфери зв'язку та інформатизації, пропозиції стосовно вдосконалення законодавства, в питаннях міжнародного співробітництва, в разі прийняття нових та внесення змін до існуючих нормативно-правових актів, які розробляються НКРЗІ.

Відповідно до Положення про НКРЗІ, у 2012 році Комісія забезпечувала оприлюднення інформації про свою діяльність, здійснювала заходи щодо налагодження діалогу з громадськістю та створення умов для участі громадян у процесі формування і реалізації державної політики. З метою належного виконання даної функції НКРЗІ прийнято рішення **від 31 травня 2012 року № 267 «Про затвердження Порядку участі у засіданнях Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, громадян України та іноземних громадян, представників суб'єктів ринку зв'язку та інформатизації, громадських організацій та засобів масової інформації»** (далі – Порядок), зареєстроване в Міністерстві юстиції України від 22 червня 2012 року за № 1047/21359. Зазначений Порядок регулює питання організації участі за запрошенням НКРЗІ громадян України і іноземних громадян, представників суб'єктів галузі, громадських організацій та ЗМІ у засіданнях НКРЗІ у формі відкритих слухань. Відповідно до затвердженого Порядку, участь у засіданнях НКРЗІ протягом 2012 року взяли **52** особи – представники профільних громадських організацій та засобів масової інформації.

На виконання Закону України «Про доступ до публічної інформації», НКРЗІ з метою забезпечення прозорості та відкритості своєї діяльності створила механізми реалізації права кожного на доступ до публічної інформації, права особи вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію. Так, у Міністерстві юстиції України 10 липня 2012 року за № 1160/21472 було зареєстровано рішення НКРЗІ від 21 червня 2012 року № 310 **«Про виконання Закону України «Про доступ до публічної інформації» у Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації»**. Цим рішенням затверджено порядок складання та подання запитів на публічну інформацію, розпорядником якої є НКРЗІ. Протягом 2012 року Комісією було своєчасно надано відповідей на **48** запитів на публічну інформацію від громадян, юридичних осіб та об'єднань громадян без статусу юридичної особи.

Наступним нормативно-правовим актом – рішенням від 5 липня 2012 року № 325 **«Про затвердження форм для подання запиту на отримання публічної інформації»**, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 20 липня 2012 року за № 1224/21536, НКРЗІ затвердила форми для подання запиту на отримання публічної інформації, які було оприлюднено на офіційному веб-сайті Комісії. Наказом Голови НКРЗІ від 24 жовтня 2012 року № 175/нк затверджено **Положення про систему обліку публічної інформації у НКРЗІ**, яким встановлено загальні вимоги щодо забезпечення збереження та доступу до публічної інформації шляхом створення, функціонування і ведення системи обліку публічної інформації, яка знаходиться у володінні НКРЗІ. Наказом Голови НКРЗІ від 16 листопада 2012 року № 201/нк затверджено **Перелік видів публічної інформації, розпорядником якої є НКРЗІ**. Із листопада 2012 року НКРЗІ забезпечує реєстрацію документів, стабільну роботу системи обліку, оприлюднення інформації у системі обліку на офіційному веб-сайті НКРЗІ; надання доступу до системи обліку за запитами та можливість для користувачів пошуку, перегляду, отримання електронних копій з системи обліку в цілому або її частин.

Протягом 2012 року більшість рішень НКРЗІ щодо затвердження нормативно-правових актів приймалося після оприлюднення їхніх проектів на офіційному веб-сайті НКРЗІ з метою громадського обговорення та врахування громадської думки. Всього у 2012 році було оприлюднено більше ніж **20** проектів нормативно-правових актів у сфері зв'язку та інформатизації, які затверджувалися після доопрацювання за результатами громадського обговорення. А пропозиції НКРЗІ стосовно зміни тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги, були, крім того, обговорені з представниками Спільного представницького органу профспілок та Спільного представницького органу роботодавців в рамках Робочої групи (тристороннього дорадчого органу) з розробки та удосконалення Граничних тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги.

Для підвищення ефективності консультацій з громадськістю та партнерства із підприємцями у сфері зв'язку та інформатизації протягом року НКРЗІ неодноразово проводила із керівництвом ключових громадських об'єднань галузі – Українським союзом промисловців і підприємців (УСПП), Інтернет Асоціацією України, Асоціацією підприємств інформатичних технологій України, Американською торгівельною палатою в Україні, Українською асоціацією операторів зв'язку «Телас» та іншими об'єднаннями громадян дво- та тристоронні зустрічі і обмін думками стосовно удосконалення правового регулювання в сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом, надання послуг поштового зв'язку тощо. Протягом 2012 року до НКРЗІ надійшло стосовно основних напрямків регуляторної діяльності Комісії, щодо вирішення проблемних питань тощо **40** офіційних запитів або пропозицій від Українського союзу промисловців і підприємців, **32** – від Інтернет Асоціації України та **17** – від Української асоціації операторів зв'язку «Телас», на які було надано ґрунтовні відповіді по суті звернень у визначені законодавством терміни.

Головою та членами Комісії надавалися відповіді на запити представників громадськості ЗМІ у ході брифінгів на Презентації Річного звіту НКРЗІ, інших публічних заходах за ініціативи НКРЗІ і заходах за ініціативи суб'єктів ринку. Так, за підтримки НКРЗІ пройшла низка спільних заходів, на яких відбувалося обговорення питань стосовно координації дій та співпраці державних інституцій, приватного сектора, дипломатичного середовища, міжнародних фінансових організацій, неурядових організацій для розвитку економіки і галузі зв'язку та інформатизації, а саме:

- › 27–28 лютого 2012 року за підтримки корпорації Intel та Агентства США з питань міжнародного розвитку (USAID) НКРЗІ провела практичний семінар щодо створення Фонду загальнодоступних телекомунікаційних послуг, на якому розглянуто питання щодо забезпечення універсальної послуги, стратегічного планування, а також процесу розробки відповідної політики та аналізу наступних кроків. За результатами зустрічі обидві сторони дійшли згоди щодо необхідності та формату подальшої співпраці;

- › 10 квітня 2012 року НКРЗІ та Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України провела Круглий стіл «Реалізація єдиної інформаційно-комунікаційної платформи органів державної влади України», присвячений пошуку нових форм та способів взаємодії органів державної влади, місцевого самоврядування з громадянами та бізнесом;
- › 7 травня 2012 року НКРЗІ уклала з УСПП Меморандум про партнерство та співробітництво. У документі відображено питання співпраці щодо спрощення доступу на ринок телекомунікаційних послуг, упорядкування переліку адміністративних послуг, вдосконалення порядку видачі, переоформлення, анулювання документів дозвільного характеру тощо;
- › 25 червня 2013 року НКРЗІ разом із Національним агентством України з питань державної служби провела Круглий стіл на тему «Єдина інформаційно-комунікаційна платформа органів державної влади України: аспекти державного управління». У підсумковому документі Круглого столу підкреслено необхідність розробки та винесення на громадське обговорення як нормативно-правового акту проекту Концепції єдиної інформаційно-комунікаційної платформи органів державної влади;
- › 27 вересня 2012 року за підтримки НКРЗІ відбувся Міжнародний форум ADCAIP-2012 («Навколо ЦОД, Навколо IP»), організатором якого виступив Навчально-консультаційний центр «А-КОМ Академія». В ході заходу обговорювалися важливі питання розвитку хмарних обчислень, інженерні аспекти центрів обробки даних (ЦОД), кабельних мереж інженерних систем будівель та їх комплексів, локальні обчислювальні мережі, мережі та системи зберігання даних, адміністрування та інформаційної безпеки, IT-послуги для бізнесу тощо;
- › 28 вересня 2012 року НКРЗІ підтримала Третій Український Форум з управління Інтернетом (IGF-UA), присвячений питанням регулювання в мережі Інтернет, механізм партнєрства влади, бізнесу та інтернет-спільноти у розвитку інформаційного суспільства, інструментам протидії кіберзлочинності та Інтернет-піратству, висвітлено шляхи впровадження електронної комерції та електронного документообігу;
- › протягом 2012 року НКРЗІ брала участь в зустрічах з представниками компаній-членів Американської торгівельної палати в Україні, на яких обговорювалися питання розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. Комісією були запропоновані основні напрями співробітництва щодо удосконалення правового регулювання в сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом, надання послуг поштового зв'язку з метою створення конкурентного ринку у відповідності з вимогами часу та передовими практиками регуляторів.

Такі спільні заходи та консультації із громадськістю сприяють удосконаленню пріоритетних напрямків подальшої роботи НКРЗІ як регулятора галузі зв'язку та інформатизації, прискореному подоланню так званого «цифрового розриву» між містом та селом, а також рівному забезпеченню всіх верств населення як мінімум загальнодоступними телекомунікаційними послугами відповідно до Закону України «Про телекомунікації».

2.9 Захист прав споживачів

Протягом 2012 року на розгляд до НКРЗІ надійшло 2436 звернень громадян та організацій. У порівнянні з 2011 роком кількість звернень зростає в 1,5 рази.

Із загальної кількості звернень, безпосередньо до НКРЗІ надійшло 348 звернень, від Адміністрації Президента України – 26 звернень, від Секретаріату Кабінету Міністрів України – 32 звернення, від державної установи «Урядовий контактний центр» (через урядову телефонну «гарячу лінію» Кабінету Міністрів України) – 1770 звернень. Направлено на розгляд до НКРЗІ через інші органи, установи, організації – 260 звернень.

Із загальної кількості звернень, 1737 звернень (71,3%) складають заяви, клопотання, 670 звернень (27,5%) – скарги, пропозиції надійшли у 29 зверненнях, що складає 1,2% від загальної кількості.

Індивідуальні звернення складають 99,0% (2411 звернень), колективних надійшло 25 звернень (1%). Загалом до НКРЗІ протягом 2012 року зверну-

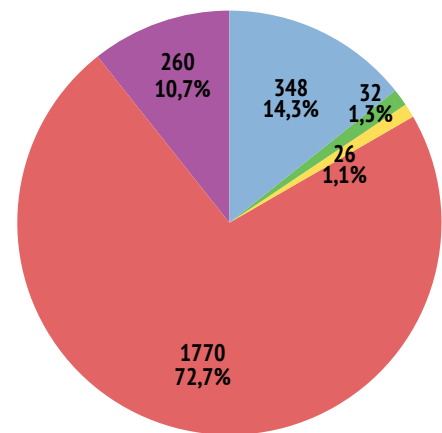
лося 2651 громадянин (з урахуванням колективних звернень).

Від громадян, які мають встановлені законодавством пільги – інвалідів Великої Вітчизняної війни та громадян, що потребують соціального захисту та підтримки, надійшло 727 звернень, що складає 29,8% від загальної кількості.

На 1281 звернення (52,6%), що мали характер заяв, клопотань, було надано роз'яснення, необхідну інформацію. Вирішено позитивно 892 звернення (36,6%). Надіслано за належністю іншим органам влади 22 звернення (0,9%). За 32 зверненнями (1,3%) відмовлено у задоволенні з урахуванням законодавства про телекомунікації та Закону України «Про звернення громадян». Знаходиться у стадії розгляду на звітний період – 209 звернень (8,6%).

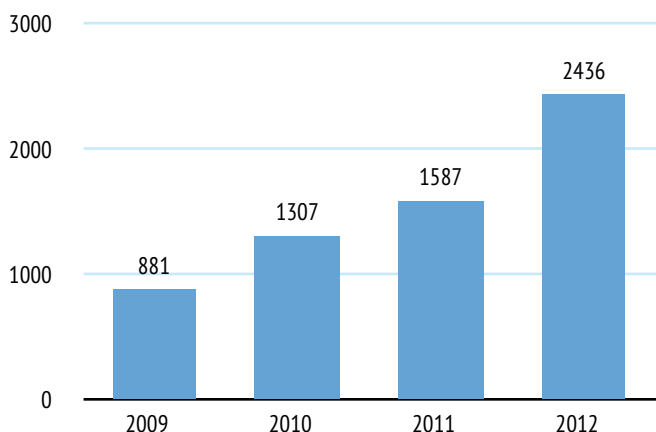
Звернення з питань надання послуг фіксованого телефонного зв'язку у загальній кількості звернень складають найбільшу частку – 44,2% (1076 звернень). Більшість звернень від споживачів зазначеного виду

Надходження звернень до НКРЗІ протягом 2012 року

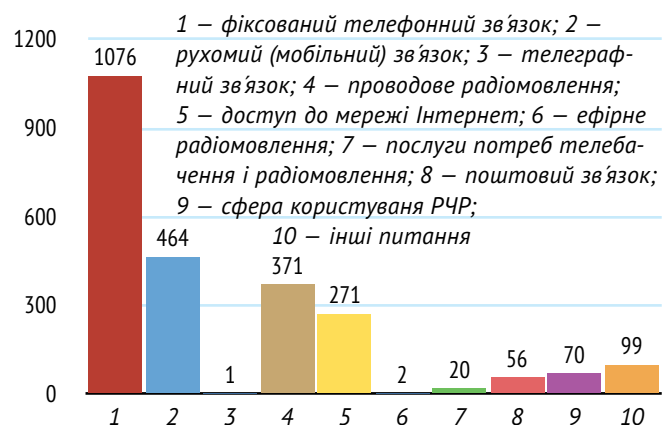

- безпосередньо до НКРЗІ
- Секретаріат Кабінету Міністрів
- Адміністрація Президента України
- державна установа «Урядовий контактний центр» (через урядову телефонну «гарячу лінію» Кабінету Міністрів України)
- через інші органи, установи, організації

Динаміка надходження звернень протягом 2009-2012 років (кількість звернень)

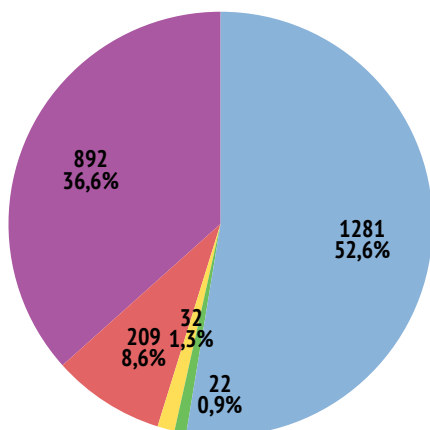
Структура звернень за видами послуг за 2012 рік (кількість звернень)

послуг надійшло з питань: тривалої відсутності зв'язку, незгоди з розміром виставлених рахунків за телекомунікаційні послуги, організації надання телекомунікаційних послуг, неякісного телефонного зв'язку, порядку отримання рахунків, відключення (підключення) телефону.

19% (464 звернень) із загальної кількості складають звернення з питань організації надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку. У зверненнях споживачами порушувались питання щодо незгоди із зняттям коштів з особового рахунку, організації

Результати розгляду звернень

- надано роз'яснення, необхідну інформацію
- Надіслано за належністю іншим органам влади
- відмовлено у задоволенні
- у стадії розгляду на звітного періоду
- Вирішено позитивно

надання послуг, відсутності доступу до послуг (покриття, блокування номера телефону) та зміни тарифного плану (умов).

У зверненнях з питань надання послуг проводового радіомовлення (371 звернення або 15,2%) більшість споживачів скаржилися на тривалу відсутність їх надання та незгоду з тарифами на послуги проводового радіомовлення.

З питань надання послуг з доступу до Інтернету надійшло 271 звернення (11,1%). Споживачами порушувались питання щодо підключення до мережі Інтернет, неякісного надання та тривалої відсутності доступу до послуг, незгоди з розміром виставлених рахунків, організації надання послуг з доступу до Інтернету.

Від споживачів послуг поштового зв'язку надійшло 56 звернень (2,3%). У зверненнях порушувались питання щодо організації надання послуг, розшуку поштових відправлень, незгоди з розміром тарифів на послуги поштового зв'язку та порядку застосування тарифів.

70 звернення (2,9%) надійшло з питань користування радіочастотним ресурсом. Більшість звернень надійшло з питань порядку користування (реєстрації) РЕЗ, ВП та застосування кодів IMEI, правомірності встановлення РЕЗ та здійснення РЕЗ радіозавад.

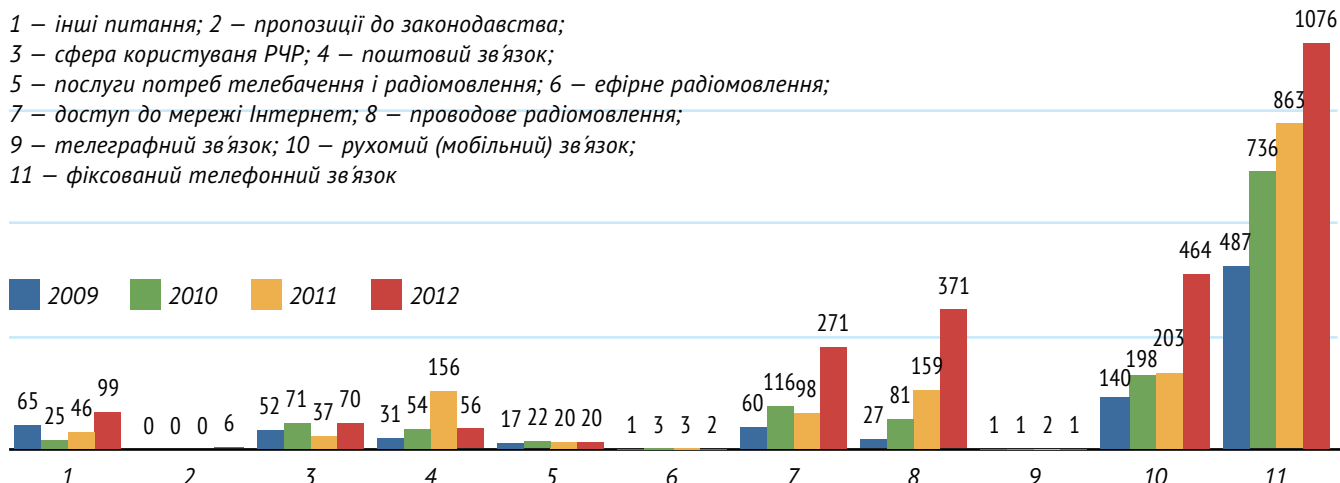
Структуру звернень за видами послуг за 2012 рік, а також у порівнянні з періодами 2011, 2010 та 2009 років,

наведено на діаграмах

Протягом 2012 року до Громадської приймальні НКРЗІ звернулись 322 громадянина. Крім того, за телефоном телефонної „гарячої лінії” для звернень громадян 569–71–01, яка проводилась кожна середа з 11:00 до 13:00, протягом 2012 року надійшло 13 звернень. У телефонному режимі на порушені громадянами питання надавались відповідні роз'яснення фахівцями НКРЗІ.

У ході розгляду звернень НКРЗІ детально опрацьовувалась інформація операторів, провайдерів телекомунікацій з питань, що порушувались громадянами. Крім того, протягом 2012 року в межах здійснення державного нагляду за ринком телекомунікацій, під час проведення планових перевірок за додержанням суб'єктами ринку законодавства про телекомунікації, посадовими особами НКРЗІ було перевірено порядок організації роботи із зверненнями громадян у 196 операторів, провайдерів телекомунікацій. За результатами перевірок було вжито відповідних заходів.

Структура звернень за видами послуг за періоди 2009-2012 роки (кількість звернень)

2.10 Державний нагляд у галузі зв'язку

Відповідно до пункту 3 Положення «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації» одним із завдань НКРЗІ є здійснення державного нагляду у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом, надання послуг поштового зв'язку.

Для виконання завдань державного нагляду в НКРЗІ було створено окремий спеціальний структурний підрозділ – Департамент державного нагляду. Особливістю проведення заходів державного нагляду у 2012 році було те, що НКРЗІ приділила значну увагу проведенню планових перевірок операторів телекомунікацій та користувачів РЧР, які надають послуги значній кількості споживачів в масштабах країни та від діяльності яких значною мірою залежить якість телекомунікаційних послуг, що надаються споживачам. У зв'язку з цим майже четверта частина часу від загальної тривалості заходів державного нагляду витрачена на проведення планових перевірок чотирьох суб'єктів ринку телекомунікацій та користувачів радіочастотного ресурсу України (товариств з обмеженою відповідальністю «Інтернаціональні телекомунікації», «Голден Телеком», «Астеліт» та приватного акціонерного товариства «Київстар»).

ПРОВЕДЕНІ ЗАХОДИ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ ТА ВИЯВЛЕНІ ПОРУШЕННЯ

У звітній період на ринку телекомунікацій та у сфері користування РЧР України здійснювали діяльність:

1. суб'єкти ринку телекомунікацій, які включені до ліцензійного реєстру операторів телекомунікацій – 1714; провайдери телекомунікацій,

- які включені до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій – 250;
2. користувачі РЧР України:
 - › суб'єкти господарювання, що користуються РЧР на підставі ліцензії при наданні телекомунікаційних послуг – 533;
 - › користувачі РЧР для потреб телерадіомовлення – 1593;
 - › технологічні користувачі – 6166.
- Всього:** 8292 користувачів РЧР.

З них підлягало плановій перевірці 1237 суб'єктів ринку телекомунікацій та 251 користувачів РЧР.

Кількість проведених за 2012 рік заходів державного нагляду за видами діяльності суб'єктів на ринку зв'язку становить:

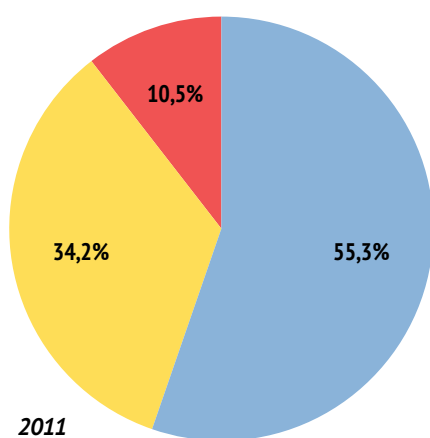
- › щодо дотримання суб'єктами ринку телекомунікацій законодавства про телекомунікації – 277;
 - › з питань дотримання законодавства про РЧР України – 987;
 - › з питань реалізації радіоелектронних засобів – 21;
 - › щодо дотримання відокремленими підрозділами суб'єктів ринку телекомунікацій та користувачів РЧР законодавства про телекомунікації та про радіочастотний ресурс України – 80.
- Всього:** 1335 заходів.

Проведені за 2012 рік заходи державного нагляду за видами перевірок розподіляються наступним чином:

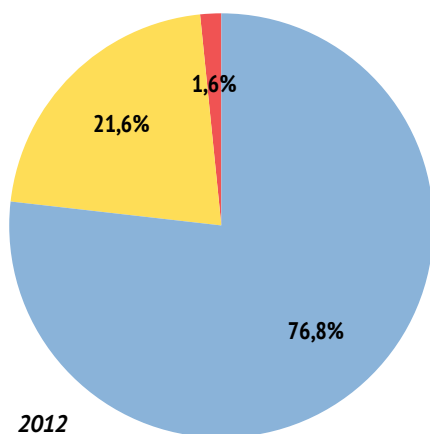
- › планові перевірки діяльності суб'єктів ринку телекомунікацій, користувачів радіочастотного ресурсу України – 522 та їх відокремлених підрозділів – 50;
- › позапланові перевірки діяльності суб'єктів ринку телекомунікацій та користувачів радіочастотного ресурсу України – 155; при цьому 74% – за зверненнями.

Для усунення порушень у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом України з боку суб'єктів господарювання та фізичних осіб, які не внесені до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій, надають телекомунікаційні послуги з використанням РЧР без відповідної ліцензії та експлуатують РЕЗ без дозволів на експлуатацію, було організовано та проведено **608 спільних заходів** щодо запобігання, виявлення та припинення порушень законодавства в галузі зв'язку та користування радіочастотним ресурсом України з правоохоронними органами та іншими органами державної влади. **Всього:** 1335 заходів.

Порівняльні дані за 2012 та 2011 роки щодо загальної кількості проведених заходів державного нагляду за видами діяльності

2011

2012

- Користувачі РЧР
- Суб'єкти ринку ТК
- Реалізатори РЕЗ

Проведені за 2012 рік заходи державного нагляду щодо суб'єктів ринку телекомунікацій, які надають послуги телефонного зв'язку розподіляються:

- › Суб'єкти ринку телекомунікацій, які здійснюють діяльність на більш 50% території — 8;
- › Суб'єкти ринку телекомунікацій, які здійснюють діяльність на менше 50% території — 188;

Проведені за 2012 рік заходи державного нагляду щодо користувачів РЧР, які експлуатують РЕЗ на підставі дозволів на експлуатацію розподіляються:

- › ліцензіати на ринку телекомунікацій — 157;
- › розповсюджувачі програм телерадіомовлення — 18;
- › технологічні користувачі — 151.

Всього: 326 заходів.

Крім того, у 2012 році Департаментом державного нагляду проводилась робота щодо створення бази даних виробників та постачальників телекомунікаційного обладнання, реалізаторів РЕЗ та ВП.

Підвищення відсотка проведених заходів державного нагляду у сфері користування РЧР пов'язано із збільшенням кількості суб'єктів, які надають послуги доступу до мережі Інтернет з використанням широкосмугового сигналу (радіодоступ) з порушенням законодавства, що вказує на зростання попиту споживачів на цей вид послуг і, як наслідок, зацікавленість суб'єктів ринку телекомунікацій в отриманні прибутку при наданні таких послуг не зважаючи при цьому на порушення вимог законодавства.

Під час проведення заходів державного нагляду було виявлено:

1. 517 порушень законодавства про телекомунікації, у т.ч:

- › вимог Закону України «Про телекомунікації» — 204;
- › ліцензійних умов — 151;
- › особливих умов ліцензії — 4;
- › правил взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загального користування — 19;
- › Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг — 32;
- › Положення про якість телекомунікаційних послуг — 12;
- › Положення про державне регулювання номерного ресурсу телекомунікаційної мережі загального користування — 24;
- › інші порушення — 78.

2. 637 порушень законодавства у сфері користування РЧР України, у т.ч.:

- › вимог Закону України «Про радіочастотний ресурс України — 143;
- › особливих умов ліцензії — 25;
- › ліцензійних умов — 163;
- › робота без дозволів на експлуатацію — 229;
- › положення про надання висновків щодо EMC — 19;
- › порядку реалізації РЕЗ та ВП — 5;
- › інші порушення — 34.

За результатами заходів державного нагляду, проведених за 2012 рік, складено:

- › **1285 актів** перевірок та довідок;
- › **520 протоколів** про скоєння адміністративних правопорушень за статтями Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі — КУпАП):
- › ст. 145–215 (порушення ліцензійних умов);
- › ст. 146–237 (порушення правил реалізації, експлуатації РЕЗ та ВП, а також користування радіочастотним ресурсом України);
- › ст. 147–3 (порушення правил охорони ліній і споруд зв'язку);
- › ст. 148–2–53 (порушення порядку та умов надання послуг зв'язку в мережах загального користування);
- › ст. 148–4–2 (використання технічних засобів та обладнання, що застосовуються в мережах зв'язку загального користування, без документа про підтвердження відповідності);
- › ст. 164–1 (порушення порядку провадження господарської діяльності);
- › ст. 188–7–9 (невиконання законних вимог (приписів) посадових осіб щодо усунення порушень вимог законодавства).

Для усунення виявлених порушень за результатами державного нагляду за 2012 рік надано:

- › **136 приписів** про усунення порушень в галузі зв'язку;
- › **96 розпоряджень** про усунення порушень ліцензійних умов користування радіочастотним ресурсом України та про усунення порушень ліцензійних умов у сфері телекомунікацій;

На виконання приписів (розпоряджень) **за 2012 рік усунуто 72% порушень від загальної кількості виявлених порушень.**

ЗАХОДИ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ ЗА РИНКОМ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ

За 2012 рік проведено **277 заходів** державного нагляду за дотриманням суб'єктами ринку телекомунікацій законодавства про телекомунікації.

За результатами перевірок:

- › складено **160 протоколів** про вчинення адміністративного правопорушення відповідно до КУпАП операторами ринку телекомунікацій (за ст. 145–96, за ст. 147–3, за ст. 148–2–53, за ст. 148–4–2, за ст. 164–1; за ст. 188–7–5);
- › надано **74 приписи** про усунення порушень законодавства про телекомунікації;
- › надано **33 розпорядження** про усунення порушень ліцензійних умов у сфері телекомунікацій.

Відповідно до результатів розгляду справ про адміністративні правопорушення, пов'язаних з порушеннями законодавства в галузі зв'язку, які зафіксовано протоколами про адміністративні правопорушення за статтями 145, 147, 148–2, 148–4, 188–7 КУпАП, винесено 126 постанов. У результаті застосування адміністративних стягнень (штрафів) за вказаними постановами до Державного бюджету України надійшло **168,87 тис. грн.**

За результатами розгляду 1 справи про адміністративні правопорушення за ст. 164 КУпАП судом призначено адміністративне стягнення у вигляді штрафу на загальну суму 340 грн.

ЗАХОДИ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ ЗА КОРИСТУВАННЯМ РАДІОЧАСТОТНИМ РЕСУРСОМ УКРАЇНИ У СМУГАХ РАДІОЧАСТОТ ЗАГАЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ

За 2012 рік проведено 1008 заходів державного нагляду за дотриманням законодавства про радіочастотний ресурс України та додержанням суб'єктами господарювання, що займаються реалізацією РЕЗ та ВП, встановленого порядку реалізації.

За результатами перевірок:

- › складено **360 протоколів** про вчинення адміністративного правопорушення посадовими особами користувачів РЧР та суб'єктів господарювання, які здійснюють реалізацію РЕЗ та ВП, стягнення за які передбачені КУпАП (за ст. 145–119, за ст. 146–237, ст. 188–7–4);

- › надано **62 приписи** про усунення порушень законодавства про радіочастотний ресурс України;
- › надано **63 розпорядження** про усунення порушень ліцензійних умов користування радіочастотним ресурсом України.

Результатом розгляду справ про адміністративні правопорушення, пов'язаних з порушеннями законодавства в галузі зв'язку, які зафіксовано протоколами про адміністративні правопорушення за статтями 145, 146, 188–7 КУпАП, стало винесення **173 постанови**. За результатами застосування адміністративних стягнень (штрафів) за вказаними постановами до Державного бюджету України надійшло **213,91 тис. грн.**

САНКЦІЇ ТА СТЯГНЕННЯ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ

За результатами розгляду протоколів про адміністративні правопорушення, стягнення за які передбачені статтями 145, 147, 148–2, 148–4, 188–7 КУпАП, винесено 238 постанов про накладення штрафів на суму 360,77 тис. грн. На виконання постанов за 2012 рік сплачено штрафів на 324,53 тис. грн., які надійшли до Державного бюджету України.

Матеріали 242 справ за ст. 146 КУпАП направлено до судів. За результатами винесених судами постанов за справами про адміністративні правопорушення за ст. 146 КУпАП накладено адміністративні стягнення у вигляді штрафу на загальну суму 73,23 тис. грн., з них 7 з конфіскацією РЕЗ та ВП у кількості 14 одиниць.

Загальна сума сплачених штрафів за 2012 рік становить **397,76 тис. грн.**

СПІЛЬНІ ЗАХОДИ ТА ЇХ РЕЗУЛЬТАТИ

З метою усунення порушень законодавства у галузі зв'язку суб'єктами господарювання та фізичними особами які не є суб'єктами ринку телекомунікацій та користувачами РЧР відповідно до законодавства, **захисту ліцензіатів РЧР від суб'єктів, які незаконно використовують радіочастотний ресурс** НКРЗІ організовано та проведено 608 спільних заходів щодо запобігання, виявлення та припинення порушень законодавства в галузі зв'язку та користування радіочастотним ресурсом України з правоохоронними органами та

іншими органами державної влади (далі – спільних заходів).

За підсумками проведених спільних заходів працівниками МВС України:

- › припинено роботу **310 незаконно діючих передавачів**;
- › вилучено **148 незаконно діючих РЕЗ та ВП**;
- › припинено реалізацію **100 мобільних телефонів**;
- › уповноваженими НКРЗІ посадовими особами складено **131 протокол** про адміністративне правопорушення за ст. 146 КУпАП;
- › за результатами розгляду судами винесено **47 постанов** про накладення штрафу на суму **32,3 тис. грн.**

Серед 602 суб'єктів господарювання, які звернулись на протязі 2012 року із заявами до НКРЗІ про внесення їх до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій, є суб'єкти, які звернулись про внесення їх до реєстру за результатами проведення спільних заходів.

ОПРАЦЮВАННЯ ЗВЕРНЕНЬ СПОЖИВАЧІВ ЩОДО ЯКОСТІ ПОСЛУГ

Заходи державного нагляду за зверненнями споживачів проводились з метою встановлення фактів порушення з боку операторів телекомунікацій законодавства про телекомунікації при наданні телекомунікаційних послуг та користувачами РЧР порушень законодавства про радіочастотний ресурс України та вжиття за їх результатами відповідних заходів адміністративного впливу на посадових осіб винних у їх скоєнні.

На підставі письмових звернень про порушення законодавства, стандартів та інших нормативних документів у сфері телекомунікацій та у сфері користування радіочастотним ресурсом України за рішеннями НКРЗІ було проведено 130 позапланових перевірок: 64 позапланових перевірки суб'єктів ринку телекомунікацій, з них 4 – за зверненням фізичних осіб та 66 позапланових перевірок користувачів РЧР, з них 1 – за зверненням фізичної особи та 1 – за зверненням народного депутата України.

Проведено 5 позапланових перевірок за скаргами, які надійшли до НКРЗІ щодо якості послуг.

Основними питаннями, які розглядались при перевірках були питання правильності нарахування коштів за

отримані послуги у міжнародному роумінгу, законності будівництва та експлуатації базових станцій мобільного (рухомого) телефонного зв'язку та дотримання законодавства при наданні широкосмугового доступу до мережі Інтернет.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО РИНКОВОГО НАГЛЯДУ

З метою реалізації програми підтримки галузевої політики «Сприяння взаємній торгівлі шляхом усунення технічних бар'єрів між Україною та Європейським союзом» та на виконання вимог Закону України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції» щодо забезпечення однакового рівня захисту громадян у рамках внутрішнього ринку, а також однорідного нормативного поля для суб'єктів економічної діяльності, НКРЗІ розроблено проект плану дій з виконання зазначеного закону.

На виконання цього плану за ініціативою НКРЗІ внесені зміни до відповідних постанов Кабінету Міністрів України, що стосуються переліку органів державного ринкового контролю, сфери їх відповідальності та Технічного регламенту радіообладнання і телекомунікаційного кінцевого (термінального) обладнання.

НКРЗІ проведено роботу з формування пропозицій до Плану здійснення контролю продукції на 2013 рік та Секторального плану.

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2011 року № 1410 «Про затвердження Порядку розроблення та перегляду секторальних планів ринкового нагляду, моніторингу та звітування про їх виконання» надані пропозиції до Плану здійснення контролю продукції на 2013 рік до Державної митної служби України.

Рішенням НКРЗІ від 22 листопада 2012 року № 613 затверджено Секторальний план державного ринкового нагляду на 2013 рік.

ОЦІНКА РІВНЯ ВИКОНАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА В ГАЛУЗІ ЗВ'ЯЗКУ

НКРЗІ при плануванні та здійсненні заходів державного нагляду у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом України в смугах радіочастот загального

користування за дотриманням суб'єктами ринку телекомунікацій та користувачами РЧР законодавства у зазначених сферах керувалась вимогами Указу Президента України від 12 березня 2012 року № 187/2012 «Про Національний план дій на 2012 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» щодо удосконалення та зменшення кількості та тривалості проведення заходів державного нагляду. При цьому зменшення кількості та тривалості планових заходів не повинно було призвести до погіршення показників якості телекомунікаційних послуг, що надаються споживачам телекомунікаційних послуг та збільшенню кількості порушень.

Проведенню заходів державного нагляду на належному рівні та вжиттю заходів за їх результатами у значній мірі сприяла концентрація в одному державному органі, а саме НКРЗІ, функцій державного регулювання та нагляду в галузі зв'язку.

Аналіз результатів державного нагляду за 2012 рік показує, що на 1 захід в середньому припадає 1,1 порушень. За аналогічний період 2011 року припадало 1,3 порушень.

Слід зазначити, значна їх кількість скоєна на ринку надання широкосмугового доступу до мережі Інтернет, в тому числі й з використанням широкосмугового сигналу (радіодоступ), що відображає попит серед споживачів на даний вид послуги та потребує більшої уваги за даною сферою послуг, оскільки на даний час на законодавчому рівні не врегульовано питання щодо можливості накладення стягнення за адміністративні правопорушення на фізичних осіб-підприємців, передбачені статтею 145 КУпАП.

Наведені дані свідчать про те, що зменшення кількості заходів державного нагляду практично не вплинуло до зниження кількості виявлених порушень за 2012 рік у порівнянні з аналогічним періодом 2011 року, оскільки у 2011 році була проведена значна кількість позапланових перевірок щодо надання звітності.

Кількість усунутих порушень за 2012 рік від загальної кількості виявлених порушень становить 72%. Кількість усунутих порушень за 2011 рік від загальної кількості

виявлених порушень становила 79%, що може бути, також, пов'язано з великою кількістю усунутих порушень щодо ненадання звітності, які були виявлені в 2011 році.

Серед суб'єктів господарювання, які звернулись протягом 2012 року із заявами до НКРЗІ про внесення їх до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій, є суб'єкти, які звернулись про внесення їх до реєстру за результатами проведення спільних заходів для легалізації своєї діяльності.

Однак рівень дотримання законодавства у галузі зв'язку за 2012 рік практично залишається на рівні 2011 року.

2.11 Міжнародне співробітництво та європейська інтеграція

Міжнародна діяльність НКРЗІ протягом 2012 року здійснювалася в рамках забезпечення виконання покладених на Комісію завдань.

Одним з головних напрямків діяльності була активна участь в роботі секторальних міжнародних та регіональних організацій, зокрема: Міжнародного союзу електрозв'язку (МСЕ), Європейської конференції адміністрацій зв'язку (СЕПТ), Регіональної співдружності в галузі зв'язку (РСЗ) та інших. Робота в цьому напрямку була направлена на сприяння розвитку галузі зв'язку та інформатизації, забезпечення захисту державних інтересів і виконання завдань та функцій, які покладені на НКРЗІ.

В рамках членства в МСЕ, найвищої офіційної інституції в галузі зв'язку, НКРЗІ виконувало наступні заходи.

Важливою подією 2012 року для регіону став **Міжрегіональний форум МСЕ «Актуальні питання регулювання в сфері телекомунікацій і користування радіочастотним ресурсом для країн СНД та Європи»**, який було організовано та проведено НКРЗІ спільно з МСЕ у період з 11 по 13 вересня 2012 року в м. Київ. Форум став платформою для обміну практичним

досвідом розвитку ІКТ, отримання об'єктивного аналізу тенденцій розвитку телекомунікацій країн СНД і Східної Європи та ексклюзивної експертної оцінки ситуації на ринку телекомунікацій безпосередньо від керівників галузі. Участь у заході взяли більше 200 учасників з 15 країн, в т.ч. представники провідних міжнародних, регіональних галузевих організацій та світових телекомунікаційних компаній, перші особи національних регуляторів країн СНД та Східної Європи.

Крім організації Форуму, представники НКРЗІ взяли активну участь в наступних заходах МСЕ: **Всесвітній конференції радіозв'язку 2012 (ВКР-12)** — січень-лютий, м. Женева (Швейцарія), **Всесвітній асамблеї стандартизації електрозв'язку (ВАСЕ-12)** — листопад, м. Дубай (АОЕ), **Всесвітній конференції міжнародного електрозв'язку (ВКМЕ-12)** — грудень, м. Дубай (ОАЕ), **Всесвітньому семінарі з радіозв'язку 2012 року (ВСП-12)** — грудень, м. Женева (Швейцарія).

Також, НКРЗІ продовжувала діяльність в рамках міжнародного співробітництва регуляторних органів в структурі МСЕ. Одним з найважливіших заходів став черговий (12-й)

Глобальний симпозиум для регуляторних органів (ГСР) МСЕ, який пройшов у жовтні в м. Коломбо (Шрі-Ланка).

Водночас пріоритетним напрямом роботи НКРЗІ протягом року була підготовка позиції України до **Всесвітньої конференції радіозв'язку 2015 (ВКР-15) МСЕ**, в рамках якої було здійснено наступні заходи:

- › представники Комісії брали активну участь в діяльності **Міжвідомчої робочої групи з підготовки до ВКР-15 МСЕ**;
- › у вересні на базі УДЦР було проведено перше засідання **Робочої групи РСЗ з управління радіочастотним спектром**, в якому взяли участь представники адміністрацій зв'язку 7 країн-членів РСЗ, а в грудні — засідання Робочої групи РСЗ з підготовки до **Асамблеї радіозв'язку та Всесвітньої конференції радіозв'язку 2015 року**, в якому взяли участь представники адміністрацій зв'язку 9 країн-членів РСЗ;
- › делегація НКРЗІ взяла участь у засіданні **Об'єднаної цільової групи 4–5–6–7 пункти порядку денного Всесвітньої конференції радіозв'язку (ВКР-15) 1.1 та 1.2** Бюро радіозв'язку МСЕ в листопаді в Женеві (Швейцарія).

НРКЗІ також брала активну участь в напрацюванні позиції в рамках регіональних об'єднань (СЕПТ, РСЗ):

- › під час участі в діяльності в рамках СЕПТ основну увагу було зосереджено на дослідженнях, що проводяться **Робочою групою з питань управління спектром (WGFM)**, Групою з підготовки до ВКР-15 (CPG) та Робочою групою з питань нумерації та мереж (WGNAN);
- › в листопаді на базі УДЦР було проведено 38-ме засідання **Проектної групи СЕПТ з питань радіочастотного моніторингу та дотримання законодавства (FM PT 22)**, в якому взяли участь представники адміністрацій зв'язку 26 країн-членів СЕПТ;
- › вагомим є внесок фахівців НРКЗІ в діяльність **РСЗ**. У вересні було організовано та проведено в Києві 6-е засідання Комісії з питань координації діяльності органів регулювання у сфері зв'язку в РСЗ. Крім організації заходів, представники НРКЗІ взяли участь в роботі спільного **47-го засідання Ради глав адміністрацій зв'язку Регіональної співдружності в галузі зв'язку та 18-ї Координаційної ради держав-учасниць СНД по інформатизації при РСЗ**;

В рамках поширення відповідальності національного регулятора на ІТ-галузь, протягом звітного періоду було здійснено наступні міжнародні заходи щодо забезпечення розвитку інформаційного суспільства в Україні:

- › участь делегації НРКЗІ у Форумі **Всесвітнього саміту з питань інформаційного суспільства (WSIC)**, який відбувся у травні в м. Женева (Швейцарія);
- › участь делегації НРКЗІ у **7-му засіданні Форуму ООН з управління Інтернетом IGF 2012** «Інтернет заради сталого людського,

економічного і соціального розвитку», яке відбулось у листопаді в м. Баку (Азербайджан).

Одним з найуспішніших заходів 2012 року можна вважати **25-й Конгрес Всесвітнього поштового союзу (ВПС)**, який проходив у жовтні в м. Доха (Катар), участь в якому взяла делегація НРКЗІ. Конгрес зібрав повноважних представників з 156 країн-членів ВПС. Однією з основних подій заходу стали вибори Генерального директора Міжнародного бюро ВПС та його заступника, а також членів органів ВПС – Адміністративної ради та Ради поштової експлуатації. У результаті ефективних заходів, проведених дипломатичним корпусом України, та активної передвиборчої агітації з боку делегації України в ході неформальних зустрічей і переговорів на всіх рівнях, Україна була обрана в обидва керівні органи ВПС, що безумовно підвищує імідж держави серед інституцій ООН.

Таким чином, можна зазначити, що географія активного співробітництва в рамках телекомунікаційної галузі поширилися на 20 країн світу: Азербайджан, Бельгія, Великобританія, Вірменія, Іспанія, Йорданія, Катар, Киргизстан, Корея, Латвія, Молдова, Норвегія, ОАЕ, Польща, Словенія, Туреччина, Хорватія, Швейцарія, Швеція Шрі-Ланка.

Крім зазначеного, під час звітного періоду фахівці НРКЗІ брали участь у підготовці телекомунікаційних розділів у рамках підготовки **угод про вільну торгівлю** з цілим рядом країн, що є торгово-економічними партнерами України, а саме: Ізраїль, Канада, Ліван, Сербія, Туреччина, Чорногорія тощо.

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ

В рамках процесу підготовки до підписання **Угоди про асоціацію між Україною та ЄС** (далі – Угода) в зазначений період було здійснено комплексний аналіз положень Проекту Угоди. В цьому документі були передбачені необхідні заходи в контексті реформування галузевої економіки, в тому числі, інституційні зміни. Забезпечено координацію роботи з виконання заходів «Інформаційне суспільство» Порядку денного асоціації України – ЄС.

На виконання пріоритету Порядку денного асоціації Україна – ЄС стосовно зміцнення незалежності та адміністративної спроможності національного регулятора у галузі зв'язку розпочато практичну реалізацію **проекту Twinning «Посилення регуляторної та юридичної спроможності НРКЗІ щодо регулювання сектору телекомунікацій»**. Метою проекту є посилення регуляторної та юридичної спроможності національного органу в галузі зв'язку щодо регулювання сектору телекомунікацій. За звітного періоду проведено ряд експертних місій за наступними напрямками: наближення законодавства, впровадження стимулюючого регулювання, організаційний розвиток та розвиток людських ресурсів. Проведено три засідання Наглядової ради проекту.

Експерти НРКЗІ залучалися до виконання завдань та заходів розділу **«Інформаційне суспільство»** Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Крім експертної роботи, співробітники брали участь в переговорах у складі Урядової делегації в рамках роботи Підкомітету № 7 «Наука та технології, дослідження та розробки, освіта, культура, охорона здоров'я, інформаційне суспільство і засоби масової інформації» Комітету з питань співробітництва між Україною та ЄС.

Одним з основних напрямів регіонального співробітництва в рамках євроінтеграційних процесів для НКРЗІ є участь в заходах ініціативи ЄС «Східне партнерство»:

- › представник НКРЗІ взяв участь у Сьомому засіданні Тематичної платформи № 2 «**Економічні інтеграція та наближення до політики ЄС**» яке відбулося в травні в м. Брюссель (Королівство Бельгія);
- › в рамках тематичної платформи № 4 «Міжлюдські контакти» ініціативи ЄС «Східне партнерство», 11 вересня 2012 року в Кишиневі (Республіка Молдова) було підписано **Меморандум про взаєморозуміння Мережі регуляторних органів в сфері мереж та послуг електронних комунікацій країн Східного партнерства** (далі – Мережа).

Також представниками НКРЗІ в травні взято участь в черговому **Форумі Проекту Європейської Комісії щодо моніторингу послуг електронних комунікацій та інформаційного суспільства у країнах-кандидатах ЄС** (м. Дубровник, Хорватія) та в регіональному Заході для керівників у сфері інформаційного суспільства «Майбутнє електронного уряду в Центрально-Східній Європі», який проходив у березні в м. Блед (Словенія). Слід зазначити, що сам факт запрошення на зазначені заходи свідчить про розуміння європейської перспективи України з боку представників регуляторів країн-членів ЄС.

ДВОСТОРОННЄ СПІВРОБІТНИЦТВО

Протягом 2012 року реалізувався проект двостороннього співробітництва НКРЗІ з **Офісом електронних комунікацій Республіки Польща** (ОЕК) «Сприяння підтримці українського регулятора в сфері електронних комунікацій у світлі розвитку ІКТ та для інформаційного суспільства». В рамках його виконання в липні та жовтні було здійснено два робочі візити представників НКРЗІ до Варшави (липень та жовтень) та було прийнято експертні місії ОЕК (травень та листопад), підписано Декларацію про співробітництво у сфері регулювання галузі зв'язку між НКРЗІ та Президентом ОЕК (20.11.2012).

Зважаючи на низку спільних питань, дуже корисним для НКРЗІ є посилення двостороннього співробітництва з регуляторними органами країн СНД.

Так, 5 квітня було укладено

Меморандум про співробітництво у сфері регулювання галузі зв'язку між НКРЗІ та **Комісією з регулювання суспільних послуг Республіки Вірменія**. На виконання положень якого було здійснено робочий візит, представників НКРЗІ до вірменського регулятора для проведення переговорів з її керівництвом, обміну досвідом у сфері регулювання ринків електронних комунікацій.

В рамках продовження співробітництва з регуляторними органами країн-партнерів було здійснено візити до **Турецької Республіки та Республіки Латвія**. Зокрема, здійснено робочий візит до Комісії з питань регулювання суспільних послуг Латвійської Республіки для вивчення досвіду з впровадження та використання системи контролю якості телекомунікаційних послуг в телекомунікаційних мережах загального користування в листопаді та взято участь у семінарі з питань регулювання телекомунікацій Органу питань інформаційних та комунікаційних технологій Турецької Республіки в травні та листопаді 2012 року.

Крім регіонального співробітництва, НКРЗІ брала участь в заходах за межами Європи. На запрошення корейської сторони, делегація НКРЗІ відвідала **Глобальний форум з питання електронного урядування: «Розумне е-урядування для кращого майбутнього»**, який відбувся в жовтні в м. Сеул (Республіка Корея). Основним результатом Форуму стало виголошення Сеульської декларації для майбутнього Інтернет-економіки.

В рамках підготовки до проведення проекту допомоги **Європейського банку реконструкції та розвитку** (ЄБРР) на 2012–2013 роки для НКРЗІ щодо розвитку сектору електронного зв'язку України, проводилась робота з представниками ЄБРР

стосовно майбутнього проекту. У липні 2012 року ЄБРР було завершено проект оцінювання стану розвитку ринку телекомунікацій України. До цього документу «Оцінка ЄБРР 2012: Рекомендації по Розробці Політики, Правової і Регуляторної Баз», проект якого був представлений на II Регіональній конференції ЄБРР з електронного зв'язку в Йорданії (м. Амман) у вересні 2012 року, було надіслано ряд пропозицій для актуалізації інформації про стан розвитку сектору інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в Україні та результатів діяльності НКРЗІ в сфері удосконалення та покращення регуляторного середовища галузі зв'язку та електронних комунікацій. Звітом передбачалося проведення оцінювання стану розвитку телекомунікацій та підготовка узагальнених рекомендацій для кожної країни окремо та для груп країн, які були поділені за підсумками оцінювання та схожістю рівня розвитку ІКТ

Крім зазначених заходів, протягом минулого року НКРЗІ залучалася до міжнародних заходів на рівні керівництва Уряду. Так, у листопаді Голова НКРЗІ Петро Яцук взяв участь в офіційному візиті Прем'єр-міністра України Миколи Азарова до Королівства Норвегія (м. Осло) у складі Української урядової делегації. Основними результатами візиту стало відкриття Українсько-норвезького бізнес-форуму в Головному офісі компанії «Теленор», а також зустріч з керівництвом компанії «Теленор» та її дочірньої компанії Ergo.

В рамках покращення взаємодії з учасниками ринків телекомунікацій та електронних товарів і послуг продовжувалося співробітництво як з окремими міжнародними компаніями, які працюють на українському ринку, так і з об'єднаннями компаній, таких як Американська торговельна палата в Україні.

3

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДІЯЛЬНОСТІ**

3.1 Організаційна структура

СТРУКТУРА НАЦІОНАЛЬНОЇ КОМІСІЇ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

Структура НКРЗІ сформована відповідно до пріоритетних напрямів діяльності та повноважень НКРЗІ, визначених Положенням про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, затвердженим Указом Президента України від

23 листопада 2011 року № 1067/2011. Всього у структурі 15 самостійних структурних підрозділів (8 департаментів, 2 управління, 3 відділи, 2 сектори), а також 4 посадові особи, які не входять до складу підрозділів: радник і помічник Голови НКРЗІ та головні спеціалісти: служби охорони праці та з проведення внутрішнього аудиту).

До сфери управління НКРЗІ входить також Державне підприємство «Український державний центр радіочастот».

3.2 Кадрове забезпечення державного регулювання у сфері зв'язку та інформатизації

Ефективне державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації можливе за умови високопрофесійного складу фахівців НКРЗІ.

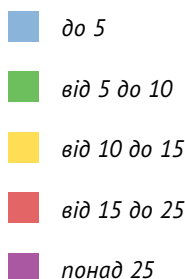
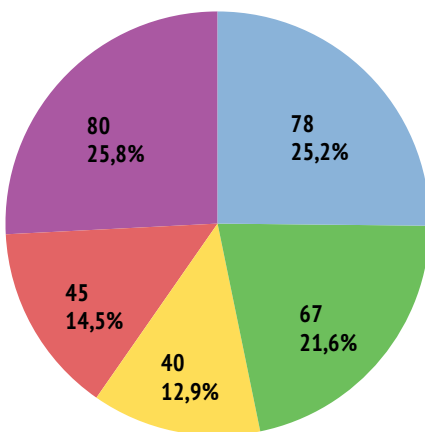
Задоволення потреби в кваліфікованих кадрах та формування штату НКРЗІ як новоутвореного державного органу були у 2012 році пріоритетними напрямками кадрової політики Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації.

При затвердженій штатній чисельності 375 одиниць та фактичному призначенні на посади станом на 1 січня 2012 року 8 осіб протягом року штат НКРЗІ вдалося укомплектувати на 83% (310 осіб).

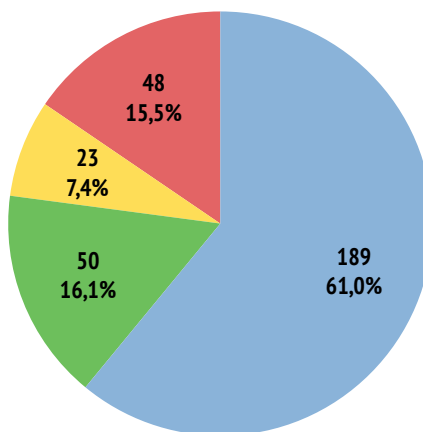
При формуванні кадрового складу було взято орієнтир на дотримання принципу максимального збереження кадрового потенціалу та досвіду роботи у галузі фахівців ліквідованої Національної комісії з питань регулювання зв'язку України та Державної інспекції зв'язку; відбір з числа претендентів осіб, які мають досвід у галузі зв'язку та відповідну фахову підготовку; дотримання гендерної рівності та розумного балансу між амбіційною молоддю, яка прагне працювати у перспективній сфері, та досвідом людей, які віддали розбудові галузі зв'язку роки напруженої праці.

Розподіл працівників НКРЗІ за стажем роботи на державній службі представлено на діаграмі.

Розподіл працівників НКРЗІ за стажем державної служби

Розподіл державних службовців НКРЗІ за освітою

З метою залучення молоді на державну службу започатковано практику укладання договорів про співпрацю між НКРЗІ та навчальними закладами, зокрема Державним університетом інформаційно-комунікаційних технологій та Київським національним економічним університетом ім. Вадима Гетьмана.

Наразі у штаті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації працюють висококваліфіковані фахівці, які професійно вирішують покладені на Комісію завдання.

Якісний склад команди фахівців характеризують цифри.

З 310 працівників НКРЗІ 147 державних службовців (47%) – жінки та 163 (53%) – чоловіки.

Середній вік державних службовців НКРЗІ – 42 роки.

Повну вищу освіту мають 297 (96%) працівників, з них 65 (21%) працівників мають кваліфікацію магістра.

За своєю освітою 62% державних службовців мають вищу технічну, 16% – економічну, 7% – юридичну, 15% – гуманітарну освіту. Спостерігається тенденція збільшення кількості працівників з технічною та економічною освітою.

52 (17%) працівників мають дві вищі освіти, здобуті в тому числі у 16 випадках у Національній академії державного управління при Президентові України за спеціальністю «Державне управління» та «Управління суспільним розвитком». 12 осіб продовжують навчання у вищих навчальних закладах для здобуття другої вищої освіти; 5 осіб – для здобуття повної вищої освіти. У НКРЗІ працює 9 державних службовців, яким присвоєно науковий ступінь кандидата наук.

При цьому підвищення кваліфікації спеціалістів залишається пріоритетним напрямком роботи з персоналом НКРЗІ.

Упродовж 2012 року кваліфікацію підвищували члени Комісії (I категорія посад) та працівники 12 самостійних структурних підрозділів, які обіймають посади II-V категорій державних службовців. Всього організовано підвищення кваліфікації 48 працівників НКРЗІ, які стали слухачами та учасниками 53 навчальних заходів.

Так, в Інституті підвищення кваліфікації керівних кадрів Національної академії державного управління при Президентові України пройшли навчання 18 працівників НКРЗІ за програмами 8 тематичних коротко-термінових семінарів:

- › Аналіз політики. Підготовка аналітичних документів;
- › Психологічні основи ефективного управління;
- › Культура ділового мовлення як складова адміністративної культури. Мовленнєвий етикет у професійній діяльності;
- › Політичні і соціально-економічні процеси в Україні;
- › Управління персоналом в органах державної влади і органах місцевого самоврядування з урахуванням вимог нового законодавства про державну службу;
- › Надання публічних послуг та оцінка їх якості;
- › Європейська інтеграція України;

› Застосування сучасних освітніх технологій в системі підвищення кваліфікації.

Три особи підвищили кваліфікацію за професійною програмою підготовки з питань європейської інтеграції та європейського співробітництва України в Інституті вищої кваліфікації Київського національного торговельно-економічного університету.

Два працівники НКРЗІ стали учасниками семінару за темою «Ціни і тарифоутворення в електрозв'язку/ІКТ», який було організовано Міжнародним союзом електрозв'язку спільно з Одеською національною академією зв'язку ім. О. С. Попова.

На підставі укладених договорів про надання послуг пройшли навчання 28 державних службовців НКРЗІ, в тому числі:

- › за програмами семінарів «Державні закупівлі», «Нове в сфері діловодства та архівної справи України», «Вимоги по складанню фінансової, бюджетної та податкової звітності бюджетних установ за 2012 рік» та «Оплата праці»;
- › на курсах з користування «Аналізатором сигналізацій телекомунікаційних систем АСТС, версії 3.7» та за програмою «База даних MySQL»;
- › за програмою тренінгу «Публічні виступи та ораторська майстерність».

Приділено увагу вивченню міжнародного досвіду регулювання телекомунікацій та розвитку інформаційних технологій. Зокрема, 2 державних службовці НКРЗІ взяли участь у навчальному семінарі з питань регулювання інформаційних технологій у м. Стамбул (Республіка Туреччина). У семінарі з питань регулювання телекомунікацій Органу з питань

інформаційних та комунікаційних технологій Турецької Республіки – 2 спеціалісти.

У рамках компоненту Twinning «Підтримка посилення регуляторної та юридичної спроможності НКРЗІ щодо регулювання сектору телекомунікацій» у навчальному візиті до м. Рига (Латвія) взяли участь 4 працівники НКРЗІ, в тому числі 2 члени Комісії; до Комісії з питань телекомунікаційних ринків Королівства Іспанії – 6 працівників НКРЗІ, в тому числі 1 член Комісії; до м. Стокгольм (Королівство Швеція) – 4 працівники НКРЗІ, в тому числі 1 член Комісії.

У рамках реалізації спільного проекту НКРЗІ та Офісу електронних комунікацій Республіки Польща «Сприяння підтримці українського регулятора в сфері електронних комунікацій у світлі розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та для інформаційного суспільства» 2 співробітники НКРЗІ (в тому числі керівник Апарату) проходили тижневе стажування (м. Варшава, Республіка Польща).

Три працівники НКРЗІ стали учасниками Всесвітнього семінару по радіозв'язку (WRS-12) (Бюро радіозв'язку МСЕ, м. Женева).

Професійні здобутки колективу відмічено державними нагородами. Так, Голову НКРЗІ нагороджено орден «За заслуги» III ступеня, двом державним службовцям присвоєно почесні звання «Заслужений працівник сфери послуг України»; одного державного службовця відзначено Почесною грамотою Кабінету Міністрів України, чотирьох працівників НКРЗІ нагороджено цінними подарунками Верховної Ради України.

3.3 Документальне забезпечення і контроль виконавської дисципліни

У 2012 році загальний документообіг НКРЗІ склав **21565** документів, з них вхідних — **11909**, вихідних — **8579**, внутрішня службова кореспонденція — **1077**.

До НКРЗІ від Президента України та Адміністрації Президента України надійшло **47** доручень, Кабінету Міністрів України — **421** доручення, Верховної Ради України — **52** документи, народних депутатів України — **12** запитів та звернень, органів виконавчої влади — **1085** документів, судових органів — **158** документів, учбових закладів — **183** документи, іншої кореспонденції — **2483**. Загалом **4441** документ, що становить 37% від загальної кількості вхідної кореспонденції.

Найбільше кореспонденції було отримано від суб'єктів господарювання (**3892** документи) та операторів телекомунікацій (3574 документи), що становить 63% від загальної кількості.

Відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації» у 2012 році НКРЗІ було отримано **49** запитів на отримання публічної інформації.

Від операторів телекомунікацій та суб'єктів господарювання надходили переважно такі документи:

- › повідомлення суб'єкта господарювання, що бажає здійснювати діяльність у сфері телекомунікацій — **1016**;
- › заяви про видачу, переоформлення, продовження терміну дії, видачу копії або дублікату ліцензії на користування РЧР України, на отримання ліцензії на додаткову смугу радіочастот — **984**;
- › заяви щодо визначення можливості застосування РЕЗ та ВП на території України — **522**;

- › заяви про видачу, переоформлення, продовження терміну дії, видачу копії або дублікату ліцензії на здійснення діяльності у сфері телекомунікацій — **1272**;
- › заяви про виділення, переоформлення дозволу на використання номерного ресурсу — **875**;
- › листи з проханням про надання роз'яснень — **367**;
- › листи з пропозиціями та зауваженнями до проектів нормативно-правових актів, що розробляються НКРЗІ — **62**;
- › інші — **2368**.

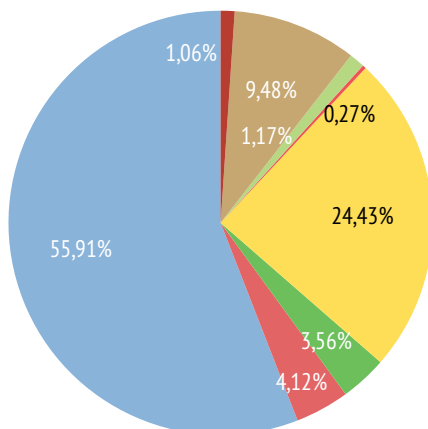
Всім документам, що надходять до НКРЗІ, за наявності підстав, встановлюється контрольний термін виконання відповідно до законодавства.

З метою підвищення рівня виконавської дисципліни в апараті НКРЗІ надається щотижневий звіт щодо термінів виконання контрольних документів, що надійшли до Комісії, на апаратній нараді у Голови НКРЗІ.

Також проводиться випереджувальний моніторинг виконання актів законодавства, доручень Президента України, Кабінету Міністрів України, заяв від операторів телекомунікацій та інших документів. Діє система щотижневого нагадування структурним підрозділам про документи, що стоять на контролі, термін виконання яких спливає протягом тижня.

У 2012 році на контролі в НКРЗІ знаходилося **6564** документа, з них виконано вчасно **5645** документів, що складає **86%**. Інші контрольні документи за об'єктивних обставин були виконані з незначним порушенням терміну.

Розподіл вхідної кореспонденції за відправником

Президент України та Адміністрація Президента України

Кабінет Міністрів України

Верховна Рада України

Народні депутати України

Органи виконавчої влади

Судові органи

Учбові заклади

Інші

3.4 Витрати діяльності та надходження до бюджету

Планові надходження коштів до Державного бюджету відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2012 рік» за кодами, за якими закріплено контроль за справлянням (стягненням) платежів до бюджету за 2012 рік складають 3 113,4 млн. грн.

Фактичні **надходження** коштів до Державного бюджету України за 2012 рік складають **2 458,6** млн. грн., в тому числі в розрізі кодів:

- › 22011400 «Плата за видачу, переоформлення, продовження терміну дії ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України та видачу дублікатів таких ліцензій» – **175,2** млн. грн.;
- › 22011700 «Плата за видачу, переоформлення, продовження терміну дії ліцензії на здійснення діяльності у сфері телекомунікацій та видачу копій і дублікатів таких ліцензій» – **9,9** млн. грн.;
- › 22012200 «Плата за виділення номерного ресурсу» – **1,2** млн. грн.;
- › 19070000 «Збір за користування радіочастотним ресурсом України» – **840,5** млн. грн.;
- › 24140600 «Збір за користування та надання послуг стільникового рухомого зв'язку» – **1 431,8** млн. грн.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2012 рік» за програмою 5561010 «Керівництво та управління у сфері регулювання зв'язку та інформатизації» на 2012 рік фінансування Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації затверджено в сумі **35 177,9** тис. грн.

За зазначеною вище програмою за 2012 рік надійшли асигнування в сумі **34 808,0** тис. грн.

4

**ДІЯЛЬНІСТЬ
ДЕРЖАВНОГО
ПІДПРИЄМСТВА
«УКРАЇНСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ ЦЕНТР
РАДІОЧАСТОТ»**

Державне госпрозрахункове підприємство «Український державний центр радіочастот» (далі – УДЦР) утворено відповідно до Закону України «Про радіочастотний ресурс України», відноситься до сфери управління Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, і здійснює свою діяльність на підставі Законів України «Про радіочастотний ресурс України», «Про телекомунікації» та інших нормативно-правових актів України.

УДЦР відноситься до числа підприємств, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки країни.

Сьогодні УДЦР – потужне сучасне державне підприємство, яке забезпечує ефективне та раціональне використання радіочастотного ресурсу держави в інтересах усіх категорій користувачів з метою економічного, соціального, інформаційного і культурного розвитку країни, зміцнення її обороноздатності.

Відповідно до Закону України «Про радіочастотний ресурс України» підприємство наділене повноваженнями:

- › присвоєння радіочастот, призначення позивних сигналів, реєстрація РЕЗ та ВП, видача відповідних дозволів;
- › підготовка висновків щодо можливості та умов користування радіочастотним ресурсом України;
- › проведення радіочастотного моніторингу використання радіочастотного ресурсу України;
- › забезпечення електромагнітної сумісності РЕЗ та ВП;
- › створення умов для впровадження в Україні та подальшого розвитку новітніх телекомунікаційних технологій з використанням радіочастотного ресурсу;
- › проведення технічного контролю телекомунікаційних мереж.

Крім того, УДЦР бере участь у проведенні міжнародного захисту і координації радіочастот, а також у роботі міжнародних організацій, які здійснюють управління і регулювання у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом.

До складу УДЦР входить 25 філій, які розташовані у всіх областях України і АР Крим.

В УДЦР створено, за оцінками іноземних експертів, одну з кращих в Європі і кращу в СНД систему технічного радіоконтролю, оснащену сучасними автоматизованими комплексами вітчизняного та зарубіжного виробництва, яка дозволяє контролювати використання радіочастотного ресурсу радіоелектронними засобами всіх радіотехнологій, що використовуються в Україні.

На сьогоднішній день у складі УДЦР створено також систему радіомоніторингу геолокації земних станцій супутникового зв'язку типу «GeoMon», аналогів якої немає в країнах СНД і Східної Європи.

Крім того, на підприємстві створена Автоматизована інформаційна система обліку мобільних терміналів на території України, що дозволило практично зняти проблему контрабандного ввезення мобільних телефонів.

Гордістю УДЦР також є Центр сертифікації європейського рівня.

У сфері міжнародної взаємодії УДЦР пріоритетним напрямком діяльності є забезпечення міжнародної координації присвоєнь радіочастот України та інших країн і розширення участі в роботі Міжнародного союзу електров'язку, членом якого є Україна, та інших міжнародних телекомунікаційних організацій.

Високий рівень фахівців підприємства дозволив УДЦР отримати статус членства в таких відомих міжнародних організаціях як Сектор радіозв'язку Міжнародного союзу електров'язку та Європейський інститут стандартів телекомунікацій.

Останні чотири роки Український державний центр радіочастот, який очолює кандидат технічних наук Павло Васильович Слободянюк, за результатами статистичних даних, визнавали кращим державним підприємством в Україні та нагороджували національним сертифікатом «Державне підприємство року».

4.1 Здійснення присвоєнь радіочастот та видача дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів

Позитивна динаміка зростання кількості наданих висновків щодо можливості ліцензування РЧР України обумовлена зростанням кількості відповідних заяв від суб'єктів господарювання про видачу ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України.

Зменшення кількості наданих у 2012 році висновків щодо можливості та умов користування РЧР України

для телерадіомовлення обумовлено завершенням, в основному, у 2010–2012 роках розрахунків на виконання доручення Президента України № 181/66519–01 від 14 жовтня 2010/10612 щодо забезпечення реалізації заходів з розбудови загальнонаціональної мережі цифрового наземного ТВ мовлення та відсутністю вільного радіочастотного ресурсу.

Збільшення кількості наданих у 2012 році висновків щодо ЕМС РЕЗ обумовлено збільшенням кількості відповідних заяв від користувачів радіочастотного ресурсу України.

МІЖНАРОДНА КООРДИНАЦІЯ ПРИСВОЄНЬ РАДІОЧАСТОТ

Впродовж 2012 року було скоординовано 2572 радіочастотних присвоєння для РЕЗ України та 12218 радіочастотних присвоєнь для РЕЗ інших країн. Крім того, було проведено двосторонні зустрічі з технічними експертами Адміністрацій зв'язку Румунії та Словаччини з питань координації частотних присвоєнь наземним РЕЗ в прикордонних зонах.

УЧАСТЬ У ДІЯЛЬНОСТІ МСЕ, СЕПТ ТА РСЗ

Протягом 2012 року представники УДЦР брали участь в 27 заходах міжнародних організацій в галузі зв'язку (МСЕ – 15, СЕПТ – 8, РСЗ – 4). Загалом під час участі в цьогорічних міжнародних форумах представниками УДЦР було зроблено 16 доповідей та представлено 9 офіційних вкладів, направлених встановленим порядком до робочих органів МСЕ і СЕПТ.

Стосовно участі в діяльності Міжнародного союзу електрозв'язку (МСЕ) слід зазначити, що повноправне членство УДЦР в Секторі радіозв'язку МСЕ надало можливість представити практичний досвід та результати досліджень УДЦР на дев'яти заходах цієї організації. Крім того, фахівці УДЦР надали необхідну консультативну підтримку під час участі в роботі делегації України на Всесвітній конференції радіозв'язку МСЕ (м. Женева, 23 січня – 17 лютого 2012 року) та

Роботи з підготовки та надання висновків щодо можливості ліцензування РЧР України і висновків щодо можливості та умов користування РЧР України для потреб телерадіомовлення					
№ з/п	Найменування робіт	2009	2010	2011	2012
1.	Підготовлено та надано НКРЗІ висновків щодо можливості ліцензування РЧР України	173	208	275	500
2.	Підготовлено та надано Національній Раді висновків щодо можливості та умов користування РЧР України для телерадіомовлення	387	874	950	107

Роботи з присвоєнь радіочастот					
№ з/п	Найменування робіт	2009	2010	2011	2012
1.	Надано висновків щодо ЕМС РЕЗ	26094	15732	14247	34205
2.	Надано дозволів на експлуатацію РЕЗ стаціонарного розташування	35488	46883	51274	49957
3.	Надано дозволів на експлуатацію РЕЗ децентралізованого присвоєння	105779	101701	98864	94748
4.	Скоординовано присвоєнь радіочастот для РЕЗ України	4438	4261	4532	2572
5.	Скоординовано присвоєнь радіочастот для РЕЗ інших країн	4966	8563	8368	12218

забезпечили проведення на базі Центру Міжрегіонального форуму «Актуальні питання регулювання у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом для країн СНД та Європи», організованого 11–13 вересня 2012 року спільно НКРЗІ і МСЕ.

Вагомим є внесок УДЦР в дослідження Регіональної співдружності в галузі зв'язку (РСЗ). Фахівці УДЦР забезпечили виконання покладених на них керівних обов'язків в низці робочих органів РСЗ, зокрема Віце-Голови комісії з регулювання використання радіочастотного спектру і супутникових орбіт, Голови робочої групи з управління радіочастотним спектром та Голови групи технічних експертів з вивчення використання радіочастотного ресурсу мереж синхронного звукового мовлення країн-членів РСЗ в діапазонах СХ/ДХ. 13–14.09.2012 р. в УДЦР було проведено перше засідання Робочої групи РСЗ з управління радіочастотним спектром, в якому взяли участь представники адміністрацій зв'язку 7 країн-членів РСЗ, а 17–21 грудня 2012 року – засідання Робочої групи РСЗ з підготовки до Асамблеї радіозв'язку та Всесвітньої конференції радіозв'язку 2015 року, в якому взяли участь представники адміністрацій зв'язку 9 країн-членів РСЗ.

Під час участі в діяльності Європейської конференції адміністрацій зв'язку і пошти (СЕПТ) основну увагу УДЦР було зосереджено на дослідженнях, що проводяться Робочою групою з питань управління спектром (WGFM), Групою з підготовки до ВКР-15 (CPG) та Робочою групою з питань нумерації та мереж (WGNAN). Також слід відзначити призначення групою CPG представника УДЦР на посаду Координатора СЕПТ з пункту 8 порядку денного ВКР-15. 06–09 листопада 2012 року в УДЦР було проведено 38-ме засідання Проектної групи СЕПТ з питань радіочастотного моніторингу та дотримання законодавства (FM PT 22), в якому взяли участь представники адміністрацій зв'язку 26 країн-членів СЕПТ.

УПРАВЛІННЯ ВИКОРИСТАННЯМ РАДІОЧАСТОТНОГО СПЕКТРУ І РАДІОМОНІТОРИНГ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЄВРО-2012

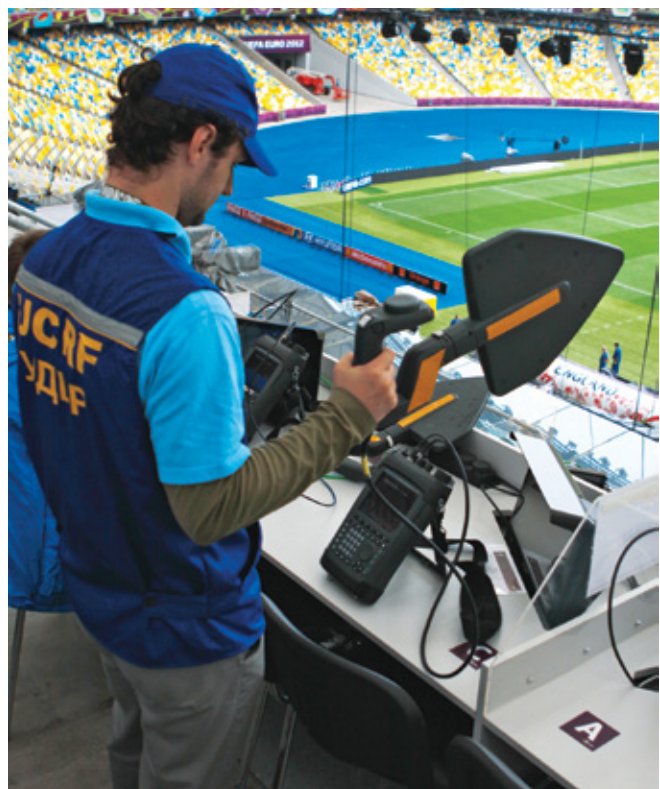
Проведене УДЦР детальне планування використання спектру, спрощення порядку видачі дозвілних документів на тимчасове використання РЕЗ, забезпечення інструментальної перевірки РЕЗ і радіомоніторингу, оперативне усунення радіозавад, а також тісна співпраця з УЄФА і Офісом електронних комунікацій Польщі забезпечили беззавадову роботу значної кількості різних застосувань РЕЗ, необхідних для успішного проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи з футболу ЄВРО-2012.

Загалом УДЦР отримав 3773 заяви від 83 компаній, відповідно до яких іноземним користувачам оформлено 3569 дозволів на експлуатацію РЕЗ в період ЄВРО-2012. Створені в радіомовних компаундах і медіа-центрах всіх 4 стадіонів спеціальні пункти УДЦР з технічного контролю забезпечили перевірку РЕЗ на відповідність наданим дозволам на експлуатацію та маркування радіозасобів стікерами УЄФА для допуску в зони стадіонів. Спеціальною «гарячою лінією» УДЦР опрацьовано 729 викликів користувачів з питань використання радіочастот і експлуатації РЕЗ під час

ЄВРО-2012.

На етапі підготовки ЄВРО-2012 засобами радіомоніторингу УДЦР було виявлено і усунено дію 87 джерел радіозавад, а безпосередньо під час проведення турніру виявлено 18 випадків завад і незаконної експлуатації РЕЗ. Система радіочастотного моніторингу, що складалась з 8 стаціонарних і 18 мобільних станцій радіоконтролю та 13 переносних пеленгаторів, дозволила надійно контролювати під час проведення ЄВРО-2012 всі смуги радіочастот, визначені для користування УЄФА, учасниками турніру і ЗМІ. Всього засобами радіомоніторингу УДЦР під час підготовки і проведення ЄВРО-2012 було проконтрольовано понад 9000 РЕЗ.

Діяльність УДЦР з забезпечення користування радіочастотним ресурсом і радіомоніторингу під час підготовки та проведення ЄВРО-2012 отримала високу оцінку як з боку УЄФА, так і від Генерального секретаря МСЕ п. Хамадуна Туре, який під час візиту на фінальний матч чемпіонату ознайомився з організацією заходів УДЦР на НСК «Олімпійський» та відвідав УДЦР для участі в підведенні підсумків відповідних робіт з підготовки та проведення ЄВРО-2012 в Україні.

4.2 Ввезення з-за кордону радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв

Правові основи надання УДЦР дозволів на ввезення з-за кордону в Україну радіоелектронних засобів визначені статтями 14, 16 та 29 Закону України «Про радіочастотний ресурс України» та нормативно-правовими актами, що регулюють процедури ввезення радіоелектронних засобів, зокрема мобільних телефонів. Як засіб захисту українського ринку від неякісних, недозволених до використання та незаконно ввезених в Україну мобільних телефонів та іншого кінцевого обладнання мереж мобільного зв'язку (терміналів) цими законодавчими актами передбачено облік унікальних ідентифікаційних кодів терміналів (кодів IMEI), що ввозяться з-за кордону та експлуатуються в мережах мобільних операторів України.

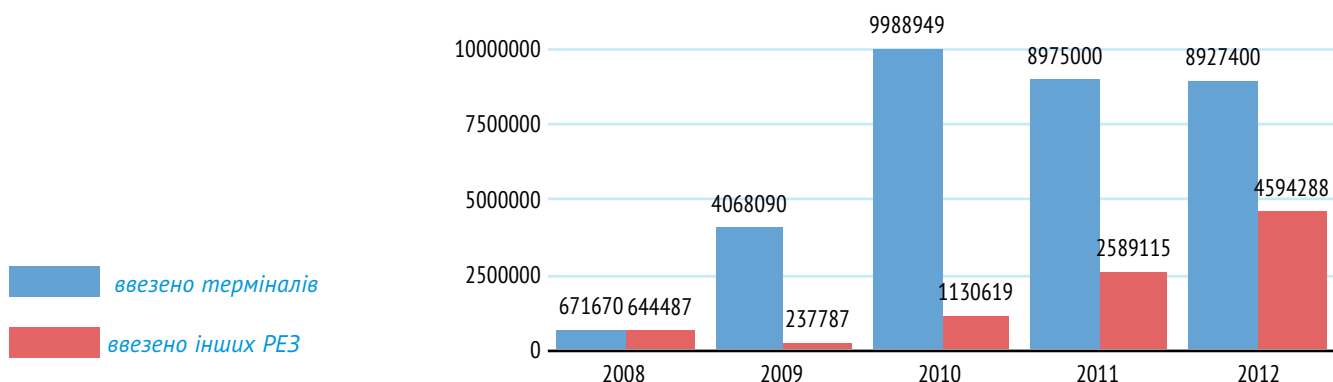
Матеріальним забезпеченням реалізації процедур контролю ввезення з-за кордону мобільних терміналів є автоматизована інформаційна система обліку терміналів на території України (AICOMTU), створена УДЦР за власні кошти. Першу чергу системи було введено в промислову експлуатацію 29 травня 2009 року.

Протягом 2012 року УДЦР було надано 7082 дозволів на ввезення з-за кордону радіоелектронних засобів та 94 дозволи на моделі терміналів, що ввозяться в Україну в режимі авторизованих поставок безпосередньо їх виробниками. За отриманими дозволами суб'єктами господарювання було оформлено до ввезення 8927 тис. мобільних терміналів. Запроваджені заходи дозволили забезпечити надходження до Держбюджету України в 2012 році за рахунок податків та митних платежів від ввезення лише мобільних телефонів біля 1,1 мільярди гривень, проти 62 млн. грн. у 2008 році. За рахунок збільшення ввезення інших РЕЗ загальні надходження до Держбюджету України в 2012 році за рахунок податку на додану вартість склали близько 1,5 мільярди грн.

У результаті запроваджених законодавчих процедур захисту українського ринку від незаконно ввезених терміналів та завдяки співпраці з Державною митною службою України вдається третій рік поспіль підтримувати значну частку ринку України ввезених терміналів на

легальному рівні (з урахуванням оцінок аналітиків ринку) близько 92–95%, проти 5–7% у 2008 році – до запровадження зазначених регуляторних процедур. Два виробника мобільних телефонів (Samsung та LG) продовжують з 2010 прями поставки мобільних телефонів в Україну, як це здійснюється в Європі, що сприяло, крім іншого, створенню необхідних умов супроводження своєї продукції виробником та покращенню якості терміналів, що надходять від цих виробників на ринок України.

Відсутність норми законодавства щодо обов'язкового відключення терміналів, походження яких в Україні не підтверджено, призводить до затримки впровадження в повному обсязі регуляторних процедур ринкового нагляду та остаточного вирішення проблеми реалізації та експлуатації в Україні мобільних телефонів, незаконно ввезених в Україну, а також вирішити важливу соціальну проблему – крадіжки мобільних телефонів.

4.3 Радіочастотний моніторинг

Проведення радіочастотного моніторингу організовано відповідно до вимог законодавства.

Протягом 2012 року технічним радіоконтролем було охоплено 157 997 одиниць радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, у ході якого було здійснено 1 522 219 вимірювань параметрів їх випромінювання. Зменшення відносно попереднього року кількості вимірювань обумовлено змінами до нормативів планування технічного радіоконтролю станцій радіорелейного зв'язку.

Подальше оснащення підрозділів радіочастотного моніторингу УДЦР спеціалізованими станціями радіоконтролю та активізація роботи з виявлення незаконно діючих пристроїв призвели до збільшення кількості виявлених порушень за звітний період.

За 2012 рік виявлено 11 745 порушень у сфері користування радіочастотним ресурсом, у т.ч.:

- › використання радіоелектронних засобів (РЕЗ) без дозвільних документів – 9 648;
- › використання РЕЗ з порушенням умов дозволів на експлуатацію – 2 097.

Вжитими заходами у звітному періоді усунуто 9 785 порушень користування радіочастотним ресурсом, із них спільно з Департаментом державного нагляду (далі – ДДН) та з органами МВС – 1 458.

УДЦР надає до НКРЗІ та ДДН результати технічного радіоконтролю з метою підготовки висновків для прийняття НКРЗІ відповідних рішень і здійснення державного нагляду за користуванням РЧР.

Протягом 2012 року УДЦР виконано у встановлені терміни 889 заявок на виявлення та усунення дії джерел радіозавад.

Застосування сучасних засобів ТРК та належна організація заходів радіочастотного моніторингу підвищило ефективність попереджувальних заходів щодо порушень в сфері користування РЧР, що, в свою чергу, зменшило за звітний рік кількість заявок від користувачів на виявлення та усунення дії джерел радіозавад.

Для організаційно-технічного та функціонального забезпечення виконання завдань радіочастотного моніторингу в УДЦР створена автоматизована система радіочастотного моніторингу. Станом на 31.12.2012 у складі системи технічного радіоконтролю УДЦР нараховується 129 мобільних та 194 стаціонарних станцій радіоконтролю, які розгорнуті в усіх обласних центрах та ще у 81 населеному пункті України. З центрального пункту управління забезпечена можливість управління 143 стаціонарними станціями радіоконтролю.

Створена на сьогодні автоматизована система радіочастотного моніторингу забезпечує якісне виконання завдань технічного радіоконтролю в усіх освоєних в Україні діапазонах радіочастот.

4.4 Здійснення технічного контролю телекомунікаційних мереж

Одним з основних завдань діяльності УДЦР є здійснення вимірювань (технічний контроль) телекомунікаційних мереж, метою яких є виявлення порушень вимог законодавства України, пов'язаних з незаконним пропуском міжнародного телефонного трафіку.

Фахівці управління телекомунікацій та філій УДЦР, за договорами з операторами телекомунікацій, здійснюють вимірювання (технічний контроль) телекомунікаційних мереж, в тому числі щодо маршрутизації трафіку в телекомунікаційній мережі загального користування України.

Для виконання зазначених робіт в УДЦР створені відповідні підрозділи, які укомплектовані кваліфікованими фахівцями та оснащені сучасним вимірювальним обладнанням. Крім того, для автоматизованого контролю сигнального трафіку на базі УДЦР створений та функціонує фрагмент системи вимірювань телекомунікаційної мережі загального користування України, до якої входить Центр контролю вимірювань та локальні пункти вимірювань, що розгорнуті на технічних майданчиках окремих операторів телекомунікацій в різних містах України.

У 2012 році УДЦР провів **1212 заходів** з вимірювань (технічного контролю) телекомунікаційних мереж за 193 договорами із зацікавленими операторами телекомунікацій, а також в ході участі у комісіях Департаменту державного нагляду Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації та за зверненнями правоохоронних органів. В ході проведення зазначених заходів на мережах операторів виявлено та зафіксовано протоколами вимірювань **673992 порушення**.

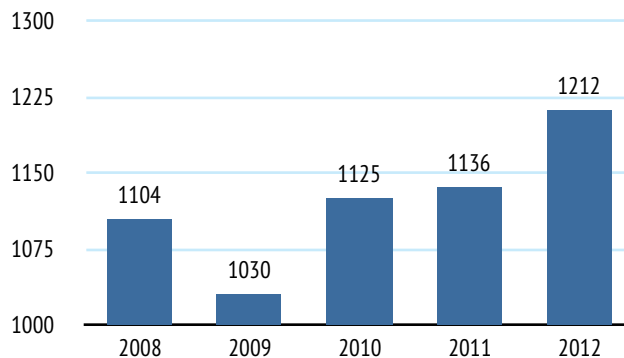
З метою припинення порушень та вжиття відповідних заходів до порушників операторам надані протоколи вимірювань, за якими надання телекомунікаційних послуг споживачам-порушникам припинено чи обмежено. До правоохоронних органів **передано 6029 матеріалів щодо порушень** порядку маршрутизації, за результатами яких **порушено 11 кримінальних справ** за ст. 361 Кримінального кодексу України «Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку».

Одним з перспективних напрямків діяльності УДЦР є випробування (вимірювання) показників якості телекомунікаційних послуг.

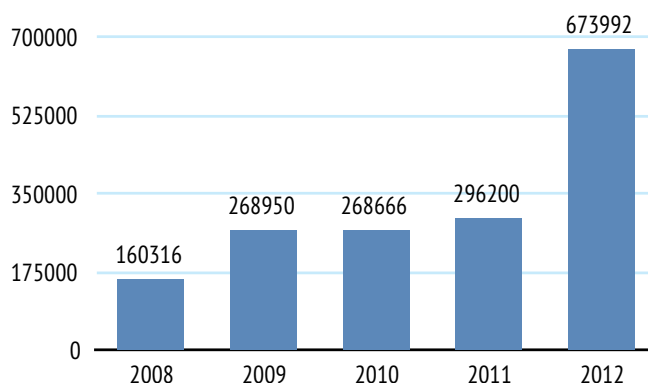
Відповідні тестові випробування методом моніторингу реального трафіку на мережах окремих операторів фіксованого зв'язку були проведені фахівцями управління телекомунікацій УДЦР під час та після проведення чемпіонату Європи з футболу Євро-2012.

Динаміка проведених заходів з вимірювань (технічного контролю) телекомунікаційних мереж та виявлених порушень при проведенні заходів з вимірювань (технічного контролю) телекомунікаційних мереж у 2008–2012 роках наведена на діаграмах, що додаються.

Динаміка проведених заходів з вимірювань (технічного контролю) телекомунікаційних мереж у 2008–2012 роках

Динаміка виявлених порушень при проведенні заходів з вимірювань (технічного контролю) телекомунікаційних мереж у 2008–2012 роках

5

ПРІОРИТЕТНІ ЗАВДАННЯ НКРЗІ НА 2013 РІК

Серед пріоритетних завдань НКРЗІ на 2013 рік слід визначити наступні

У СФЕРІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ

1. Забезпечення умов для прискорення розвитку телекомунікаційних мереж і збільшення переліку та обсягів телекомунікаційних послуг, які надаються широким верствам населення.
2. Сприяння впровадженню новітніх радіотехнологій у вивільнених смугах радіочастот за результатами конверсії, рефармінгу радіочастот, пошук додаткових шляхів вивільнення РЧР.
3. Забезпечення розвитку широкомугових мереж передачі даних. Участь у формуванні державної політики, спрямованої на розвиток широкомугового доступу до мережі Інтернет в Україні.
 - › Підвищення рівня проникнення ШСД з використанням стаціонарної інфраструктури на виконання доручення Президента України від 21 березня 2012 року № 1-1/645 щодо запровадження новітніх технологій у сфері телекомунікацій, які відповідають міжнародним стандартам, забезпечення права вільного доступу громадян до мережі Інтернет.
 - › Підвищення ефективності надання послуг мобільного ШСД з використанням технологій 3G та 4G.
4. Забезпечення ефективного використання радіочастотного ресурсу.
5. Продовження процесу лібералізації ринку телекомунікацій. Спрощення умов для виходу та діяльності на ринку телекомунікацій шляхом поступового переходу від ліцензування видів діяльності до реєстрації.
6. Забезпечення конвергенції телекомунікаційних мереж та послуг.
7. Забезпечення конкуренції, інве-

стиційної привабливості в разі конкурсного розподілу обмеженого ресурсу, вдосконалення механізмів регулювання ринку телекомунікацій.

8. Забезпечення захисту інтересів України в галузі зв'язку шляхом участі в діяльності МСЕ, СЕПТ, РСЗ та інших міжнародних організаціях.

У СФЕРІ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ

Забезпечення ефективного функціонування ринку послуг поштового зв'язку та законодавче врегулювання питань щодо:

- › здійснення державного нагляду в галузі поштового зв'язку;
- › порядку включення суб'єктів господарювання до реєстру операторів поштового зв'язку;
- › надання НКРЗІ права отримувати від операторів поштового зв'язку звітність, інформацію та документи, необхідні для виконання покладених на неї функцій;
- › надання кур'єрських послуг.

У СФЕРІ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

1. Визначення механізму регулювання електронного ринку. Участь у формуванні електронного ринку (ринку електронних товарів і послуг) в Україні, забезпечення його подальшого ефективного функціонування. Сприяння збільшенню різноманітності та кількості адміністративних електронних послуг населенню та бізнесу, що надаються за допомогою ІКТ.
2. Створення сприятливих умов для залучення інвестицій у розвиток інформаційно-комунікаційних технологій.

3. Забезпечення системності, комплексності та узгодженості розвитку інформаційного суспільства в Україні. Інституційне забезпечення координації діяльності державних органів з питань розвитку інформаційного суспільства.
4. Удосконалення системи індикаторів розвитку інформаційного суспільства в Україні та системи державних статистичних спостережень.
5. Розвиток національної інформаційно-комунікаційної інфраструктури та її інтеграція зі світовою інфраструктурою.
6. Забезпечення доступу населення до ІКТ та електронних інформаційних ресурсів. Забезпечення можливості надання адміністративних послуг та залучення громадян до участі в управлінні державою через створення єдиного цілісного, розподіленого, нормованого інформаційно-комунікаційного середовища.
7. Приведення системи адміністрування домену.UA до кращих світових зразків та внесення відповідних змін до закону України «Про телекомунікації».
8. Розробка норм, стандартів і регламентів ІТ-сфери.
9. Проведення комплексного дослідження розвитку ІТ-ринку з метою запровадження механізмів регулювання ринку інформаційних технологій для створення умов конкурентного середовища з урахуванням кращих світових практик.
10. Впровадження міжнародної системи об'єктних ідентифікаторів.

Державне підприємство «УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЦЕНТР РАДІОЧАСТОТ»

м. Київ, Проспект Перемоги, 15-й км.
+ 380 44 422-81-03

Ел.пошта: centre@ucrf.gov.ua
<http://www.ucrf.gov.ua>

Діюча на підприємстві система управління якістю гарантує належну якість послуг, які УДЦР надає різним категоріям споживачів. Система управління якістю сертифікована Органом сертифікації ДП «Укрметртест-стандарт» на відповідність вимогам стандарту ДСТУ ISO 9001:2009.

Основні види діяльності УДЦР відповідно до законодавства:

- присвоєння радіочастот, видача дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв у смугах радіочастот загального користування;
- підготовка висновків для прийняття Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації відповідних рішень щодо видачі ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України;
- підготовка висновків на безпосереднє замовлення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення щодо можливості та умов користування радіочастотним ресурсом України для телерадіомовлення;
- підготовка дозволів на ввезення з-за кордону радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв;
- проведення радіочастотного моніторингу використання радіочастотного ресурсу України відповідно до законодавства, здійснення заходів щодо виявлення та усунення дії джерел радіозавад;
- здійснення технічного контролю телекомунікаційних мереж.

Український державний центр радіочастот є членом:

- Міжнародного союзу електрозв'язку (ITU)
- Європейського інституту стандартів телекомунікацій (ETSI)
- Європейської конференції адміністрацій пошти та зв'язку (СЕПТ)
- Регіональної співдружності в галузі зв'язку (РСЗ)

УДЦР на Євро-2012

УДЦР розпочав підготовку до Євро-2012 на підставі доручення НКРЗ від 25.12.2009. Були визначені основні завдання УДЦР, створена робоча група, налагоджена взаємодія з УЄФА та з польським радіочастотним органом – Офісом електронних комунікацій (УКЕ).

Проведене УДЦР ретельне планування використання радіочастотного спектру, спрощення процедури видачі дозвільних документів, здійснення інструментальної перевірки РЕЗ та радіомоніторингу, оперативне усунення радіозавад, а також тісна взаємодія з УЄФА та УКЕ забезпечили беззавадову роботу великої кількості засобів радіозв'язку, необхідних для успішного проведення Євро-2012.

За спрощеною процедурою для тимчасового присвоєння радіочастот іноземним користувачам на період проведення чемпіонату, УДЦР отримав 3773 заявки від 83 компаній, оформив 3569 дозволів на експлуатацію РЕЗ.

Створені в мовних компаундах та медіа-центрах спеціальні пункти технічного контролю забезпечили інструментальну перевірку дотримання користувачами РЕЗ умов EMC та маркування радіообладнання стікерами УЄФА для допуску до зон стадіонів.

На етапі підготовки до Євро-2012 та в ході чемпіонату із застосуванням засобів радіомоніторингу УДЦР виявлено та оперативно усунуто дію 104 джерел радіозавад.

Фахівці Call-центру УДЦР за телефоном «Гарячої лінії» опрацювали понад 700 звернень з питань отримання дозволів на експлуатацію різноманітного радіоустаткування, порядку перевірки його технічних параметрів та доступу до стадіонів. Відповіді надавались українською, англійською та російською мовами.

Високу оцінку роботі фахівців Українського державного центру радіочастот, спрямовану на забезпечення ефективного використання радіочастотного спектру під час Євро-2012, дали УЄФА, а також Генеральний секретар Міжнародного союзу електрозв'язку Хамадун Туре, який відвідав Україну та УДЦР.

